

**UCHWAŁA NR XXXVII/250/14
RADY GMINY KOŁOBRZEG**

z dnia 19 lutego 2014 r.

w sprawie uchwalenia " Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołobrzeg na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późniejszymi zmianami), w związku z art. 17 ust. 1, 2 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późniejszymi zmianami), po uzyskaniu pozytywnych opinii:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 19.12.2013 r. znak: WOOŚ-OSZP.410.230.2013.AM,
- Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie z dnia 23.12.2013 r. znak: NZNS.7040.3.85.2013,
- Powiatu Kołobrzeskiego – Uchwała nr 321/2013 Zarządu Powiatu w Kołobrzegu z dnia 06.12.2013 r.; uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołobrzeg na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017 - 2020, stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kołobrzeg.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr Julian Nowicki

Aktualizacja
Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Kołobrzeg
na lata 2013 – 2016
z perspektywą na lata 2017 - 2020

Styczeń, 2014 r.

Zamawiający:

Gmina Kołobrzeg
Urząd Gminy Kołobrzeg
ul. Trzebiatowska 48A
78 – 100 Kołobrzeg

Wykonawca:

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołobrzeg na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017 - 2020

Kierownik projektu:

mgr Joanna Masiota

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Masiota
mgr Andrzej Karkowski
mgr inż. Sylwia Turowska
mgr Joanna Walkowiak

Styczeń, 2014 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	6
1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA	6
1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA	6
1.3. METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU	7
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2.1. DANE ADMINISTRACYJNE	8
2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	10
2.3. SPOŁECZEŃSTWO	11
2.3.1. Liczba ludności i jej rozmieszczenie	11
2.3.2. Przyrost naturalny	12
2.3.3. Struktura ekonomiczna	13
2.4. UŻYTKOWANIE TERENU	13
2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	15
2.6. ROLNICTWO	16
2.7. TURYSTYKA I REKREACJA	17
III. INFRASTRUKTURA GMINY	18
3.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	18
3.1.1. Zaopatrzenie w wodę	18
3.1.2. Gospodarka ściekowa	19
3.1.2.1. Sieć kanalizacyjna	19
3.1.2.2. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych	20
3.1.2.3. Komunalne oczyszczalnie ścieków	20
3.1.2.4. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej	22
3.1.2.4.1. Przydomowe oczyszczalnie ścieków	23
3.2. ELEKTROENERGETYKA	23
3.2.1. Źródła energii odnawialnej	24
3.3. INSTALACJE EMITUJĄCE POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	26
3.4. GAZOWNICTWO	28
3.5. CIEPŁOWNICTWO	28
3.6. KOMUNIKACJA	29
3.6.1. Drogi	29
3.6.1.1. Drogi krajowe	29
3.6.1.2. Drogi wojewódzkie	29
3.6.1.3. Drogi powiatowe	30
3.6.1.4. Drogi gminne publiczne	31
3.6.2. Kolej	31
3.7. GOSPODARKA ODPADAMI W GMINIE	31
3.7.1. Instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów	33
IV. OCENA I ANALIZA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	35
4.1. RZEŹBA TERENU	35
4.1.1. Zagrożenia powierzchni ziemi	36
4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA	36
4.2.1. Surowce mineralne	37
4.3. GLEBY	39
4.3.1. Typy gleb	39
4.3.2. Fizyczna i chemiczna degradacja gleb	39
4.4. WODY PODZIEMNE	40
4.4.1. Jakość wód podziemnych	41
4.4.1.1. Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych	42
4.4.2. Źródła przeobrażeń wód podziemnych	44
4.4.2.1. Miejsca poboru wód podziemnych jako źródła przeobrażeń	44

4.5.	WODY POWIERZCHNIOWE	45
4.5.1.	Cieki i zbiorniki wodne	45
4.5.2.	Systemy melioracyjne i urządzenia wodne	47
4.5.3.	Zagrożenie powodzią	50
4.5.4.	Monitoring wód powierzchniowych	51
4.6.	KLIMAT	55
4.6.1.	Powietrze atmosferyczne	57
4.6.1.1.	Stan czystości powietrza atmosferycznego	57
4.6.1.2.	Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego	57
4.6.2.	Klimat akustyczny	59
4.6.3.	Promieniowanie elektromagnetyczne	61
4.6.4.	Poważne awarie przemysłowe (oraz zagrożenia inne)	62
4.7.	FAUNA I FLORA	63
4.7.1.	Zieleń urządzona	65
4.7.2.	Fauna	65
4.7.3.	Przyroda chroniona i jej zasoby	66
4.7.3.1.	Natura 2000	66
4.7.3.2.	Obszar chronionego krajobrazu	69
4.7.3.4.	Pomniki przyrody	70
4.7.3.5.	Użytki ekologiczne	71
4.7.4.	Zagrożenia zasobów przyrodniczych	71
V.	ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE	73
5.1.	WPROWADZENIE	73
5.2.	STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOŁOBRZEG	78
VI.	HARMOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	81
VII.	KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	85
7.1.	ZAŁOŻENIA OGÓLNE	85
7.2.	POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	85
VIII.	SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI	87
IX.	STRATEGIA I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	90
9.1.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	90
9.1.1.	Instrumenty prawne	91
9.1.2.	Instrumenty finansowe	92
9.1.3.	Instrumenty społeczne	92
9.1.4.	Instrumenty strukturalne	93
9.2.	MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	94
9.2.1.	Zasady monitoringu	94
9.2.2.	Monitorowanie założonych efektów ekologicznych	96
	WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPACOWANIA	98
	SPIS TABEL	101
	SPIS RYCIN	101
	SPIS WYKRESÓW	102

Oznaczenia skrótów

GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg

Krajowych i Autostrad

GPZ – Główny Punkt Zasilania

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JCWpd – Jednolita Część Wód

Podziemnych

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania

Ścieków Komunalnych

KPPSP – Komenda Powiatowa

Państwowej Straży Pożarnej

ODR – Ośrodek Doradztwa Rolniczego

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny

POŚ – Program Ochrony Środowiska

PPIS – Państwowy Powiatowy Inspektor

Sanitarny

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-
Epidemiologiczna

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony
Środowiska

RLM – równoważna liczba mieszkańców

RPO – Regionalny Program Operacyjny

SKR – Spółdzielnia Kółek Rolniczych

SUW – stacja uzdatniania wody

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzka Inspekcja Ochrony

Środowiska

ZDP – Zarząd Dróg Powiatowych

ZMiUW – Zarząd Melioracji i Urządzeń

Wodnych

I. WSTĘP

1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest kolejna aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołobrzeg. Dotychczas obowiązywał Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kołobrzeg na lata 2009 – 2012, z perspektywą na lata 2013 – 2016 opracowany w 2010 roku.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013, poz. 1232 ze zm.), Gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządzają gminne programy ochrony środowiska (zwane dalej POŚ lub Programem) uwzględniając wymagania polityki ekologicznej państwa, określając cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno - ekonomiczne i środki finansowe. Aktualizacja Programu pozwala na przeanalizowanie zmian, jakie zaszły w środowisku przyrodniczym w porównaniu z poprzednimi latami oraz uzupełnienie zadań, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska Gminy.

Niniejsze opracowanie prezentuje szeroko rozumianą problematykę ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego Gminy Kołobrzeg (gmina wiejska), położonej w powiecie kołobrzeskim, województwie zachodniopomorskim.

Obejmuje ono zagadnienia związane z:

- charakterystyką obszaru Gminy,
- analizą sytuacji demograficznej i gospodarczej,
- analizą obecnego stanu środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem realizacji POŚ z 2010 r. oraz analizą infrastruktury,
- prognozowaniem zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym analizowanego obszaru,
- wytyczeniem celów w zakresie ochrony środowiska,
- określeniem działań zmierzających do poprawy stanu środowiska przyrodniczego Gminy,
- wytyczeniem konkretnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i poprawą jego stanu, a także określenie harmonogramu ich realizacji,
- określeniem możliwych sposobów finansowania, założonych celów i zadań,
- określeniem sposobów monitoringu pozwalającego na ocenę realizacji założonego Programu Ochrony Środowiska.

1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska w każdej dziedzinie życia człowieka wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Ważne jest również, aby prowadzić ciągłą aktualizację zamierzonych celów, dostosowywać je do aktualnej sytuacji i mierzyć ich stopień wykonania. Przeprowadzanie analiz czasowych pozwala określić obszary, które faktycznie się rozwijają, oczywiście w kierunku

ekologicznego rozwoju, a nad którymi trzeba nadal pracować. Służą temu raporty z realizacji programów ochrony środowiska, które należy sporządzać co dwa lata i przedstawiać je Radzie Gminy.

Na stan środowiska przyrodniczego mają nie tylko wpływ zakłady przemysłowe, czy rozwój komunikacji i urbanizacji. Wpływ na ten także dynamiczny i wrażliwy system ma każda działalność i aktywność człowieka, dlatego ważne jest, aby przeanalizować funkcjonowanie człowieka w środowisku na różnych płaszczyznach. Program ochrony środowiska jest właśnie takim dokumentem, który analizując stan aktualny środowiska życia człowieka, proponuje w konsekwencji zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, wskazuje kierunki i hierarchię działań zmierzających do ich wprowadzenia na terenie Gminy.

Celem aktualizacji Programu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego Gminy Kołobrzeg. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno – techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Niniejsza aktualizacja jest wypełnieniem obowiązku Gminy w zakresie aktualizacji strategicznych dokumentów gminnych, co pozwala władzom Gminy na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska.

Najpilniejszymi do rozwiązania kwestiami w zakresie racjonalnego gospodarowania w środowisku przyrodniczym są problemy gospodarki wodno - ściekowej, stanu czystości wód powierzchniowych, ochrony powietrza w tym wykorzystania źródeł energii odnawialnej. Ponadto na skutek rozwoju Gminy, w zakresie urbanizacji, komunikacji, gospodarki, pojawiają się lub raczej intensyfikują problemy, które dotychczas nie oddziaływały w sposób znaczący na środowisko i mieszkańców. Takimi problemami są np. zanieczyszczenie hałasem lub uszczuplenie terenów otwartych kosztem powstawania nowych terenów mieszkaniowych.

Powyższe przesłanki, dają podstawę do zdefiniowania ekologicznych celów strategicznych Gminy Kołobrzeg. Natomiast realizacja poszczególnych celów strategicznych w powiązaniu z aktywnie wdrażanym programem edukacji ekologicznej społeczeństwa powinna zapewnić tej jednostce zrównoważony rozwój.

Przyjęcie Programu Ochrony Środowiska jest formą podejmowania strategicznej decyzji umożliwiającej realizację kierunków rozwoju tego zakresu działalności w określonej perspektywie czasowej. Wynikiem procesu planowania jest dokument zawierający wizję rozwoju systemu zarządzania ochroną środowiska, określający opcje i warunki rozwiązań. Jest on także ważnym środkiem informacji, narzędziem kontroli i materiałem wykorzystywanym do rozwoju systemu w przyszłości. Właściwy system zarządzania ochroną środowiska musi opierać się na strategicznych wnioskach, które w tym przypadku są przedstawione w postaci dokumentów programowych.

1.3. METODA OPACOWYWANIA PROGRAMU

Analiza istniejącego stanu środowiska przyrodniczego, ma na celu identyfikację problemów, które dotyczą Gminy Kołobrzeg i określenia jaka jest presja człowieka na to środowisko w aspekcie wykorzystywania zasobów przyrodniczych lub rozwijania działalności, która oddziałuje na środowisko.

Niniejszy Program stanowi szczegółową diagnozę stanu środowiska przyrodniczego określając szanse i zagrożenia, przedstawia konkretne działania zmierzające do poprawy jego stanu, ustala harmonogram ich realizacji oraz przedstawia prognozę dalszych zmian w środowisku przyrodniczym Gminy Kołobrzeg w odniesieniu do regionu i kraju. Przy opracowywaniu Programu korzystano także z zapisów zawartych w niżej wymienionych dokumentach:

- Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Programie ochrony środowiska dla powiatu kołobrzесьkiego na lata 2010 - 2013, z perspektywą na lata 2014 – 2017,
- Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kołobrzeg na lata 2009 – 2012, z perspektywą na lata 2013 – 2016 (2010 r.).

Niniejszy Program opiera się na dostępnej bazie danych GUS, WIOŚ w Szczecinie, Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie, Starostwa Powiatowego w Kołobrzegu, Urzędu Gminy Kołobrzeg. Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane także od jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze województwa zachodniopomorskiego (zarządców dróg, eksploatorów sieci infrastruktury, zarządców instalacji).

Dokumentami nadrzędnymi wobec zaktualizowanego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołobrzeg powinny być zaktualizowane dokumenty wyższego szczebla tj. Powiatowy Program Ochrony Środowiska, Wojewódzki Program Ochrony Środowiska oraz Polityka Ekologiczna Państwa. Aktualizacji ulegnie program powiatowy.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1. DANE ADMINISTRACYJNE

Gmina Kołobrzeg położona jest w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kołobrzесьkim i jest jedną z 7 gmin powiatu. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 145 km², granicząc:

- na zachodzie – z Gminą Trzebiatów,
  - północną granicę stanowi wybrzeże Morza Bałtyckiego oraz granica miasta Kołobrzeg,
  - na wschodzie – z Gminą Ustronie Morskie,
  - na południu - z Gminą Dygowo, Gościno oraz Siemyśl.
- Sieć osadniczą Gminy tworzą 22 sołectwa.

Ryc. 1. Położenie Gminy Kołobrzeg na tle kraju

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Ryc. 2. Położenie Gminy Kołobrzeg na tle gmin powiatu kołobrzeskiego

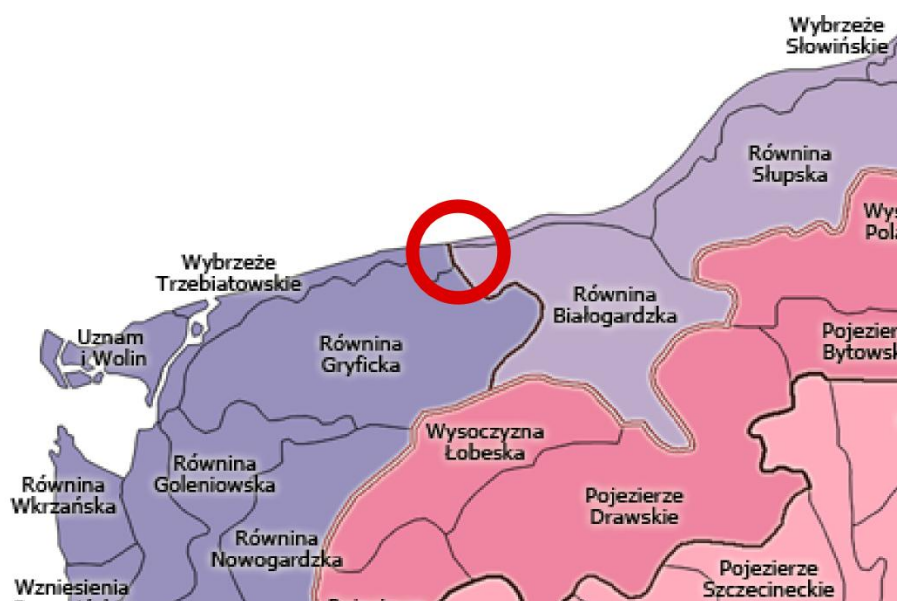
Źródło: GUS

Gmina pod względem komunikacyjnym jest położona korzystnie, ma dobre powiązania komunikacyjne z pobliskimi ośrodkami miejskimi, mimo znacznej odległości. Odległość drogowa miejscowości Kołobrzeg od Szczecina, będącej siedzibą władz rządowych szczebla wojewódzkiego wynosi ok. 140 km.

2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Zgodnie z fizyczno - geograficzną regionalizacją Polski, wg J. Kondrackiego, w ogólnym podziale, obszar Gminy Kołobrzeg jest położony w obrębie następujących głównych jednostek:

- megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa,
- prowincja – Niż Środkowoeuropejski,
- podprowincja – Pobrzeże Południowobałtyckie,
- makroregion – Pobrzeże Szczecińskie oraz Pobrzeże Koszalińskie
- mezoregion - Wybrzeże Trzebiatowskie, Równina Gryficka, Równina Białogardzka.

Ryc. 3. Położenie Gminy Kołobrzeg na tle podziału fizyczno - geograficznego Polski

Źródło: opracowanie własne na podstawie podziału Kondrackiego

2.3. SPOŁECZEŃSTWO

2.3.1. Liczba ludności i jej rozmieszczenie

**Tabela 1. Analiza wieloletnia liczby ludności
Gminy Kołobrzeg**

L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	
		Stałych	Czasowych
1	Bezpraw	1	0
2	Błotnica	105	0
3	Bogucino	207	4
4	Bogusławiec	117	2
5	Budzimskie	0	0
6	Budzistowo	801	25
7	Drzonowo	957	21
8	Dźwirzyno	681	53
9	Głąb	3	0
10	Głowaczewo	114	2
11	Grzybowo	1 531	65
12	Karcino	390	11
13	KądzIELno	276	3
14	KopydłÓwko	18	0
15	Korzystno	378	5
16	Korzyścienko	5	0
17	Niekanin	372	6
18	Nowogardek	91	2
19	Nowy Borek	70	1
20	Obroty	145	4
21	Przećmino	190	3
22	Rościewiczino	310	5
23	Samowo	36	0
24	Sarbia	394	9
25	Stary Borek	328	5
26	Stramnica	271	11
27	Zieleniewo	2 212	65
		10 003	302

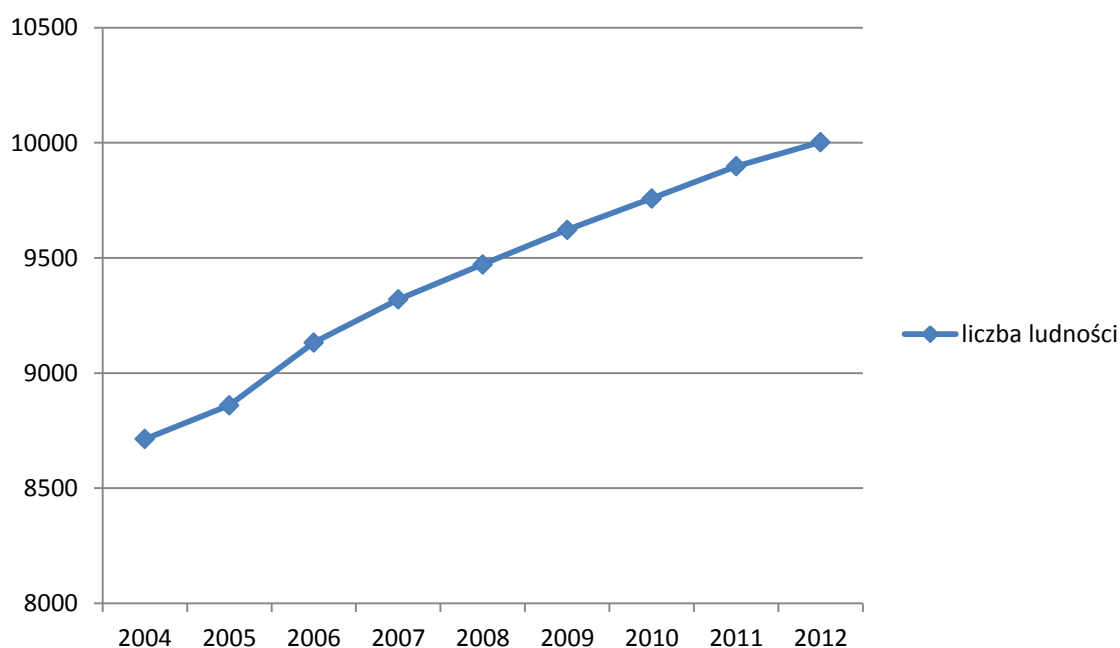
Źródło: Urząd Gminy Kołobrzeg

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się widoczną rosnącą tendencję w zmianach liczby ludności Gminy Kołobrzeg.

**Tabela 2. Analiza wieloletnia liczby ludności
Gminy Kołobrzeg**

Rok	Liczba ludności
2004	8 714
2005	8 860
2006	9 133
2007	9 320
2008	9 472
2009	9 622
2010	9 758
2011	9 898
2012	10 003

Źródło: Urząd Gminy Kołobrzeg

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Kołobrzeg na przestrzeni lat 2004 - 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Kołobrzeg

Liczba mieszkańców Gminy wykazuje niższy od krajowego (123 osoby/km² w 2011 r. wskaźnik gęstości zaludnienia. W Gminie Kołobrzeg wskaźnik zaludnienia wynosi 71 osób/km² (GUS, 2011 r.).

2.3.2. Przyrost naturalny

Analizując przyrost naturalny Gminy Kołobrzeg, w roku 2011 jego wartość była dodatnia. Podstawowe dane dotyczące ruchu naturalnego ludności przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności w Gminie Kołobrzeg

Wskaźnik	Ogółem Gmina
Urodzenia żywe na 1 000 ludności	37
Zgony na 1 000 ludności	11
Przyrost naturalny	26

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2011)

2.3.3. Struktura ekonomiczna

Podobnie jak powiat kołobrzescki problem bezrobocia dotyka także rejon Gminy Kołobrzeg. Według danych GUS liczba zarejestrowanych bezrobotnych, na koniec 2012 r., wynosiła 452 osoby. W porównaniu do roku 2011 liczba osób bezrobotnych wzrosła o 124 osoby.

Struktura ekonomiczna ludności, według danych z 2012 roku pochodzących z GUS-u (przy ogólnej liczbie mieszkańców Gminy 10 260 GUS, 2012 r.), przedstawia się następująco:

- grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym liczy 2 089 osób, co stanowi 20,36 % ogólnej liczby mieszkańców,
- ludność w wieku produkcyjnym liczy 6 841 osób, co stanowi 66,67 % liczby mieszkańców Gminy, (udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi ok. 6,6 %),
- ludność w wieku poprodukcyjnym liczy 1 330 osób, co stanowi 12,96 % ogólnej liczby ludności.

2.4. UŻYTKOWANIE TERENU

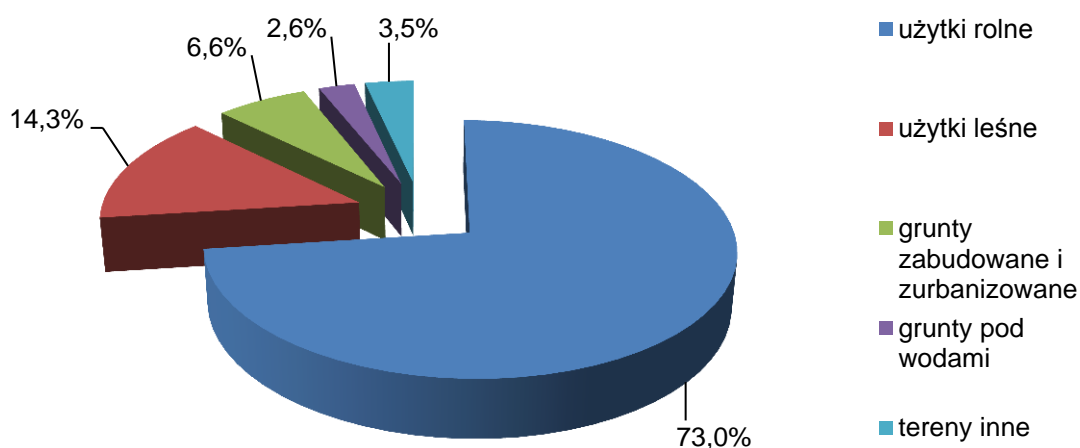
Dominującą formą użytkowania terenu w Gminie Kołobrzeg są użytki rolne, wśród których dominują grunty orne, stanowiące 73 % powierzchni ogólnej gruntów.

Tabela 4. Użytkowanie ziemi w Gminie Kołobrzeg (stan na 08.02.2013.r.)

Rodzaje gruntów	Powierzchnia geodezyjna	Udział
	[ha]	w ogólnej powierzchni [%]
Powierzchnia ogólna	14 361	100,0
Użytki rolne	10 485	73,0
grunty orne	6 096	42,4
sady	17	0,1
łąki trwałe	3 382	23,5
pastwiska trwałe	594	4,1
grunty rolne zabudowane	175	1,2
grunty pod stawami	42	0,3
grunty pod rowami	179	1,2

Rodzaje gruntów	Powierzchnia geodezyjna	Udział
	[ha]	w ogólnej powierzchni [%]
Użytki leśne	2 056	14,3
lasy	1 819	12,7
grunty zadrzewione i zakrzewione	237	1,7
Grunty zabudowane i zurbanizowane	944	6,6
tereny mieszkalne	164	1,1
tereny przemysłowe	71	0,5
inne tereny zabudowane	96	0,7
zurbanizowane tereny niezabudowane	58	0,4
tereny rekreacyjne - wypoczynkowe	34	0,2
drogi	455	3,2
koleje	43	0,3
inne	2	0,0
użytki kopalne	21	0,1
Grunty pod wodami	371	2,6
morskimi wewnętrznymi	6	0,0
powierzchniowymi płynącymi	364	2,5
powierzchniowymi stojącymi	1	0,0
Tereny inne	505	3,5
użytki ekologiczne	0	0,0
nieużytki	471	3,3
tereny różne	34	0,2

Źródło: Urząd Gminy Kołobrzeg

Wykres 2. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Kołobrzeg (powierzchnia w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Kołobrzeg

2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące podmiotów gospodarczych zarejestrowanych (stan na rok 2012), na terenie Gminy Kołobrzeg działało 1 757 podmiotów gospodarczych.

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD (2012)

Sekcja	Ogółem Gmina
Ogółem	1 757
W sekcji A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	56
W sekcji B – górnictwo i wydobywanie	1
W sekcji C - przetwórstwo przemysłowe	108
W sekcji D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4
W sekcji E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacji	2
W sekcji F - budownictwo	185
W sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	353
W sekcji H – transport, gospodarka magazynowa	77
W sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	564
W sekcji J – informacja i komunikacja	14
W sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	21
W sekcji L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	29
W sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	75
W sekcji N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	26
W sekcji O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5
W sekcji P – edukacja	23
W sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	100
W sekcji R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	37
W sekcji S – pozostała działalność usługowa W sekcji T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	77

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

Na terenie Gminy Kołobrzeg najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. W sekcjach B (górnictwo i wydobywanie), D (wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych) zarejestrowano tylko po jednym podmiocie i E (dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją) zanotowano niewielką ilość podmiotów.

2.6. ROLNICTWO

Podstawową formą użytkowania terenu Gminy Kołobrzeg jest użytkowanie rolnicze. Główne kierunki upraw gospodarstw indywidualnych to przede wszystkim zboża. Zdecydowanie mniejszą powierzchnię zajmują uprawy roślin przemysłowych, ziemniaków czy też rzepaku i rzepiku.

Tabela 6. Produkcja rolnicza na terenie Gminy Kołobrzeg

Rodzaj zasiewów	Powierzchnia upraw [ha]
zboża	3 853
buraki cukrowe	6
rzepak i rzepik	319
ziemniaki	224
uprawy przemysłowe	325
warzywa gruntowe	43

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010), GUS – Bank Danych Lokalnych

Tabela 7. Hodowla zwierząt na terenie Gminy Kołobrzeg

Rodzaj hodowli	Ilość gospodarstw [szt.]	Obsada gospodarstw [szt.]
bydło	69	1 369
trzoda chlewna	41	1 721
konie	7	129
drób ogółem	71	4 676

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010), GUS – Bank Danych Lokalnych

Wśród pogłowia dużych zwierząt gospodarskich podkreślić należy dominację bydła i drobiu. Duży udział ma także hodowla trzody chlewnej.

Zgodnie z danymi GUS na terenie Gminy istnieje 575 gospodarstw rolnych. Gospodarstwa bardzo małe, poniżej 1 ha gruntów, stanowią 24,70 % ogólnej liczby gospodarstw. Gospodarstwa większe, o powierzchni 1 - 5 ha stanowią około 35 % wszystkich gospodarstw. Natomiast gospodarstwa średnie (5 – 15 ha) stanowią około 22,5%, a duże powyżej 15 ha to niespełna 18 % wszystkich gospodarstw rolnych na terenie Gminy.

Tabela 8. Zestawienie ilości gospodarstw rolnych

Grupa obszarowa gospodarstw *	Liczba gospodarstw
	2010 r.
do 1 ha włącznie	142
1 – 5 ha	201
5 – 10 ha	71
10 – 15 ha	58
powyżej 15 ha	103
OGÓŁEM	575

Źródło: GUS

2.7. TURYSTYKA I REKREACJA

Atrakcyjność turystyczna Gminy Kołobrzeg związana jest przede wszystkim z bezpośrednim sąsiedztwem Morza Bałtyckiego oraz Miasta Kołobrzeg. Uzupełnienie stanowią zabytki. Do ważniejszych zabytków należą:

- gotycki kościół pw. św. Jana Chrzciciela, przed 1222 r., XV w., 1892 r., 1958 r. w Budzistowie,
- park dworski, z drugiej poł. XIX w. w Drzonowie,
- neogotycki kościół pw. Krzyża Świętego, 1869 r., w Karcinie
- neogotycki kościół parafialny pw. Chrystusa Króla, z lat 1865-66 r. w Korzystnie
- późnogotycki kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela, z XVI w. w Sarbi
- neogotycki kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, z pierwszej połowa XIX w. w Drzonowie,
- pozostałości wieży ciśnień, z początku XX w. w Głowaczewie,
- młyn wodny, z 1983 r. w Karcinie,
- zabytkowy cmentarz wojenny ewangelicki w Korzystnie,
- park z drugiej połowy XIX w., zabytkowy budynek inwentarski i gołębnik w Korzystnie,
- dawny młyn wodny z 1895 r. w Sarbi
- neogotycka Kaplica Betlejemka pw. NMP, z 1900 r., w Sarbi.

III. INFRASTRUKTURA GMINY

W niniejszym rozdziale zostaną omówione zagadnienia dotyczące sieci infrastrukturalnych na terenie Gminy Kołobrzeg, a mianowicie, sieć wodociągowo – kanalizacyjna, energetyczna, gazowa, drogowa

3.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

3.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Kołobrzeg zasilana jest z ujęcia Bogucino – Rościęcino, którego charakterystykę przedstawiono poniżej.

Ujęcie „Bogucino-Rościęcino” zlokalizowane jest ok. 8 km na południe od miasta Kołobrzeg. Ujęcie to składa się z dwóch – usytuowanych, naprzeciwległych brzegach rzeki Parsęty – barier studni wierconych. Część prawobrzeżna ujęcia to „Bogucino”, składa się z 13 czynnych studni o głębokości od 19,0 m do 32 m. Natomiast lewobrzeżna część ujęcia to „Rościęcino” z 6 eksploatowanymi studniami o głębokości od 37 m do 40,5 m. Obie części ujęcia tworzą integralną część i posiadają wspólnie udokumentowane zasoby eksploatacyjne oraz mają wspólną strefę ochronną. Ujęcie to eksploatuje wody podziemne z czwartorzędowego piętra wodonośnego.

Obie części ujęcia posiadają osobne stacje uzdatniania wody.

1. Stacja uzdatniania wody w Bogucinie

W stacji uzdatniania wody w Bogucinie do uzdatniania wody surowej zainstalowano następujące urządzenia:

- aeratory napowietrzające – dwa mieszacze wodno-powietrzne o wysokości 5,0 m i średnicy 2,4 m,
- filtry I° (odżelaziacze) – pięć filtrów pośpiesznych poziomych F1-F5, o długości 9,5 m, średnicy 2,4 m, do usuwania żelaza,
- filtry II° (odmanganiacze) – pięć filtrów pośpiesznych poziomych F1-F10, o długości 9,5 m, średnicy 2,4 m, do usuwania manganu,
- dezynfekcja wody jest prowadzona podchlorynem sodu w zależności od potrzeb, wynikających z przekroczeń mikrobiologicznych albo w celach profilaktycznych,
- woda uzdatniona magazynowana jest w zbiorniku retencyjnym o pojemności użytecznej 9 000 m³,
- woda uzdatniona ze zbiornika pompowana jest pompami II° do miasta.

2. Stacja uzdatniania wody w Rościęcinie

Stacja uzdatniania wody w Rościęcinie składa się z dwóch budynków wolnostojących, z których jeden mieści halę pomp i pomieszczenie socjalne, a drugi cztery baseny filtracyjne, każdy wypełniony żwirkiem. Woda do basenów doprowadzana jest przewodami, na których zamontowanych jest po każdej stronie 17 dysz napowietrzających. Po napowietrzeniu i przefiltrowaniu woda podawana jest pompami .

Pod względem zwodociągowania Gminy, jednostka objęta jest systemem wodociągowym w prawie 100 %. Pobór wody w roku 2012 wyniósł 716 255 m³. Dane na temat sieci wodociągowej na terenie Gminy Kołobrzeg przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Dane dotyczące wodociągów na terenie Gminy Kołobrzeg

Informacje	Wartość
długość czynnej sieci rozdzielczej [km] ¹	186,6
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] ¹	3 443
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³] ¹	359,9
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.] ²	9 782
korzystający z instalacji [%] ²	96,4
sieć rozdzielcza na 100 km ²	126,8
zużycie wody na 1 mieszkańca ² [m ³]	42,0
zużycie wody na 1 korzystającego ² [m ³]	43,2

Zródło: 1 – sprawozdanie M-06 za rok 2012, 2 – GUS, Bank Danych Lokalnych 2011

3.1.2. Gospodarka ściekowa

Aglomeracja kanalizacyjna

Gmina Kołobrzeg objęta jest aglomeracją kanalizacyjną Aglomeracja Kołobrzeg - dokument ten został zatwierdzony Rozporządzeniem Nr 35/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 31.05.2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wyznaczenia aglomeracji Kołobrzeg.

W skład Aglomeracji Kołobrzeg wchodzi Miasto Kołobrzeg oraz części gmin: Kołobrzeg, Gościno, Siemyśl, Ustronie Morskie, Dygowo i Rymań.

Równoważna liczba mieszkańców (RLM) wynosi 208 333.

3.1.2.1. Sieć kanalizacyjna

Na terenie Gminy Kołobrzeg funkcjonuje system zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych. Stopień skanalizowania również nie osiąga wartości 100 %, a kształtuje się na poziomie około 87,8 %.

Na terenie Gminy Kołobrzeg wdrożono projekt pn. „Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej w mieście Kołobrzegu”, którego głównym celem jest zwiększenie ochrony i jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawa stanu i dostępu do infrastruktury wodno – kanalizacyjnej w Gminie Kołobrzegu.

Tabela 10. Dane dotyczące kanalizacji na terenie Gminy Kołobrzeg

Informacje	Wartość
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km] ¹	171,0
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] ¹	3 479
ścieki odprowadzone [dam ³] ¹	672,0

Informacje	Wartość
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ²	8 917
korzystający z instalacji [%] ²	87,8
sieć rozdzielcza na 100 km ² ²	118,5

Źródło: 1 – sprawozdania M-06 za rok 2012, 2 - GUS – Bank Danych Lokalnych (2011)

Na terenach Gminy Kołobrzeg nie objętych systemem kanalizacji gospodarka ściekowa oparta jest również o gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków omówionych w dalszych rozdziałach.

3.1.2.2. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Na obszarze Gminy Kołobrzeg system odprowadzania wód opadowych i roztopowych jest mało rozbudowany.

Kanalizacja deszczowa nie występuje na terenie Gminy Kołobrzeg. Wody opadowe i roztopowe odprowadzane są w większości w zbiorczą sieć kanalizacyjną lub po prostu do gruntu lub ciekłu.

Na terenie Gminy Kołobrzeg mogą występować odrębne systemy kanalizacji deszczowej, powstające na terenach zakładów, w trakcie modernizacji dróg itd. Systemy takie nie są zewidencjonowane co uniemożliwia ich dokładne zestawienie.

3.1.2.3. Komunalne oczyszczalnie ścieków

Ścieki komunalne z terenu Gminy Kołobrzeg odprowadzane są do komunalnej oczyszczalni ścieków w Korzyścienku k. Kołobrzegu.

Oczyszczalnia funkcjonuje przy zastosowaniu technologii trzyfazowej osadu czynnego. Ścieki surowe dopływające do oczyszczalni oraz ścieki dowożone trafiają najpierw do bloku mechanicznego oczyszczania.

Część mechaniczna obejmuje następujące obiekty:

- komory wlotowe KW,
- budynek krat BK, w którym zamontowane są trzy kraty gęste, schodkowe, typu OZ-E/800/6 o prześwicie 6mm, produkcji Eko-Celkon Puck,
- dwukomorowy piaskownik przedmuchiwany z łapaczem tłuszczów i części pływających, PP o pojemności każdej komory V= 420 m³
- budynek techniczny piaskownika BTP,
- komory wstępnego napowietrzania 2 szt. KWN o pojemności V= 470 m³ każda
- osadniki wstępne 2 szt. OWP o pojemności każdej z komór V= 940 m³.

W tej części zostają zatrzymane na kratkach większe zanieczyszczenia mechaniczne niesione przez ścieki. Blok piaskownika pozwala na wytrącenie zawieszonych i odwodnienie ich. Odseperowane skratki oraz piasek po odpowiednim przygotowaniu są wywożone na składowisko odpadów. Ścieki po przejściu przez piaskownik trafiają do dwóch równoległych komór napowietrzania wstępnego, gdzie w przypadku napływu ścieków zagniętych są odświeżane poprzez napowietrzanie. Następnie przez perforowaną ściankę działową przepływają do dwóch osadników wstępnych. Są to osadniki o przepływie poziomo/pionowym. W każdym z osadników jest 5 lejów osadowych.

Wysedymetowany w lejach osadowych osad jest okresowo odprowadzany do zagęszczacza osadu wstępnego, skąd przez zbiornik osadu wstępnego jest kierowany do stacji odwadniania i higienizacji osadów. Ścieki z osadników wstępnych przepływają przez koryto pomiarowe ze zwężką Venturiego i dalej rurociągiem DN 1000 kierowane są do części biologicznej oczyszczalni.

Drugi stopień oczyszczania stanowi część biologiczna, do której dopływają ścieki po oczyszczeniu mechanicznym. W części tej następuje usuwanie ze ścieków zanieczyszczeń w drodze przebiegu procesów fizycznych i biochemicznych, które są udziałem mikroorganizmów zawartych w osadzie czynnym.

Część biologiczna obejmuje następujące obiekty:

- komorę rozdziału ścieków KR1,
- reaktor biologiczny nowy RBN,
- reaktor biologiczny stary – część "B" RBSB (obiekt powstały w wyniku modernizacji istniejących komór biologicznych),
- komorę rozdziału ścieków KR3,
- dwa radialne osadniki wtórne OWS o średnicy $d=42\text{m}$ i pojemności $V= 4110 \text{ m}^3$,
- przepompownia osadu recyrkulowanego POR,
- stację dozowania PIX-u - stacja wyposażona jest w zbiornik magazynowy PIX-u o pojemności $V = 28 \text{ m}^3$ i pompę dozującą, dwumembramową ZMR 140 JESCO.

Układ oczyszczania biologicznego może funkcjonować jako dwa niezależne ciągi technologiczne. Rozwiązania techniczne w komorach rozdziału KR1, KR3 i KR4 oraz pompowni POR uwzględniają możliwość przełączenia strumienia osadów i ścieków w sytuacjach, kiedy będzie to konieczne. Osad nadmierny jest odprowadzany z każdego obiegu do zagęszczacza ZGON. Pompa osadu nadmiernego zainstalowana w pompowni POR pobiera osad z zagęszczacza ZGON i podaje go, rurociągiem tłocznym do części osadowej oczyszczalni, najpierw do zbiornika osadu nadmiernego ZON i następnie na zagęszczacz mechaniczny i wirówkę dekantacyjną.

W wyniku przebiegu procesu oczyszczania powstają:

- osad wstępny
- osad nadmierny z udziałem osadu chemicznego, który powstaje podczas symultanicznego strącania fosforu.

W układzie technicznym oba te osady są rozdzielone aż do momentu końcowego odwodnienia i higienizacji w stacji SOO i SH. Te końcowe operacje mogą być prowadzone zarówno oddzielnie dla każdego z osadów, jak i wspólnie, w zależności od reżimu pracy stacji SOO i SH.

Osad wstępny wydzielony w osadnikach wstępnych OWS przepływa przez następujące obiekty i urządzenia, kolejno:

- zagęszczacz osadu wstępnego ZGOW o pojemności $V= 400 \text{ m}^3$, wyposażony w mieszadło prętowe, niskoobrotowe,
- pompy osadu wstępnego w budynku krat BK,
- zbiornik osadu wstępnego ZOW,
- stacja odwadniania osadu SOO,
- tacji higienizacji i załadunku osadu SH.

Osad nadmierny z pompowni POR przepływa przez następujące obiekty, kolejno:

- zagęszczacz osadu nadmiernego ZGON o pojemności $V= 400 \text{ m}^3$, wyposażony w mieszadło prętowe, niskoobrotowe
- pompownia POR,

- zbiornik osadu nadmiernego ZON,
- stacja odwadniania osadu SOO, parterowy budynek wyposażony w dwie wirówki typu D4 LC firmy Guinard, zagęszczacz taśmowy i wirówkę firmy Andritz S.A.S. oraz dwie stacje (odrębna dla osadu wstępnego i nadmiernego) przygotowania i dozowania polielektrolitu i inne urządzenia towarzyszące,
- stacja higienizacji i załadunku osadu SH, wyposażona w mieszalnik wapna i osadu oraz w przenośniki ślimakowe do załadunku mieszaniny osadu z wapnem do kontenerów.

Zakończenie ciągu technologicznego stanowią urządzenia zrzutowe i rurociąg odprowadzający ścieki oczyszczone do odbiornika – Morza Bałtyckiego. Informacja o ładunku zanieczyszczeń w ściekach doprowadzanych i odprowadzanych zawarta została w tabeli.

**Tabela 11. Informacja o ładunku zanieczyszczeń
w ściekach w oczyszczalni ścieków
w Korzyścienku k. Kołobrzegu(2012 r.)**

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach (1 –doprowadzanych do oczyszczalni; 2 - odprowadzonych do odbiornika)		
	1	2
BZT ₅	6 086 628	55 868
ChZT (metoda dwuchromianową)	8 747 690	360 199
zawiesiny	3 800 467	64 689
Azot ogólny	532 212	58 808
Fosfor ogólny	54 397	1 250

Źródło: sprawozdanie OS-5 – z oczyszczalni ścieków

Oczyszczalnia po zakończonej w roku 2005 rozbudowie i modernizacji spełnia wymagania obowiązujących przepisów polskich oraz przepisów Unii Europejskiej.

3.1.2.4. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej

Zgodnie z ustawą z dn. 10.01.2012 r. Prawo Wodne (Dz. U. 2012, poz. 145 ze zm.) w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska. Do rozwiązań takich zalicza się:

- zbiorniki bezodpływowe (szamba) - indywidualne gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach na nieczystości ciekłe i okresowym ich wypróżnianiu poprzez pojazdy asenizacyjne,
- przydomowe oczyszczalnie ścieków – niewielkich przepustowości oczyszczalnie lokalne na potrzeby jednego lub kilku gospodarstw, oparte o różne dopuszczalne prawem technologie.

Na podstawie ustawy z dn. 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2012, poz. 391 ze zm.) przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub

ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych; przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych.

Ustawa nakłada na gminy obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

3.1.2.4.1. Przydomowe oczyszczalnie ścieków

Przydomowe oczyszczalnie ścieków o przepustowości zazwyczaj do 5 m³ na dobę, wykorzystywane na potrzeby gospodarstw domowych lub rolnych w ramach zwykłego korzystania z wód, z których emisja nie wymaga pozwolenia, mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko, podlega zgłoszeniu organowi ochrony środowiska. W myśl przepisów ustawy Prawo Budowlane oczyszczalnia podlega zgłoszeniu:

- do Starostwa Powiatowego – zgłoszenie budowy (budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków o wydajności do 7,5 m³ na dobę nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę, ale wymaga zgłoszenia właściwemu organowi),
- do Gminy Kołobrzeg – zgłoszenie eksploatacji (zgłoszenie planowanej eksploatacji oczyszczalni ścieków należy przedłożyć Wójtowi, w przypadku zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami).

Użytkownik przydomowej oczyszczalni ścieków powinien również wiedzieć, że przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków. Jest to element istotny zarówno dla użytkownika, jak i Gminy. Użytkownik planując budowę przydomowej oczyszczalni ścieków powinien zasięgnąć informacji dotyczących planów skanalizowania jego działki, ponieważ może spotkać się z odmową możliwości eksploatacji przydomowej oczyszczalni. Gmina Kołobrzeg natomiast powinna znać dokładnie plany skanalizowania poszczególnych miejscowości i podłączenia działek, aby przy zgłoszeniu eksploatacji móc wydać sprzeciw dla inwestycji, dla której planuje się skanalizowanie. Wybudowanie oczyszczalni przydomowej i brak odmowy eksploatacji, a w następstwie odmowa podłączenia działki do kanalizacji mogłaby, bowiem wpływać na ekonomiczność inwestycji skanalizowania terenu.

Na terenie Gminy Kołobrzeg zlokalizowane są 22 przydomowe oczyszczalnie ścieków (ilość w sztukach: Stramnica - 8, Niekanin - 1, Bogusławiec - 1, Stary Borek - 2, Drzonowo - 2, Bezpraw - 1, Błotnica - 1, Zieleniewo - 4, Grzybowo – 2)

3.2. ELEKTROENERGETYKA

Operatorem energetycznym na tym terenie analizowanej jednostki jest energia. Na terenie Gminy Kołobrzeg ENERGA-OPERATOR SA posiada linie elektroenergetyczne

o napięciu 110 kV, 15 kV i 0,4 kV oraz stacje transformatorowe 110/15 kV i 15/0,4 kV, które obsługiwane są przez Rejon Dystrybucji w Kołobrzegu.

Sieci przesyłowe 110 kV

Gmina Kołobrzeg zasilana jest w energię elektryczną czterema liniami 110 kV Kołobrzeg VI Dywizji Piechoty - Trzebiatów, Kołobrzeg Koszalińska-Kołobrzeg VI Dywizji Piechoty, Gościno-Kołobrzeg Koszalińska oraz Ustronie Morskie- Kołobrzeg Koszalińska wprowadzonymi do dwóch Głównych Punktów Zasilania tj. GPZ Kołobrzeg Koszalińska i GPZ Kołobrzeg VI Dywizji Piechoty. Łączna długość linii na terenie Gminy Kołobrzeg wynosi 50,0 km.

Sieć rozdzielcza SN 15 kV

Z rozdzielnic 15 kV na terenie ww. GPZ-tów wyprowadzona jest sieć rozdzielcza średniego napięcia 15 kV o łącznej długości: linia kablowa - 68,0 km oraz linia napowietrzna -149,6 km. Średni wiek linii średniego napięcia na terenie Gminy Kołobrzeg ENERGA-OPERATOR SA Oddział w Koszalinie szacuje na 25 lat, a stan obecny ocenia jako dobry.

Stacje transformatorowe 15/0,4 kV

Na terenie Gminy Kołobrzeg ENERGA-OPERATOR SA posiada 143 stacje transformatorowe 15/0,4 kV typu: wieżowa, słupkowa, kontenerowa zasilanych sieci średniego napięcia, których stan techniczny oceniany jest przez ENERGA-OPERATOR SA Oddział w Koszalinie jako dobry.

Sieć niskiego napięcia 0,4 kV

Dostawa energii elektrycznej dla odbiorców zasilanych na niskim napięciu odbywa się ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV poprzez sieć niskiego napięcia złożonej z linii napowietrznych (długość ok. 35,1 km) i kablowych (długości ok 50,5 km). Średni wiek linii niskiego napięcia na terenie gminy operator szacuje na 30 lat, a stan sieci ocenia jako dobry.

Ogólny stan urządzeń i linii zasilających w energię elektryczną na terenie Gminy jest dobry.

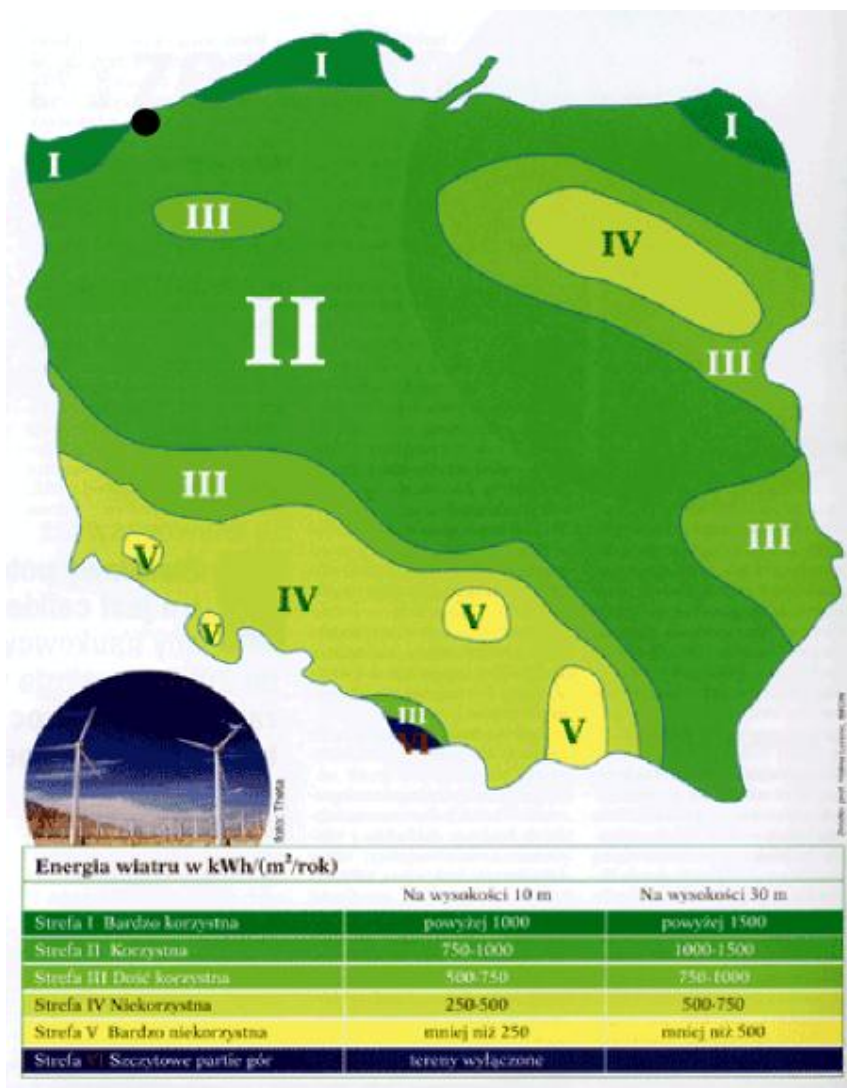
Dzięki właściwym zabiegom eksploatacyjnym oraz prowadzonym remontom i modernizacjom stan sieci i urządzeń zlokalizowanych na terenie Gminy Kołobrzeg oceniany jest przez ENERGA-OPERATOR SA Oddział w Koszalinie jako dobry i zapewnia dostawę energii elektrycznej bez uciążliwych zakłóceń. Obsługę linii i urządzeń elektroenergetycznych znajdujących się na przedmiotowym terenie prowadzone są przez rejon Dystrybucji w Kołobrzegu.

3.2.1. Źródła energii odnawialnej

Polska jako członek UE zobowiązana jest do realizacji tzw. pakietu klimatyczno - energetycznego, który zakłada dla niej m. in. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15 % w 2020 roku (zamiast 20 % jak średnio w UE). Spowodowane jest to faktem występowania mniejszych zasobów i efektywności odnawialnych źródeł energii.

Na terenie Gminy Kołobrzeg istnieją sprzyjające warunki do rozwoju instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, w tym przede wszystkim pracujących w oparciu o energię wiatrową i produkujących energię korzystając z siły wiatru. Gmina

znajduje się w II strefie – korzystnej pod względem energii wiatru. Na wysokości 10 m energia wiatru wynosi od 750 – 1 000 kWh, natomiast na wysokości 30 m od 1 000 – 1 500 kWh.

Ryc. 4. Strefy możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych

Źródło: <http://www.zielona-energia.cire.pl>

Obecnie na terenie Gminy Kołobrzeg zlokalizowane są dwie farmy wiatrowe

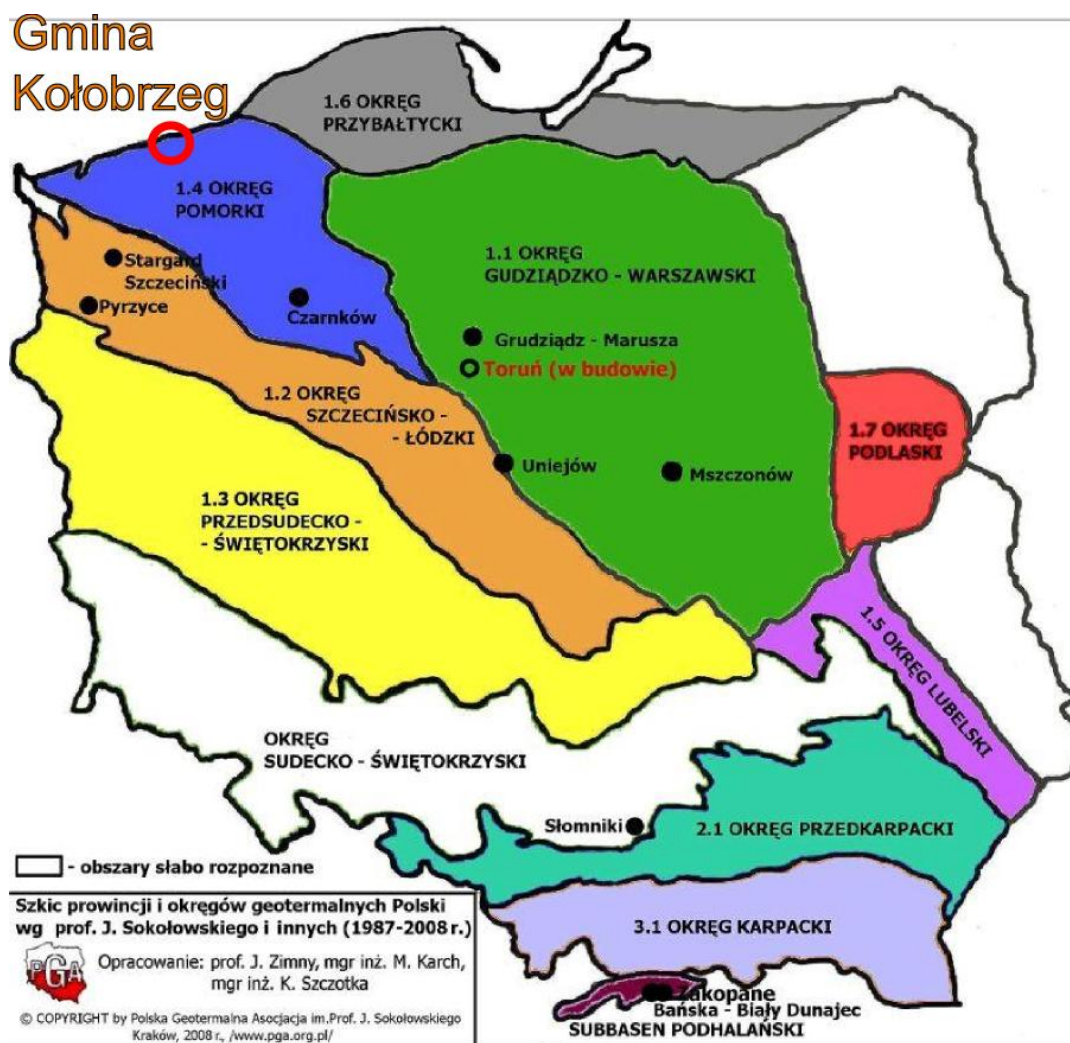
- Karcino – Sarbia;
- Stramnica.

Pierwsza z wymienionych inwestycji zgodnie z raportem oddziaływania na środowisko realizowana jest na podstawie wydanego w 2004 roku pozwolenia na budowę. Polega na budowie 17 elektrowni wiatrowych typu VESTAS V90/3,0MW wraz z niezbędną infrastrukturą w postaci dróg dojazdowych, sieci kablowej SN 15/30kV, sterowniczej, teletechnicznej, stacji transformatorowej GPZ.

Druga z wymienionych inwestycji „Zespół Elektrowni Wiatrowych Stramnica” składa się z dwóch elektrowni wiatrowych typu Enercon E82 o mocy całkowitej 4 MW.

W związku z powyższym należy brać pod uwagę możliwość powstania w przyszłości kolejnych farm wiatrowych na terenie Gminy Kołobrzeg.

Ponadto na terenie Gminy Kołobrzeg znajdują się również pokłady wód geotermalnych (okręg pomorski), które mogą stanowić przyszłość ekologicznego ogrzewania.

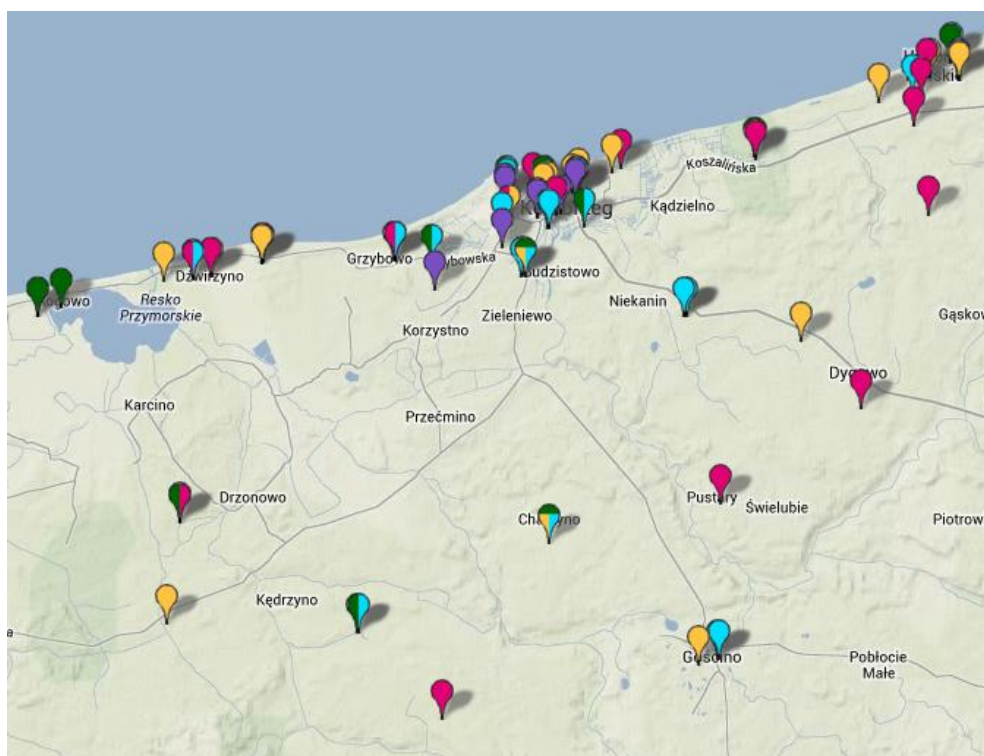

Ryc. 5. Położenie Gminy Kołobrzeg na tle prowincji i okręgów geotermalnych Polski

Źródło: <http://www.pga.org.pl/>

3.3. INSTALACJE EMITUJĄCE POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Na terenie Gminy Kołobrzeg funkcjonuje 26 anten nadawczych operatorów telefonii komórkowych – stacji bazowych. Istniejące obiekty zainstalowane są zazwyczaj na wysokich obiektach, tak aby wypromieniowywać pola elektromagnetyczne na duże wysokości. Wykaz istniejących obiektów tego typu przedstawiono w formie ryciny oraz w zestawieniu tabelarycznym.

Ryc. 6. Rozmieszczenie anten nadawczych telefonii komórkowej w regionie Gminy Kołobrzeg

Źródło: mapa.btsearch.pl/

Tabela 12. Wykaz anten nadawczych na terenie Gminy Kołobrzeg

Lp.	Operator	Położenie
1	Mobyland	Dźwirzyno, Wyzwolenia 20
		Dźwirzyno, Wyzwolenia 35
		Grzybowo, Grzybowska 25
		Grzybowo, Nadmorska 52, dz. nr 34/2
		Stramnica, dz. nr 72/3
2	Aero 2	Sarbia 7, dz. nr 57/2
		Dźwirzyno, Wyzwolenia 35
		Grzybowo, Grzybowska 25
3	Nordisk	Stramnica, dz. nr 72/3
4	Orange	Dźwirzyno, Wyzwolenia 3
		Dźwirzyno, Wyzwolenia 21
		Dźwirzyno, Wyzwolenia 35
		Grzybowo, Nadmorska 52, dz. nr 34/2
5	Play	Korzyścienko, Wspólna 24
6	Plus	Sarbia 7, dz. nr 57/2
		Dźwirzyno, Wyzwolenia 20
		Dźwirzyno, Wyzwolenia 35
		Grzybowo, Nadmorska 52, dz. nr 34/2
		Grzybowo, Grzybowska 25
6	T - Mobile	Stramnica, dz. nr 72/3
		Sarbia, Sarbia Kolonia Dz. Nr 57/2
		Kołobrzeg, Wyzwolenia 20, dz. nr 121
		Dźwirzyno, Wyzwolenia 21
		Dźwirzyno, Wyzwolenia 35
		Grzybowo, Nadmorska 52, dz. nr 34/2

Źródło: mapa.btsearch.pl

3.4. GAZOWNICTWO

Opierając się o dane statystyczne należy stwierdzić, że z sieci gazowniczej korzysta dość duża liczba osób, a udział ludności korzystającej z gazociągu rośnie.

Tabela 13. Dane dotyczące sieci gazowej na terenie Gminy Kołobrzeg

Informacje	Wartość
długość czynnej sieci ogółem (w m)	170 700,0
długość czynnej sieci przesyłowej (w m)	39 960,0
długość czynnej sieci rozdzielczej (w m)	130 740,0
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	1 897
odbiorcy gazu	2 236
zużycie gazu w tys. m ³	5 049,8
sieć rozdzielcza na 100 km ²	90,8
ludność korzystająca z sieci gazowej	6 037
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	59,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych 2011

3.5. CIEPŁOWNICTWO

System ogrzewania w Gminie Kołobrzeg oparty jest o indywidualne kotły gazowe – każda miejscowość oprócz Samowa podłączona jest do gazociągu. Uzupełnienie stanowią indywidualne kotły na węgiel, drewno, etc. Jediną miejscowością, w której nie ma podłączenia do sieci gazowej jest Samowo.

Również system ogrzewania szkół oparty jest o gaz ziemny. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Drzonowie przyłączone do sieci gazowej. Szkołę Podstawową i Społeczne Gimnazjum w Dźwirzynie podłączono do pieca gazowego Gminnego Centrum Sportu.

3.6. KOMUNIKACJA

3.6.1. Drogi

Sieć drogową na terenie Gminy Kołobrzeg tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które ze względu na funkcję jaką pełnią, dzieli się na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Zarządcami dróg, do właściwości, których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące jednostki:

- dróg krajowych – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Szczecinie,
- dróg wojewódzkich – Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie,
- dróg powiatowych – Zarząd Dróg Powiatowych w Kołobrzegu,
- dróg gminnych – Wójt Gminy Kołobrzeg.

3.6.1.1. Drogi krajowe

Przez teren Gminy Kołobrzeg przebiega droga krajowa nr 11 prowadząca na południe kraju. Charakterystykę poszczególnych odcinków drogi krajowej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Wykaz dróg krajowych na terenie Gminy Kołobrzeg

L.p.	Nr drogi	Stan drogi	Długość na terenie gminy [km]	Odcinek drogi
		A, B - dobry, zadowalający		
		C - niezadowalający		
		D - zły		
1.	11	D	1,000	0+000 - 1+000
2.	11	C	2,000	1+000 - 3+000
3.	11	A	6,417	3+000 - 9+417
SUMA DŁUGOŚCI: 9,417km				

Źródło: GDDiK w Szczecinie

3.6.1.2. Drogi wojewódzkie

Przez teren Gminy Kołobrzeg przebiegają 3 odcinki dróg wojewódzkich, są to następujące odcinki:

- droga nr 102 Międzyzdroje-Kołobrzeg,
- droga nr 162 Rozcięcino-Zarańsko,
- droga nr 163 Kołobrzeg-Wałcz.

Tabela 15. Wykaz dróg wojewódzkich na terenie Gminy Kołobrzeg

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość na terenie gminy	Odcinek drogi	Dobowe natężenie ruchu data pomiaru	
		Stan drogi			Samochody osobowe	Samochody ciężarowe
		A,B- dobry, zadowalający	[szt./h] lub inna jednostka		[szt./h]	
		C - niezadowalający				
D - zły						
1.	102	Międzydroje-Kołobrzeg	13 044	Rozcięcino-Zarańsko	8 653 SDR	1 053 SDR (dostawcze), 337 SDR (ciężarowe bez przyczepy) 158 SDR (ciężarowe z przyczepą)
2.	162	Rozcięcino-Zarańsko	4 500	Rozcięcino-Gościno	3 797 SDR	261 SDR (dostawcze) 93 SDR (ciężarowe bez przyczepy) 137 SDR (ciężarowe z przyczepą)
3.	163	Kołobrzeg-Wałcz	2 807	Kołobrzeg-Dygowo	4 385 SDR	332 SDR (dostawcze), 69 SDR (ciężarowe bez przyczepy) 40 SDR (ciężarowe z przyczepą)
SUMA DŁUGOŚCI:			20 351 km			

Źródło: ZZDW w Koszalinie

3.6.1.3. Drogi powiatowe

Przez teren Gminy Kołobrzeg przebiega 13 odcinków dróg powiatowych. Są to następujące odcinki:

Tabela 16. Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Kołobrzeg

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi
1	3152Z	Dźwirzyno – Kołobrzeg
2	3355Z	Karcino – Kołobrzeg
3	3301Z	Grzybowo – Stary Borek
4	3302Z	Korzyścienko – Korzystno

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi
5	3303Z	Karcino – Drzonowo – Bogusławiec
6	3304Z	Samowo – Sarbia
7	3305Z	Drzonowo – Nowogardek
8	3306Z	Korzystno – Błotnica
9	3307Z	Głąb – Gościno
10	3309Z	Rościęcino – Rzesznikowo
11	3325Z	Stramnica – Stojkowo
12	3330Z	Kołobrzeg – Budzistowo
13	3331Z	Niekanin – Pustary

Źródło: <http://www.zdp.kolobrzeg.pl/siec-drog-gmina-kolobrzeg>

3.6.1.4. Drogi gminne publiczne

System drogowy uzupełniają drogi gminne publiczne o łącznej długości 85,651 km. Drogi o nawierzchni twardej bitumicznej występują w ilości 5,651 km, betonowej 34,137 km. Duży jest udział dróg gruntowych, których ogólna długość wynosi 43,381 km.

3.6.2. Kolej

Przez Gminę przebiegają linie kolejowe.

Linia kolejowa nr 404 relacji Kołobrzeg – Białogard – Szczecinek. W całości położona w granicach województwa zachodniopomorskiego oraz na obszarze Oddziału Regionalnego PKP PLK w Szczecinie, Zakładu Linii Kolejowych w Szczecinie. Od wybudowania linia 404 stała się najkrótszą drogą kolejową łączącą Poznań z Morzem Bałtyckim oraz jedną z dwóch głównych linii (obok linii nr 202) wyjazdową (lub wjazdową) z/do Koszalina w kierunku Poznania i miast południowej Polski (Wrocław, Katowice, Kraków).

Linia kolejowa nr 402 relacji Koszalin - Kołobrzeg – Gryfice – Nowogard – Goleniów. linia jednotorowa, zelektryfikowana tylko na odcinku Koszalin-Kołobrzeg. Na całej długości czynna. Realizowane są na niej połączenia Kołobrzegu autobusem szynowym ze Szczecinem na zachód oraz ekspresami, pociągami pospieszными i osobowymi z Koszalinem i Gdańskiem na wschód.

3.7. GOSPODARKA ODPADAMI W GMINIE

Od stycznia 2012 roku zaczęła obowiązywać znowelizowana ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminie, która to nakłada na Gminy inne, bardziej systemowe i szersze obowiązki w zakresie gospodarki odpadami, a dokumentem strategicznym w tym względzie staje się obecnie Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kołobrzeg,

który został zaktualizowany zgodnie z wojewódzkim planem gospodarki odpadami (Uchwała nr XXV/171/13 Rady Gminy z 4 kwietnia 2013 r.).

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Gmina Kołobrzeg jest w trakcie wdrażania nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, przez co Rada Gminy uchwaliła następujące uchwały:

- Uchwała Nr XXV/171/13 Rady Gminy Kołobrzeg w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kołobrzeg;
- Uchwała Nr XXV/173/13 Rady Gminy Kołobrzeg w sprawie przyjęcia obowiązku odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne;
- Uchwała Nr XXV/175/12 Rady Gminy Kołobrzeg w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Uchwała Nr XXV/176/13 Rady Gminy Kołobrzeg w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- Uchwała Nr XXV/174/13 Rady Gminy Kołobrzeg w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty oraz stawki za pojemnik o określonej pojemności;
- Uchwała Nr XXV/172/13 Rady Gminy Kołobrzeg w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczona przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W związku ze zmianami systemu gospodarowania odpadami Gmina prowadzi edukację mieszkańców za pomocą strony www. Mieszkańcy mogą zapoznać się na niej z informacjami odnośnie wprowadzania nowego systemu gospodarki odpadami.

Tabela 17. Wykaz przedsiębiorców wpisanych do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy

Nr rejestrowy	Data wpisu do rejestru	Nazwa firmy	Ulica	Nr domu
1	16.05.2012r.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o.	Komunalna	5
2	16.05.2012r.	Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe "Eko - Fiuk" s.c.	Świerczewskiego	2b
3	16.05.2012r.	"Eco - Serwis" Roman Elminowski	Plac Zjednoczenia	4
4	29.06.2012r.	"Sita Jantra" sp. z o.o.	Księżnej Anny	11
5	29.06.2012r.	Miejski Zakład Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska w Kołobrzegu sp. z o.o.	VI Dywizji Piechoty	60

Nr rejestrowy	Data wpisu do rejestru	Nazwa firmy	Ulica	Nr domu
6	08.10.2012r.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "Agora 2" sp. z o.o.		1A
7	06.12.2012r.	Firma Handlowo-Uslugowa Krzysztof Grabowiecki	Niekladzka	4
9	11.04.2013r.	BB TRANS Bogdan Banaś	Kołobrzaska	5A/3
10	14.05.2013r.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "Agora 1" sp. z o.o.	Kossaka	81

Zródło: <http://www.eko.gmina.kolobrzeg.pl/podmioty-odbierajace-odpady-komunalne>

3.7.1. Instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów

Na terenie Gminy Kołobrzeg nie ma czynnego składowiska odpadów. Istnieje jedno nieczynne składowisko odpadów komunalnych, które zlokalizowane w obrębie ewidencyjnym Niekanin.

Składowisko zostało zamknięte w dniu 31.12.2005 roku. Podłoże składowiska stanowi glina. Brak jest dodatkowego sztucznego uszczelnienia. Obiekt posiada drenaż odciekowy, instalację do biernego odprowadzania gazu składowiskowego (kominki odgazowujące). Na składowisku prowadzony jest monitoring środowiska obejmujący badania wód podziemnych, wód powierzchniowych, odciekowych oraz gazu składowiskowego. W skład sieci pomiarowej wchodzi: 4 piezometry (PI - na napływie, P2, P3 i P4 - na odpływie), punkty obserwacyjne na rzece Strażniczce (C-1 - powyżej składowiska i C-2 - poniżej składowiska), 1 zbiornik odcieków i 12 studzienek odgazowujących. Badania wykonywane są przez SGS Eko-Projekt Sp. z o. o. siedzibą w Pszczynie, na zlecenie Miejskiego Zakładu Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska Sp. z o.o. z siedzibą w Kołobrzegu (pełniącego funkcję zarządzającego składowiskiem).

W 2012 roku badania monitoringu środowiska wykonane zostały zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858). Badania przeprowadzono 2 razy w roku (co 6 miesięcy). Ze względów technicznych (brak wody w zbiorniku odcieków) nie wykonano badań odcieków w drugim półroczu.

W przypadku wód podziemnych, powierzchniowych i podsiękowych zakres pomiarowy obejmował badania stężeń ołowiu, kadmu, miedzi, cynku, chromu, rtęci, ogólnego węgla organicznego i sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych oraz wartości odczynu i przewodności elektrolitycznej właściwej, a dodatkowo także (wyłącznie w wodach powierzchniowych) stężeń zawiesiny ogólnej i BZT5. Zakres pomiarowy gazów składowiskowych obejmował określenie: emisji i procentowego udziału stężeń tlenu, dwutlenku węgla i metanu oraz prędkości objętościowej przepływu gazu.

Ostatnia kontrola składowiska odpadów w Kołobrzegu została przeprowadzona przez WIOŚ w Szczecinie w dniu 28.10.2003 roku. Kontrolę przeprowadzono na wniosek Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Wydziału Środowiska

i Rolnictwa w Koszalinie, w związku z kwalifikowaniem się składowiska do zamknięcia. Kontrola wykazała, że składowisko nie posiada uregulowanego stanu formalno-prawnego (brak pozwolenia na budowę obiektu) oraz nie spełnia wymagań ochrony środowiska. Podczas kontroli stwierdzono, że składowisko nie było wyposażone w instalację do zbierania odcieków oraz instalację odgazowującą. Ponadto stwierdzono brak piezometrów. Odpady składowane były na gruncie rodzimym (brak uszczelnienia podłoża). Wyczerpana została pojemność składowiska (wypełnione w 100 %). W protokole z przedmiotowej kontroli zawarta została informacja, że we wrześniu 2001 roku został wykonany raport oddziaływania ww. składowiska na środowisko. Z przedstawionych analiz wody powierzchniowej (rzeka Stramniczka) powyżej i poniżej obiektu wynikało, że składowisko miało ujemny wpływ na jakość wód powierzchniowych.

W dniu 16 grudnia 2003 roku Wojewoda Zachodniopomorski wydał decyzję znak K-SR-Ś-5/6621/8/2003, orzekającą zamknięcie ww. składowiska i określił ostateczny termin zamknięcia na dzień 31 grudnia 2005 roku.

Po zamknięciu składowisko nie było kontrolowane przez WIOŚ w Szczecinie.

Według sprawozdań przekazanych Gminie przez przedsiębiorców odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, zebrane w 2012 r. odpady komunalne zostały przekazane do zagospodarowania do regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych prowadzonej przez Miejski Zakład Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska w Kołobrzegu, Kompostownia Korzyścienko, ul. Wspólna 1, 78-132 Grzybowo.

Na terenie Gminy Kołobrzeg funkcjonuje jeden punkt, do którego można przekazać odpady problemowe (m.in. baterie, akumulatory, przeterminowane leki, opony sprzęt elektryczny i elektroniczny, lampy fluorescencyjne) – Kompostownia Korzyścienko przy ul. Wspólnej 1, 78-132 Grzybowo.

Na terenie Gminy Kołobrzeg nie ma funkcjonujących “dzikich” składowisk odpadów, a miejsca, w których składowane są odpady sukcesywnie są likwidowane przez właścicieli terenu (na podstawie ustawy o odpadach, zgodnie z zasadą, że władającą powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości); w przypadku zlokalizowania takiego miejsca na terenie należącym do analizowanej jednostki wykonaniem likwidacji dzikiego wysypiska zajmuje się Kołobrzeg.

IV. OCENA I ANALIZA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

4.1. RZEŻBA TERENU¹

Rzeźba obszaru Gminy Kołobrzeg jest bardzo młoda. Zasadniczy jej rys powstał w wyniku erozyjnej, denudacyjnej i akumulacyjnej działalności lądolodu i wód fluwioglacjalnych w okresie zlodowaceń plejstoceńskich. W holocenie nastąpiło przekształcenie utworzonych form na skutek procesów denudacyjnych.

Największe powierzchnie zajmuje wysoczyzna moreny dennej, która w obrębie Gminy tworzy 3 odrębne kompleksy oddzielone od siebie doliną Parsęty oraz obniżeniem pradolinym. Najbardziej rozległy i jednolity obszar wysoczyzny na terenie Gminy znajduje się na wschód od doliny Parsęty. Jest to wysoczyzna falista i płaska, o wyraźnym nachyleniu w kierunku północno-zachodnim, od wysokości 20 -30 m n.p.m. w okolicy Stramnicy, Bogucina i Przećmina. Jej powierzchnię urozmaicają liczne, nieraz głęboko w nią wcięte doliny rzeczne (niektóre o założeniu rynnowym) Stramniczki i Bogucinki oraz zagłębienia bezodpływowe. Krawędzie dolin i rynien glacialnych są wyraźnie zaznaczone, a ich wysokości względne w dolinie Parsęty sięgają od 5 do 25 m (na południe od Bogucina). Zbocza dolin i rynien rozcięte są licznymi świeżymi dolinkami erozyjnymi. W części północnej, pomiędzy Stramnicą, a Kądzelnem, powierzchnię moreny dennej nadbudowują wzgórza moren czołowych. Znajduje się tutaj najwyższe wzniesienie Gminy 44,5 m n.p.m. Wysoczyzna w południowej części ma spokojniejszy charakter - znaczącym wzniesieniem jest tylko Góra Niekaninka (26,3 m n.p.m.).

Drugi kompleks wysoczyzny moreny dennej składający się z kilku wysp oddzielonych rynnami polodowcowymi o przebiegu południkowym oraz doliną marginalną o przebiegu równoleżnikowym. Doliny wykorzystywane są przez rzeki (Błotnica, Dębosznicza), a ich dna wypełniają torfowiska zajęte przez podmokłe łąki. Powierzchnia wysoczyzny jest pofałdowana, występują obszary bezodpływowe, oczka wytopiskowe, oraz doliny boczne w strefach przykrawędziowych. Wysoczyzna nadbudowana jest pasmem wzgórz akumulacyjnych powstałymi w czasie deglacjacji arealnej. Zasadniczą część wysoczyzny wyznaczają: dolina Parsęty na wschodzie, od północy pradolina, którą płynie Strużka i Wielki Rów, a od zachodu dolina Błotnicy. Powierzchnia wysoczyzny położona na wysokościach 15-30 m n.p.m. ma charakter falisty.

Trzeci zespół kilku małych wysp wysoczyznowych stanowi część moreny dennej, na której znajdują się wsie Zieleniewo, Nowy Borek i Grzybowo. Cały ten teren jest płaski w części północnej i lekko pofałdowany w części południowej. W okolicy wsi Stary Borek występują znacznie wyższe wzniesienia o wysokości ok. 16,0 m n.p.m., natomiast w rejonie Zieleniewa kulminację stanowi wzgórze o wysokości 20,47 m n.p.m. W obrębie wysoczyzny znajdują się duże obszary bezodpływowe lub o utrudnionym odpływie wypełnione glebami pochodzenia organicznego.

Szczególną formą jest pradolina, która w obrębie Gminy Kołobrzeg przebiega od okolic Podczela, poprzez Słone Bagna w kierunku Rościęcina i na zachód wzdłuż Wielkiego Rowu w kierunku Jeziora Resko. Dno pradoliny jest płaskie, a jego szerokość przekracza miejscami 1,5 km. Jej obszar jest silnie osuszony, poprzecinany licznymi kanałami melioracyjnymi uchodzącymi do Wielkiego Rowu i do Strużki. Strużka kieruje swoje wody na

¹ Na podstawie *Ekofizjografii Gminy Kołobrzeg*

zachód uchodząc do Błotnicy natomiast Wielki Rów odprowadza wody na wschód do Parsęty.

Do najmłodszych form należą równiny akumulacji rzecznej, jeziorno-bagiennej oraz eolicznej. Efektem akumulacyjnej działalności wiatru jest pas wydm ograniczający od południa plaże. Na obszarze pradoliny dominowały procesy akumulacji organogenicznej - rozwój torfowisk. Większe rzeki formowały partie zalewowe swych dolin -terasy zalewowe.

4.1.1. Zagrożenia powierzchni ziemi

Zagrożeniami dla powierzchni ziemi mogą być procesy geodynamiczne czyli ruchy masowe ziemi, związane przede wszystkim z działaniem sił przyrody, takimi jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie się poziomu wód gruntowych oraz wezbrania rzek.

Oprócz procesów naturalnych mających wpływ na powierzchnię ziemi, na terenie Gminy obserwuje się także wpływ działalności człowieka. Wyraża się on poprzez eksploatację kopalni, która powoduje zazwyczaj rozległe powierzchniowe zmiany terenu w formie wyrobisk oraz zmiany w pionowym ukształtowaniu rzeźby, a to zwiększa podatność na erozję odkrytych warstw ziemi i może powodować obniżenie poziomu wód gruntowych. Istotne jest odpowiednie przygotowanie procesu wydobywania, a także właściwa rekultywacja po zakończonej eksploatacji. Nadkład mas ziemnych, który powstaje w związku z prowadzoną eksploatacją powinien być wykorzystywany w procesie rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego i posłużyć do złagodzenia i umacniania skarp. Kierunek rekultywacji dla eksploatowanych złóż będzie musiał zostać określony już na etapie 50 % wydobywania kopaliny ze złoża).

Przekształcenia powierzchni ziemi mają również miejsce podczas zabiegów agrotechnicznych związanych z uprawą ziemi. Zmiany i przekształcenia nastąpiły także podczas budowy dróg, a także budowy sieci infrastrukturalnych i systemów melioracyjnych, a także innych obiektów, takich jak np. składowisko odpadów. Na terenie Gminy istnieje jedno nieczynne składowisko odpadów, które zostało w odpowiedni sposób zrehabilitowane oraz wyposażone w monitoring.

4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA²

Region, na którym znajduje się Gmina Kołobrzeg, leży na styku dwóch głównych geologicznych jednostek strukturalnych Europy, do których należą: prekambryjska platforma wschodnioeuropejska oraz paleozoiczna platforma zachodnioeuropejska (paleozoiczna). Platforma wschodnioeuropejska styka się z platformą zachodnioeuropejską wzdłuż linii tektonicznej Tornquista-Teisseyre'a, nazywanej strefą Gutercha. Ma ona szerokość ok. 100 km, ciągnie się od Kołobrzegu, aż po Przemyśl i jest wgłębnym rozłamem w skorupie ziemskiej, sięgającym aż do powierzchni Moho na głębokości ok. 55 km. Platforma paleozoiczna, obejmująca zachodnią część Polski, ma znacznie bardziej skomplikowaną budowę niż platforma prekambryjska. Obejmuje strefę fałdowań kaledońskich (orogeneza kaledońska) i hercyńskich (orogeneza hercyńska, czyli waryscyjska).

² Na podstawie *Ekofizjografii Gminy Kołobrzeg*

Podłoże prekambryjskie przykryte jest osadami, które tworzyły się w wyniku wielokrotnych transgresji i regresji wód morskich. W czasie transgresji następowała sedymentacja, a w czasie regresji następowała denudacja (niszczenie i erozja) wynurzonego łądu.

Wspólna dla obu platform pokrywa osadowa tworzyła się już w permie, ale głównie w mezozoiku i kenozoiku.

Według podziału geologicznego na jednostki strukturalne obszar gminy położony jest w północno-wschodniej części wału pomorskiego w granicach bloku Kołobrzegu. Antyklina Kołobrzegu stanowi najbardziej wyźwignięty obszar. Zachodnie skrzydło antykliny opada w kierunku synkliny trzebiatowskiej

Decydujący wpływ na wszelką działalność na terenie Gminy mają utwory czwartorzędowe. Są to osady, które powstały na tym obszarze w okresie zlodowaceń (plejstocen) oraz te, które powstały po ustąpieniu łądolodu, a więc w ciągu ostatnich kilkunastu tysięcy lat (holocen).

Utwory plejstoceńskie zalegają bezpośrednio na utworach jurajskich. Miąższość ich waha się w granicach 50 - 100 m.

Osady plejstoceńskie zaliczono do trzech zlodowaceń: południowopolskiego, środkowopolskiego i północnopolskiego. Reprezentowane są one przez dwa lub trzy poziomy glin zwałowych rozdzielonych osadami wodnolodowcowymi, zastoiskowymi i rzecznyymi - żwiry, piaski i łąy zastoiskowe. Holocen reprezentują utwory rzeczne, rzeczno-jeziorne, morskie, organogeniczne, eoliczne i antropogeniczne. Osady te występują przede wszystkim w obrębie pasa przymorskiego, przymorskiej doliny wód roztopowych, w dolinach rzek i w zagłębieniach bezodpływowych na wysoczyźnie. Osady rzeczne reprezentowane są przez piaski i piaski z domieszką mułków (mady rzeczne teras zalewowych) oraz piaski den dolinnych i zagłębień wytopiskowych.

4.2.1. Surowce mineralne

Na obszarze Gminy występują zasoby kruszyw naturalnych, surowców ilastych ceramiki budowlanej i torfów oraz wód rolniczych chlorkowych. Ich wykaz przedstawia stosowna tabela

Tabela 18. Wykaz złóż na terenie Gminy Kołobrzeg

Lp.	Nazwa	Grupa kopalin	Podtyp
1.	Błotnica	kruszywa naturalne	piasek
2.	Błotnica II	kruszywa naturalne	piasek ze żwirem
3.	Budzistowo	surowce ilaste ceramiki budowlanej	ił i piasek
4.	Drzonowo I	kruszywa naturalne	piasek
5.	Drzonowo II	kruszywa naturalne	piasek
6.	Nowogardek	kruszywa naturalne	piasek, piasek ze żwirem
7.	Nowogardek II	kruszywa naturalne	piasek

Lp.	Nazwa	Grupa kopalin	Podtyp
8.	Nowogardek III	kruszywa naturalne	piasek ze żwirem
9.	Nowogardek IV	kruszywa naturalne	piasek
10.	Nowogardek V	kruszywa naturalne	piasek
11.	Nowogardek VI	kruszywa naturalne	piasek
12.	Nowogardek VII	kruszywa naturalne	piasek
13.	Nowogardek VIII	kruszywa naturalne	piasek
14.	Nowogardek IX	kruszywa naturalne	piasek ze żwirem
15.	Nowogardek X	kruszywa naturalne	piasek ze żwirem
16.	Obroty	kruszywa naturalne	piasek ze żwirem
17.	Obroty III	kruszywa naturalne	piasek
18.	Obroty IV	kruszywa naturalne	piasek
19.	Rościęcino	kruszywa naturalne	piasek
10.	Kołobrzeg (p.I)	torfy	torf leczniczy (borowina)
21.	Kołobrzeg (p.II)	torfy	torf leczniczy (borowina)
22.	Kołobrzeg	wody lecznicze	chlorkowe

Źródło: Ekofizjografia Gminy Kołobrzeg

Eksploracja kruszyw pospolitych na terenie Gminy Kołobrzeg realizowana jest w oparciu o następujące koncesje dla przedsiębiorstw:

1. Zmechanizowane Roboty Ziemi Wydobywanie, transport piasku i żwiru Józef Mikołajczyk, Bogucino 6B, 78-100 Bogucino – dz. nr 20/2 obręb ewidencyjny Błotnica „BŁOTNICA II” – decyzja Starosty Kołobrzieskiego z dnia 19.03.2012 r. znak: OŚ.6522.00008.2011
2. Przedsiębiorstwo Budowlano-Inżynieryjne KORNAS Bogdan Kornas, ul. Św. Wojciecha 10, 78-100 Kołobrzeg – dz. nr 235 obręb ewidencyjny Nowogardek „NOWOGARDEK X” – decyzja Starosty Kołobrzieskiego z dnia 06.07.2004 r. znak: OŚ.G.7510/2/04 zmieniona decyzją z dnia 23.06.2009 r. znak: OŚ.7510/61/2008

4.3. GLEBY

4.3.1. Typy gleb

Wyszczałcenie gleb ściśle nawiązuje do geologii, rzeźby terenu oraz stosunków hydrologicznych. Największe powierzchnie zajmuje materiał zwałowy moreny dennej – gliny oraz piaski, zwykle gliniaste. Na obszarach wysoczyznowych dominują gleby płowe, które należą do gleb brunatnoziemnych.

Na obszarze pradoliny występują gleby hydrogeniczne (bagienne i pobagienne). Są to gleby wytworzone z torfów niskich i gytii. Gleby tego typu powszechnie wypełniają dna podmokłych, zatorzonych pradolin na obszarze Pomorza Zachodniego. W południowo-zachodnim sąsiedztwie Kołobrzegu, wzdłuż granicy pradoliny ciągnie się niewielka strefa występowania gleb brunatnych wytworzonych głównie z glin i utworów pyłowych. Na wybrzeżu dominują piaski luźne.

4.3.2. Fizyczna i chemiczna degradacja gleb

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Gminy Kołobrzeg można zaliczyć:

- obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu,
- obszary użytkowane rolniczo,
- obszary eksploatacji surowców,
- obszary zajmowane pod zabudowę.

Naturalna odporność gleb na chemiczne czynniki niszczące związana jest ściśle z typem gleb. Najmniejszą odporność na tego typu zagrożenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielcowe. Gleby brunatne, zasobne w składniki pokarmowe i wodę, są odporne na zagrożenia chemiczne.

Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych. Do zwiększenia degradacji przyczyniają się także rzeźba terenu oraz warunki atmosferyczne.

Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest rolnicze użytkowanie, które może powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez do gleby, a tym samym dalej do wód powierzchniowych i podziemnych powodując eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku.

W przypadku rolnictwa erozja i degradacja gleb najczęściej powiązana jest z niewłaściwym nawożeniem mineralnym i organicznym, nieprawidłową uprawą, likwidacją zakrzaczeń i zadrzewień śródpolnych. Teren Gminy zagrożony jest erozją gruntów i są to przede wszystkim zagrożenia wynikające z erozji wietrznej.

Dla gleb Gminy Kołobrzeg problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

Z terenów utwardzonych często odprowadzane są do ziemi wody opadowe i roztopowe. Mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych powinny być jednak separatory i inne filtry oraz osadniki.

Najważniejszymi zabiegami, które mogą ograniczyć degradację fizyczną gleb są przede wszystkim:

- ograniczenie przeznaczania gleb na cele nierolnicze i nieleśne,
- zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej oraz w drzewostanach powstającym wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej,
- zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych, odpowiednia melioracja (zarówno odwodnienia, jak i nawodnienia),
- przywracanie i poprawianie wartości użytkowej gruntom.

Do najważniejszych elementów, które należy analizować, aby zapewnić właściwą chemiczną jakość gleb zaliczyć trzeba:

- właściwe jakościowo i ilościowo zużycie środków ochrony roślin,
- właściwe jakościowo i ilościowo zużycie nawozów mineralnych,
- właściwe lokalizowanie pól uprawnych w stosunku do wód powierzchniowych,
- właściwą gospodarkę wodno - ściekową oraz system usuwania zwierzęcych odchodów.

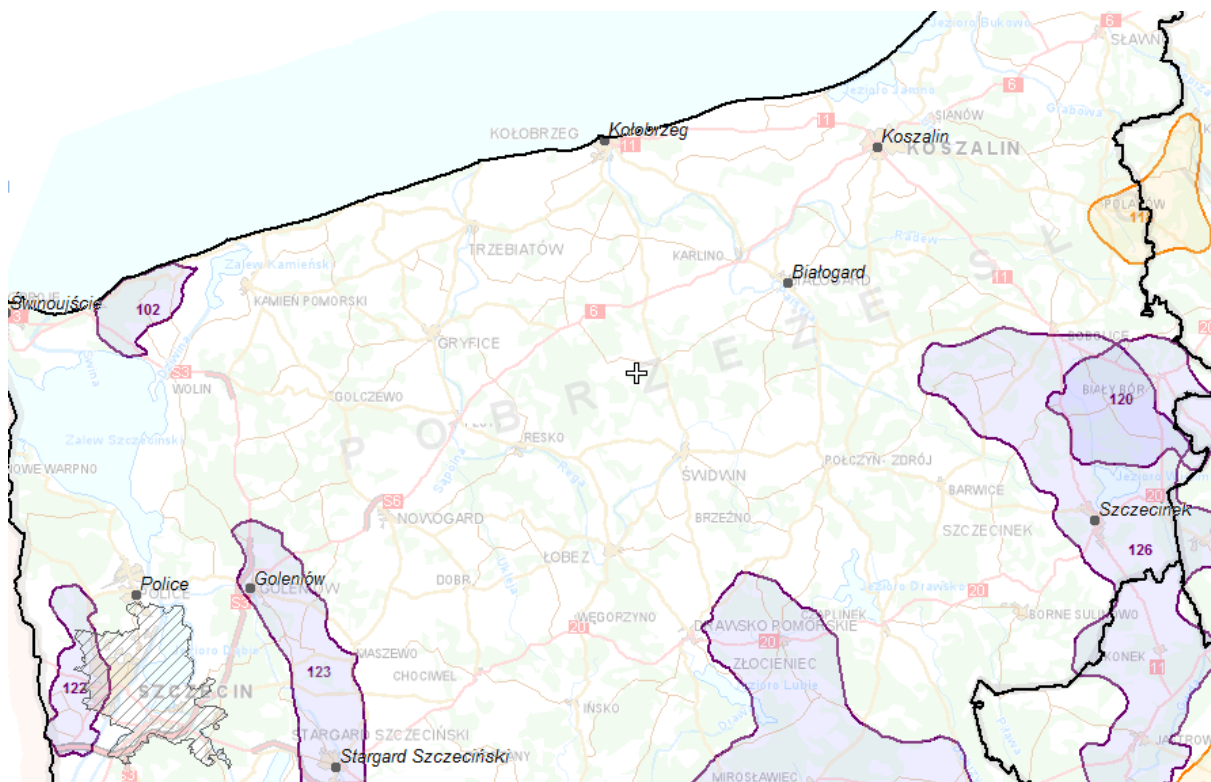
4.4. WODY PODZIEMNE

W regionie kołobrzESCO - pomorskim główny poziom użytkowy występuje w utworach czwartorzędu na głębokości od kilkunastu do ponad 100 m. Na ogół charakteryzuje się miąższością od 10 do 40 m i wydajnościami od 20 do 80 m³h⁻¹. Lokalnie można uzyskać wartości wyższe. Podrzędny poziom użytkowy występuje w marglach kredy górnej i w piaskowcach, marglach, wapieniach i piaskach jury środkowej. Są to wody szczelinowe i porowo-szczelinowe o charakterze ciśnieniowym. Wydajności z tych poziomów są na ogół niewielkie i wahają się od kilku do około 40 m³h⁻¹ (wg ekofizjografii Gminy Kołobrzeg)

Czwartorzędowe piętro wodonośne nie tworzy ciągłych poziomów wodonośnych, a jakość wód jest średnia - najczęściej zawierają ponadnormatywne zawartości żelaza i manganu. Generalnie odpływ wód podziemnych skierowany jest ku morzu. Głębokość występowania wód podziemnych pierwszego poziomu wodonośnego nawiązuje w zarysie podstawowym do ukształtowania powierzchni terenu i jest stosunkowo słabo zróżnicowana, co wynika z równinnego charakteru powierzchni terenu. W obrębie płaskich i rozległych den pradolinnych i dolinnych wody podziemne występują do głębokości 1 m. Szerokość tych stref

wynosi z reguły do kilkuset metrów. Największe powierzchnie z płytko zalegającymi wodami (hydroizobata 1 m) znajdują się w dolinie Parsęty w okolicy Zieleniewa oraz w obniżeniu Wielkiego Rowu i Strużki, gdzie szerokość strefy przekracza 3 km szerokości. Na obszarach wysoczyzny wody podziemne występują na ogół na głębokości od 2 do 5 m p.p.t.

Na obszarze Gminy Kołobrzeg, jak również w bliskiej odległości od analizowanej jednostki nie występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych co obrazuje kolejna rycina.

Ryc. 7. Położenie Gminy Kołobrzeg na tle GZWP

Źródło: www.psh.gov.pl

4.4.1. Jakość wód podziemnych

Wody podziemne, jako główne źródło zaopatrzenia w wodę pitną dla ludności, muszą być pod szczególną ochroną. Ze względu na stosunkowo powolne zmiany w ich jakości, i co za tym idzie, rozciągnięcie w czasie odpowiedzi na zagrożenia antropopresyjne, monitoring jakości musi być prowadzony na wszystkich wyznaczonych jednolitych częściach wód podziemnych.

Monitoring wód podziemnych jest systemem kontrolnym oceny dynamiki antropogenicznych przemian wód podziemnych. Polega na prowadzeniu w wybranych, charakterystycznych punktach powtarzalnych badań jakości oraz interpretacji wyników w aspekcie ochrony środowiska wodnego. Jego celem jest wspomaganie działań zmierzających do likwidacji lub ograniczenia ujemnego wpływu czynników antropogenicznych na wody podziemne.

Oceny jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych dokonuje się w oparciu o Rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 23.07.2008 r., w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896).

Monitoring wód podziemnych uwzględnia także obszary zagrożone zanieczyszczeniami związanymi z eksploatacją składowisk odpadów. Zakres badań wód podziemnych realizowany jest wg Rozporządzenia Min. Środowiska z dn. 09.12.2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858 oraz rozporządzenie zmieniające Dz. U. Nr 238, poz. 1588).

Sieć lokalna – monitoring składowiska odpadów

Jakość wód badana była przez WIOŚ w Szczecinie na nieczynnym składowisku w obrębie geodezyjnym Niekanin.

Stężenia większości wskaźników badanych w wodach podziemnych w piezometrach P1, P2, P3 i P4 kształtowały się na poziomie I klasy (wody bardzo dobrej jakości) i w przypadku miedzi (P3, P4), cynku (P2) oraz przewodności (P1, P2) - II klasy (wody dobrej jakości) i były charakterystyczne dla wód o dobrym stanie chemicznym. Podwyższone zawartości wskaźników odpowiadające V klasie (wody złej jakości) i charakterystyczne dla wód o słabym stanie chemicznym stwierdzono w przypadku ogólnego węgla organicznego (P1, P2, P4) oraz przewodności elektrolitycznej (P4).

Stężenia większości wskaźników badanych w wodach powierzchniowych w punktach C-1 i C-2 kształtowały się na poziomie I klasy (stan bardzo dobry) i w przypadku zawiesiny ogólnej (C-2) - II klasy (stan dobry). Podwyższone zawartości wskaźników stwierdzono w punkcie C-2 w przypadku ogólnego węgla organicznego (stan poniżej dobrego).

Stężenia większości wskaźników badanych w wodach odciekowych kształtowały się poniżej dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych. Przekroczenie wartości progowych odnotowano jedynie w przypadku ogólnego węgla organicznego.

Jakość wód podziemnych z piezometrów określono na podstawie wytycznych zawartych w Rozporządzeniu Min. Środowiska z dn. 23.07.2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008, Nr 143, poz. 896). W powyższym rozporządzeniu wyróżnia się pięć klas jakości wód: I (wody bardzo dobrej jakości), II (wody dobrej jakości), III (wody zadowalającej jakości), IV (wody niezadowalającej jakości) oraz V (wody złej jakości). Według Rozporządzenia klasy jakości wód podziemnych I, II i III oznaczają dobry stan chemiczny, natomiast IV oraz V oznaczają słaby stan chemiczny. Powyższe rozporządzenie zostało opracowane na potrzeby ustawy Prawo wodne, podczas gdy monitoring składowisk jest prowadzony na podstawie Rozporządzenia z dn. 09.12.2002 r. (Dz. U. 2002, Nr 220, poz. 1858), będącego aktem wykonawczym do ustawy o odpadach.

4.4.1.1. Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych

Eksploatatorzy ujęć wód podziemnych zobowiązani są do wykonywania regularnych badań jakości wody na podstawie przepisów ustawy z dnia 07.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2006, Nr 123, poz. 858 ze zm.) oraz postanowień pozwoleń wodnoprawnych.

Na terenie Gminy Kołobrzeg za jakość wody i technologię oczyszczania wód odpowiada eksploatator wodociągów, czyli Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Kołobrzegu, który jest zobowiązany do prowadzenia regularnej, wewnętrznej kontroli

jakości wód. Zgodnie ze wspomnianą ustawą nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia sprawuje również PPIS w Kołobrzegu, który prowadzi monitoring jakości wód przeznaczonych na cele bytowe mieszkańców.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi powinna i spełnia wymagania Rozporządzenia Min. Zdrowia z dnia 29.03.2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2007, Nr 61 poz. 417 ze zm.). Oceny przydatności wody określa się dla parametrów fizykochemicznych oraz wskaźników mikrobiologicznych. Wymagania, jakim powinna odpowiadać woda określono w załącznikach do ww. rozporządzenia. Zakres badanych wskaźników jest uzależniony od formy monitoringu (monitoring kontrolny obejmuje badania: barwy, mętności, pH, przewodności właściwej, zapachu, smaku, amoniaku, azotanów, chloru wolnego, manganu, żelaza, chlorków, siarczanów, twardości ogólnej, a monitoring przeglądowy: arsen, ETHM - trihalometany, chrom, kadm, ołów, cynk, rtęć, nikiel, miedź, srebro, magnez, wapń, ponadto badane są wskaźniki bakteriologiczne: bakterie grupy Coli 37°C/24 h, E. Coli lub grupy Coli typ kałowy - bakteria gr. Coli termotolerancyjne, ogólna liczba bakterii w 37°C, ogólna liczba bakterii w 22°C po 72 h, enterokoki - paciorkowce kałowe).

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określana jest dla:

- wody surowej (woda ujmowana z ujęcia i wprowadzana do stacji uzdatniania wody - SUW),
- wody uzdatnionej podawanej do sieci ze SUW,
- wody w punktach czerpania przez konsumentów (woda na sieci wodociągowej, woda pobierana z hydrantów, budynków użyteczności publicznej, sklepów, itp.).

Według informacji przekazanej przez Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Kołobrzegu zgodnie z ustawową kompetencją badano wody podawane do sieci, a wyniki tych badań przedstawiono w tabeli.

**Tabela 19. Jakość wody w ujęciu Bogucino – Rościęcino
(stan na 13 września 2013 r.)**

Parametry i wskaźniki	Jednostka	Dopuszczalne zakresy wartości	Bogucino	Rościęcino
Odczyn (pH)	-	6,5 - 9,5	7,6	7,8
Barwa	mg/l	15	5	3
Mętność	NTU	1	0,4	0,55
Żelazo	qg/l	200	22	96
Mangan	qg/l	50	20	44
Twardość	mg/l	60 - 500	197	199
Wapń	mg/l	nie normowany	65	63
Magnez	mg/l	30 - 125	8	10
Amonowy jon	mg/l	0,5	poniżej 0,20	poniżej 0,20
Azotyny	mg/l	0,5	0	0,032
Azotany	mg/l	50	0,77	1,42
Chlorki	mg/l	250	19	16
Siarczany	mg/l	250	47	64
Utlenialność z KMnO4		5	2,11	0,93

Parametry i wskaźniki	Jednostka	Dopuszczalne zakresy wartości	Bogucino	Rościęcino
Przewodność	LiS/cm w 20°C	2500	460	444
<i>Escherichia coli</i> lub bakterie grupy <i>coli</i> typu kałowego	liczba bakterii	0 w 100 ml	0	0
Bakterie grupy <i>coli</i>	liczba bakterii	pojedyncze, do 5% prób w ciągu roku	0	0
Enterokoki	liczba bakterii	0 w 100 ml	0	0
Ogólna liczba bakterii w 22°C	liczba bakterii	100 w 1 ml	8	32

Źródło: mwik.kolobrzeg.pl/

4.4.2. Źródła przeobrażeń wód podziemnych

Wody podziemne, podobnie jak wody powierzchniowe, stale podlegają antropopresji. Mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące wpływające na ich jakość i zasobność. Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych występujących na terenie Gminy można wyliczyć:

- komunalne: „dzikie wysypiska”, ścieki, zrzut ścieków, ujęcia wód podziemnych,
- transportowe: szlaki komunikacyjne, obszary magazynowo – składowe,
- rolnicze: nawozy, pestycydy i środki ochrony roślin, gnojownie przy gospodarstwach rolnych, składowanie obornika bez płyt obornikowych,
- atmosferyczne: związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery i ich opadem,
- naturalne.

4.4.2.1. Miejsca poboru wód podziemnych jako źródła przeobrażeń

W celu ograniczenia wpływu na zasób i jakość wód podziemnych ujmowanych na cele komunalne i zaopatrzenia ludności w wodę pitną, wprowadza się strefy ochrony wokół ujęć wód podziemnych.

Strefy ochronne wokół poszczególnych ujęć wody podziemnej ustanawia dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej lub w przypadku wyznaczenia tylko terenu ochrony bezpośredniej – organ wydający pozwolenie wodnoprawne (Starosta), wskazując zakazy, nakazy, ograniczenia oraz obszary, na których obowiązują. Konieczność ustanowienia terenów ochronnych wynika z analizy warunków hydrogeologicznych rejonów ujęcia. Zadaniem tych terenów jest pełne zabezpieczenie terenu ujęcia oraz obszaru oddziaływania na ujęcie przed przypadkowym lub umyślnym zanieczyszczeniem, co może doprowadzić do pogorszenia jakości zasobów wodnych.

Na terenie ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,

- zagospodarować teren zielenią,
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć za pomocą rozmieszczonych w widocznych miejscach stałych znaków, a na ogrodzeniu oraz znakach należy umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

4.5. WODY POWIERZCHNIOWE

4.5.1. Cieki i zbiorniki wodne

Sieć rzeczna na obszarze Gminy Kołobrzeg jest układem bardzo młodym, ukształtowanym w okresie regresji lodowców, rozwijającym się przez cały holocen, do dnia dzisiejszego. Na obszarze Gminy Kołobrzeg odpływ wód ma miejsce w kierunku północnym gdyż takie jest nachylenie skłonu powierzchni terenu.

Przez teren analizowanej jednostki przepływają trzy cieki podstawowe.

Parsęta - największa rzeką Pobrzeża. Długość rzeki w nurcie wynosi 139 km, a w osi doliny 117 km. Spadek rzeki zwłaszcza w jej górnym biegu jest znaczny, zmniejszając się w dolnym biegu. Ogólny spadek Parsęty wynosi 0,99‰, a średni spadek dla biegu dolnego 0,30‰. Dorzecze Parsęty zajmuje obszar 3145 km². Parsęta przecina obszar Gminy Kołobrzeg, generalnie na linii północ-południe, przekraczając jej granicę na południe od Bogucina i uchodząc do morza w Kołobrzegu, przepływając przez Rozcięcino i Budzistowo. Ustrój rzeki jest śnieżno-deszczowy. Zasilanie rzeki jest zatem uzależnione głównie od opadów. Zasilanie przez źródła podziemne jest drugoplanowe. Średni przepływ wód w rejonie ujścia wynosi około 25 m³/sek. Na ruchy poziome wód i wartości ich przepływu w odcinku ujściowym duży wpływ ma nie tylko ilość dopływających wód rzeki, ale również stan Bałtyku. Sztormowe wiatry prowadzą do podpiętrzenia wód utrudniając ich odpływ. Jakość wód Parsęty kształtują zanieczyszczenie pochodzące z licznych miejscowości zlokalizowanych wzdłuż jej biegu. Ogólny stan wód Parsęty, przy ujściu do morza WIOŚ w Szczecinie wg badań w 2008 roku ocenił jako dobry.

Błotnica – długość rzeki wynosi 27 km (w obrębie gminy około 10 km), zlewnia 120 km². Szerokość koryta rzeki we wsi Błotnica wynosi 4 m, a na wysokości Głowaczewa, tam gdzie przejmują wody Dębosznicy przekracza 10 m. Rzeka ma połączenie z Parsętą poprzez Strużkę. Rzeka, podobnie jak i rozległa sieć kanałów melioracyjnych okolicznych łąk, jest zasobna w pstrągi, którymi jest zarybiana. W 2008 r. WIOŚ w Szczecinie przeprowadził badania jakości wód Błotnicy w punkcie ujścia do Reska Przymorskiego. W ich wyniku oceniono elementy fizykochemiczne na II klasy, elementy biologiczne określono na III klasy, a stan ekologiczny na umiarkowany.

Dębosznica – rzeka ma długość 32 km (w obrębie gminy około 8 km) i jest lewym dopływem Błotnicy. Zlewnia rzeki 140 km². Na terenie Gminy przepływa przez miejscowości:

Sarbia, Drzonowo i uchodzi do Błotnicy, a część wód kieruje za pośrednictwem Łużanki do jeziora Resko Przymorskie.

Tabela 20. Wykaz cieków na terenie Gminy Kołobrzeg

L.p.	Nazwa rzeki	Długość odcinka rzeki na terenie Gminy (km)	Dorzecze
1	Rzeka Parsęta	13,59	morze Bałtyckie
2	Rzeka Stramniczka	9,45	rzeka Parsęta
3	Kanał Drzewny	2,8	rzeka Parsęta
4	Kanał Drzewny Mały	0,3	rzeka Kanał Drzewny
5	Wielki Rów	3,3	rzeka Parsęta
6	Rzeka Bogucinka	3,5	rzeka Parsęta
7	Rzeka Błotnica	10,65	jezioro Resko Przymorskie
8	Rzeka Dębosznica	8,78	rzeka Błotnica
9	Rzeka Łużanka	3,15	jezioro Resko Przymorskie
10	Rzeka Strużka	3,88	rzeka Błotnica
11	Kanał Grzybowski	4,44	morze Bałtyckie
12	Kanał Stara Błotnica	4,3	jezioro Resko Przymorskie
13	Kanał Karcino-Samowo	1,7	jezioro Resko Przymorskie
14	Kanał Samowo-Dębosznica	4,48	rzeka Dębosznica
15	Kanał E	4,12	rzeka Błotnica
16	Kanał E-1	0,22	rzeka Błotnica

Źródło: Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

Jedynym jeziorem na terenie Gminy Kołobrzeg jest Resko Przymorskie. Jego powierzchnia wynosi 273,3 ha, a objętość 7 703,4 m³. Jezioro należy do płytkich, jego głębokość maksymalna wynosi 2,5 m.

4.5.2. Systemy melioracyjne i urządzenia wodne

Wykaz powierzchni zmeliorowanych na terenie Gminy Kołobrzeg przedstawiono w poniższej tabeli. Uwzględnia ona powierzchnię gruntów oraz długość rowów melioracyjnych.

Tabela 21. Wykaz powierzchni zmeliorowanych w Gminie

Lokalizacja	Powierzchnia gruntów zmeliorowanych	Długość rowów melioracyjnych
	[ha]	[km]
Błotnica	109	13,559
Bogucino	48	2,044
Bogusławiec	54	4,775
Budzistowo	304	8,298
Drzonowo	836	56,343
Dźwirzyno	166	38,031
Grzybowo	331	29,159
Karcino	1089	52,239
KądzIELNO	348	8,098
Korzystno	180	15,926
Niekanin	110	8,063
Nowagardek	138	11,818
Obroty	93	6,404
Przećmino	110	10,996
Rościewiczino	330	24,03
Sarbia	899	30,328
Stary Borek	862	80,822
Stramnica	98	8,047
Zieleniewo	393	25,901

Źródło: Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

W oparciu o dane przedstawione przez Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie w poniższej tabeli ujęto wykaz urządzeń wodnych na terenie Gminy Kołobrzeg.

Tabela 22. Wykaz urządzeń wodnych na terenie Gminy

Nazwa cieku	[km]	Miejscowość	Obiekt	Cel użytkowania
rzeka Parsęta	10+000	Budzistowo	próg betonowy	regulacja spadku rzeki
rzeka Parsęta	12+705	Obroty	most drogowy	budowla komunikacyjna
Rzeka Stramniczka	2+780	Niekanin	przepust	budowla komunikacyjna
Rzeka Stramniczka	2+830	Niekanin	wylot z kanalizacji deszczowej	Odwodnienie użytków rolnych

Nazwa cieku	[km]	Miejscowość	Obiekt	Cel użytkowania
Rzeka Stramniczka	5+850	Stramnica	przepust	budowla komunikacyjna
Rzeka Stramniczka	6+200- 6+550	Stramnica	rurociąg betonowy de 500	zabudowany rurociągiem ciek – rzeka
Rzeka Stramniczka	7+925	Stramnica	przepust	budowla komunikacyjna
Rzeka Stramniczka	7+940	Stramnica	przepust PKP	budowla komunikacyjna
Rzeka Stramniczka	8+500	Stramnica	przepust	budowla komunikacyjna
rzeka Wielki Rów	0+815	Zieleniewo	most drogowy	budowla komunikacyjna
rzeka Wielki Rów	0+835	Zieleniewo	zastawka	nawodnienie
rzeka Strużka	0+190	Stary Borek	przepust	budowla komunikacyjna
rzeka Strużka	1+345	Stary Borek	przepust z piętrzeniem	nawodnienie użytków rolnych
rzeka Strużka	1+970	Stary Borek	przepust z piętrzeniem	nawodnienie użytków rolnych
rzeka Strużka	2+545	Stary Borek	przepust z piętrzeniem	nawodnienie użytków rolnych
rzeka Strużka	3+070	Korzystno	przepust	budowla komunikacyjna
rzeka Błotnica	1+220	Karcino	kładka dla pieszych	budowla komunikacyjna
rzeka Błotnica	2+782	Karcino	jaz	nawodnienie użytków rolnych
rzeka Błotnica	2+782	Karcino	most drogowy	budowla komunikacyjna
rzeka Błotnica	3+695	Karcino	most kolejowy	budowla komunikacyjna
rzeka Błotnica	4+170	Stary Borek	syfon PVC de 1000 w km 0+220 Kanału E-1	odwodnienie
rzeka Błotnica, część wału lewego (od mostu kolejowego do rzeki Dębosznicy) oraz wał prawy do rzeki Strużki	4+765	Stary Borek	most drogowy	budowla komunikacyjna
rzeka Błotnica	7+885	Drzonowo	most rolniczy	budowla komunikacyjna
rzeka Błotnica	8+610	Drzonowo	jaz	nawodnienie użytków rolnych
rzeka Błotnica	10+460	Błotnica	stopień młyński	
rzeka Błotnica	10+730	Błotnica	most drogowy	budowla komunikacyjna
Rzeka Dębosznica	0+310	Nowogardek	most drogowy	budowla komunikacyjna
Rzeka Dębosznica	0+900	Karcino	jaz	nawodnienie użytków rolnych
Rzeka Dębosznica	5+530	Sarbia	most drogowy	budowla komunikacyjna
Rzeka Dębosznica	6+720	Sarbia	most rolniczy	budowla komunikacyjna
Rzeka Dębosznica	7+800	Drzonowo	wylot betonowy	zrzut wody ze stawów
Rzeka Dębosznica	8+150	Drzonowo	przeławka dla ryb	przeławka dla ryb
Rzeka Dębosznica	8+160	Drzonowo	jaz	piętrzenie dla potrzeb stawów pstrągowych
Rzeka Dębosznica	8+165	Drzonowo	ujęcie wody dla potrzeb stawów pstrągowych	ujęcie wody dla potrzeb stawów pstrągowych
Rzeka Dębosznica	9+030	Drzonowo	most drogowy	budowla komunikacyjna
Rzeka Bogucinka	1+240	Bogucino	przepust	budowla komunikacyjna
Rzeka Bogucinka	2+240	Bogucino	przepust	budowla komunikacyjna
Rzeka Bogucinka	2+420	Bogucino	przepust	budowla komunikacyjna

Nazwa cieku	[km]	Miejscowość	Obiekt	Cel użytkowania
Rzeka Bogucinka	2+540	Bogucino	przepust	budowla komunikacyjna
Rzeka Bogucinka	2+760	Obroty	przepust	budowla komunikacyjna
Rzeka Bogucinka	3+425	Obroty	przepust	budowla komunikacyjna
Rzeka Bogucinka	3+435	Obroty	Zastawka	nawodnienie użytków rolnych
Rzeka Łużanka	1+300	Karcino	przepust	budowla komunikacyjna
Rzeka Łużanka	1+500	Karcino	przepust	budowla komunikacyjna
Rzeka Łużanka	2+300	Karcino	przepust	budowla komunikacyjna
Rzeka Łużanka	2+550	Karcino	przepust	budowla komunikacyjna
Rzeka Łużanka	3+150	Karcino	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał Stara Błotnica	1+100	Dźwirzyno	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał Stara Błotnica	3+820	Dźwirzyno	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał Stara Błotnica	4+300	Stary Borek	przepust piętrzący	nawodnienie użytków rolnych
Kanał Grzybowski	0+200	Grzybowo	most drogowy	budowla komunikacyjna
Kanał Grzybowski	1+810	Dźwirzyno	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał Grzybowski	3+580	Dźwirzyno	Zastawka	nawodnienie użytków rolnych
Kanał Grzybowski	3+565	Dźwirzyno	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał Grzybowski	3+820	Dźwirzyno	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał Grzybowski	4+200	Dźwirzyno	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał Karcino-Samowo	1+000	Karcino	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał Karcino-Samowo	1+700	Karcino	węzeł wodny	nawodnienie użytków rolnych
Kanał Samowo-Dębosznica	0+100	Sarbia	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał Samowo-Dębosznica	0+470	Sarbia	syfon	przeprowadzenie wód kanału pod dnem rzeki Dębossznicy
Kanał Samowo-Dębosznica	0+985	Sarbia	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał Samowo-Dębosznica	0+990	Sarbia	Zastawka	nawodnienie użytków rolnych
Kanał Samowo-Dębosznica	1+795	Sarbia	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał Sosnowo-dębowemu	1+800	Sarbia	Zastawka	nawodnienie użytków rolnych
Kanał Samowo-Dębosznica	2+265	Sarbia	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał Samowo-Dębosznica	2+270	Sarbia	Zastawka	nawodnienie użytków rolnych
Kanał E	0+050	Stary Borek	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał E	0+370	Stary Borek	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał E	2+300	Stary Borek	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał E	2+380	Stary Borek	syfon	przeprowadzenie wód kanału pod dnem rzeki Strużki
Kanał E	2+920	Drzonowo	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał E	3+470	Drzonowo	przepust	budowla komunikacyjna
Kanał E	4+120	Drzonowo	przepust	budowla komunikacyjna
Stacja pomp		Grzybowo	stacja pomp	Odwodnienie użytków

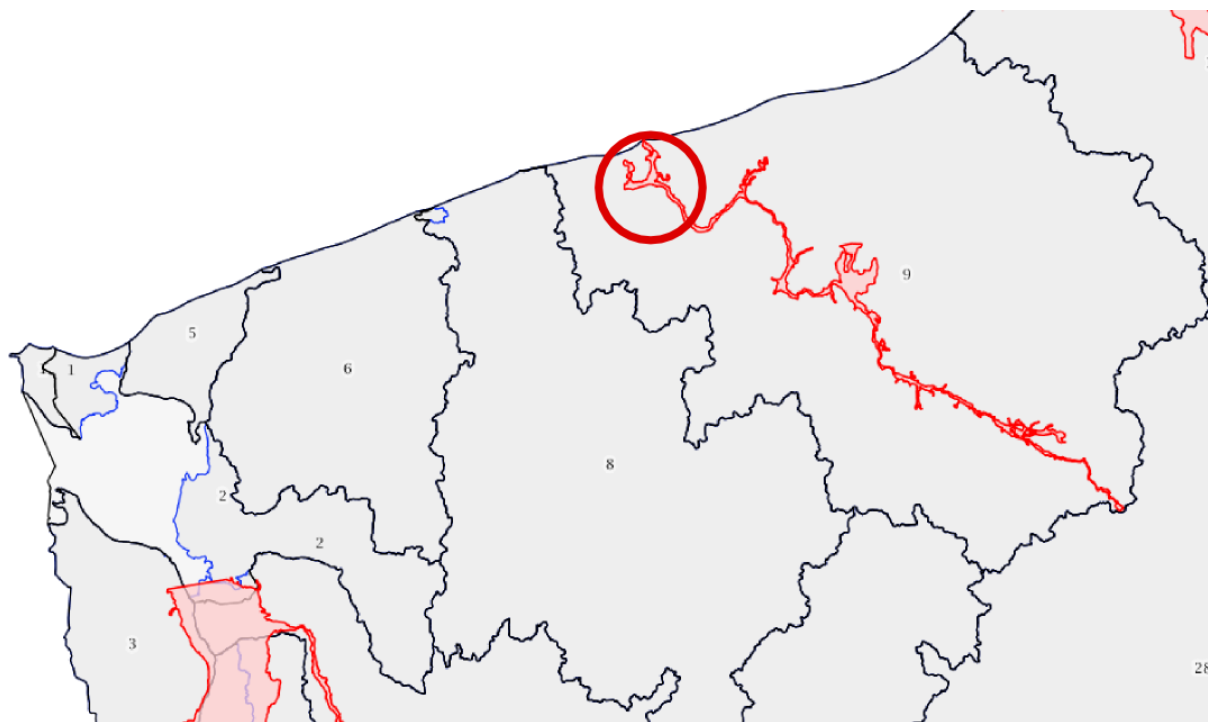
Nazwa cieku	[km]	Miejscowość	Obiekt	Cel użytkowania
Grzybowo				rolnych
Stacja pomp Bogucino		Bogucino	stacja pomp	Odwodnienie użytków rolnych
Stacja pomp Karcino		Karcino	stacja pomp	Odwodnienie użytków rolnych
Stacja pomp Głowaczewo		Stary Borek	stacja pomp	Odwodnienie użytków rolnych
Stacja pomp Dźwirzyno		Dźwirzyno	stacja pomp	Odwodnienie użytków rolnych

Źródło: Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

Znajdujące się na terenie Gminy urządzenia melioracyjne wymagają ciągłego przeprowadzania robót konserwacyjnych.

4.5.3. Zagrożenie powodzią

Według mapy obszarów zagrożonych podtopieniami stworzonej przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie Gminy Kołobrzeg znajdują się tereny zagrożone podtopieniami. Oznacza to, że mogą wystąpić lokalne podtopienia w przypadku nagłego podniesienia się poziomu wody w ciekach przebiegających przez teren Gminy w wyniku wystąpienia nieprzewidzianych zjawisk meteorologicznych, takich jak: intensywne opady atmosferyczne, zlodowacenie powierzchni koryta rzeki, gwałtowne topnienie pokrywy śnieżnej. Zagrożenie to może wystąpić głównie jako podtopienia użytków rolnych.

Ryc. 8. Położenie Gminy Kołobrzeg na tle jednolitych części wód powierzchniowych oraz obszarów zagrożonych podtopieniami

Źródło: www.psh.gov.pl

W kolejnej tabeli przedstawiono ewidencję wałów przeciwpowodziowych istniejących na terenie Gminy Kołobrzeg. Ich stan techniczny jest bardzo dobry i dobry, jedynie stan wału na rzece Kanał Drzewny określono jako zadowalający.

Tabela 23. Ewidencja wałów przeciwpowodziowych na terenie Gminy

Nazwa rzeki	Nazwa i lokalizacja wału	Kilometr rzeki	Brzeg	Długość wału [km]
Rzeka Błotnica	Wał n/rz Błotnicą	0+150 - 7+840	Lewy	7,69
Rzeka Błotnica	Wał n/rz Błotnicą	0+150 - 7+840	Prawy	7,69
Rzeka Dębosznicza	Wał n/rz Dębosznicą	0+000 - 0+300	Lewy	0,3
		0+990 - 2+348	Lewy	1,358
Rzeka Dębosznicza	Wał n/rz Dębosznicą	0+000 - 2+300	Prawy	2,3
Rzeka Strużka	Wał n/rz Strużką	0+000 - 0+730	Lewy	0,73
Rzeka Strużka	Wał n/rz Strużką	0+000 - 0+730	Prawy	0,73
Rzeka Łużanka	Wał n/rz Łużanką – (w tym 0,130 km wał prostopadły do rzeki)	0+200 – 0+645	Lewy	0,575
Rzeka Łużanka	Wał n/rz Łużanką – (w tym 0,187 km wał prostopadły do rzeki)	0+150 - 0+600	Prawy	0,637
Rzeka Parsęta	Wał n/rz Parsętą (linia wału nie pokrywa się z osią rzeki)	3+000 - 5+500	Lewy	2,595
Rzeka Kanał Drzewny	Wał n/rz Kanał Drzewny	0+520 - 0+840	Prawy	0,32
		1+590 - 3+300	Prawy	1,71
Jezioro Resko Przymorskie	Wały nad jeziorem Resko Przymorskie	0+050 - 2+365	x	2,315
		2+583 - 2+750	x	0,167
		2+770 - 2+995	x	0,225
		3+010 - 4+830	x	1,82

Źródło: Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

4.5.4. Monitoring wód powierzchniowych

Obecnie zakres i częstotliwość wykonywanych badań wód powierzchniowych opiera się na następujących rozporządzeniach:

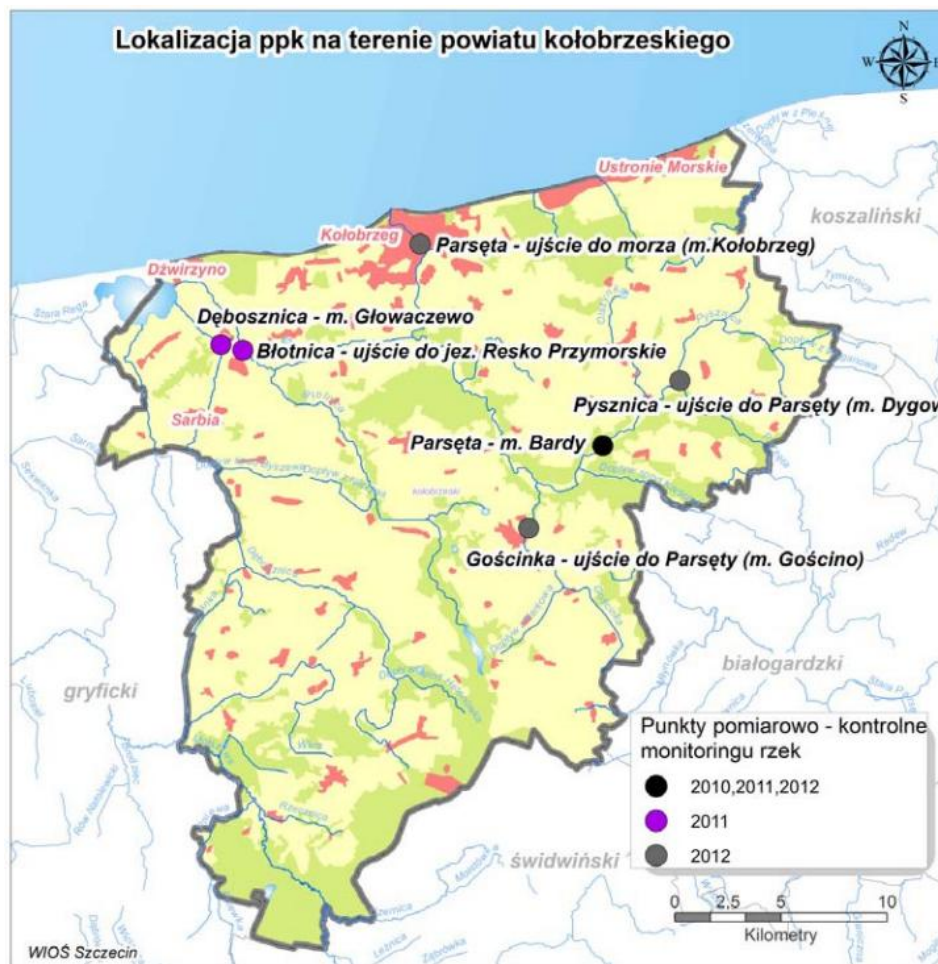
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 09.11.2011 r., w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jakości jednolitych wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 08.04.2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpielii (Dz. U. 2011 Nr 86, poz. 478).

W ostatnich latach nie prowadzono badań monitoringowych jezior położonych na terenie Gminy Kołobrzeg. Ostatnie dane dotyczące stanu wód pochodzą z roku 2008 i dotyczą wyłącznie jeziora Kamienica położonego poza obszarem Gminy.

Według informacji przedstawionych w raporcie WIOŚ w Szczecinie w roku 2011 punkty pomiarowo - kontrolne rzek na terenie Gminy Kołobrzeg zlokalizowane były w następujących miejscach:

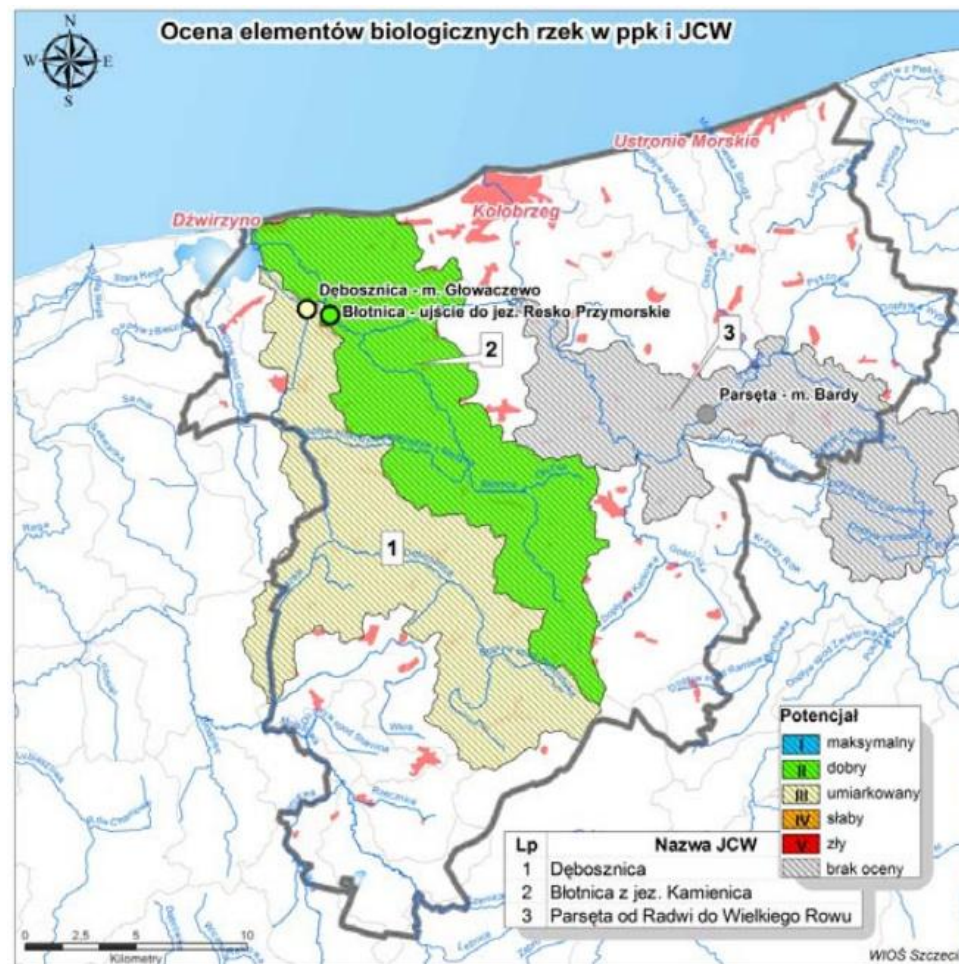
- Dębosznicza – miejscowość Głowaczewo;
- Błotnica – ujście do jez. Resko Przymorskie.

Ocena elementów biologicznych przeprowadzona została w oparciu o wyniki badań organizmów fitobentosowych i skład gatunkowy makrofitów. Jakość elementów biologicznych badanych przy ujściu Błotnicy do jeziora Resko Przymorskie klasyfikuje jednolitą część wód „Błotnica z jeziorem Kamienica” do klasy II (dobry potencjał ekologiczny), natomiast potencjał jednolitej części wód „Dębosznicza” oceniono jako umiarkowany (III klasa) o czym zdecydowały wyniki badań fitobentosu. Na podstawie elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych jednolitą część wód „Błotnica z jeziorem Kamienica” zaliczono do klasy II (dobry potencjał ekologiczny), a jednolitą część wód „Dębosznicza” do III klasy oznaczającej umiarkowany potencjał ekologiczny.

Ryc. 9. Lokalizacja punktów pomiarowo – kontrolnych na terenie powiatu kołobrzесьkiego

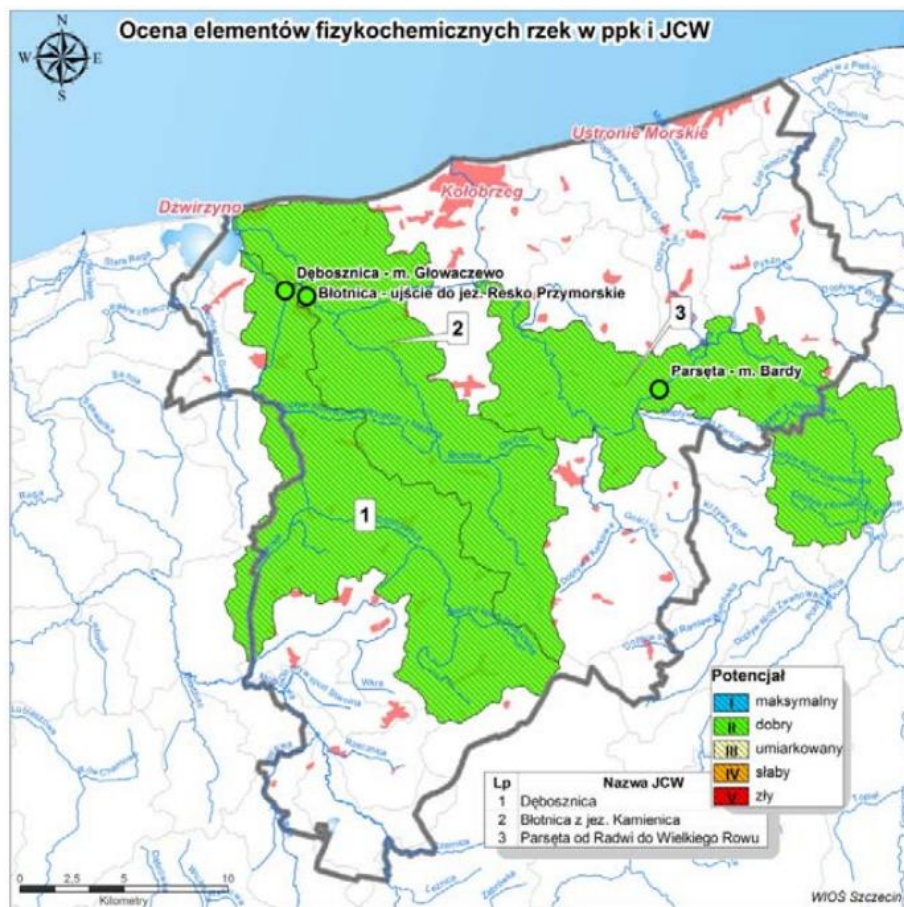
Źródło: WIOŚ Szczecin

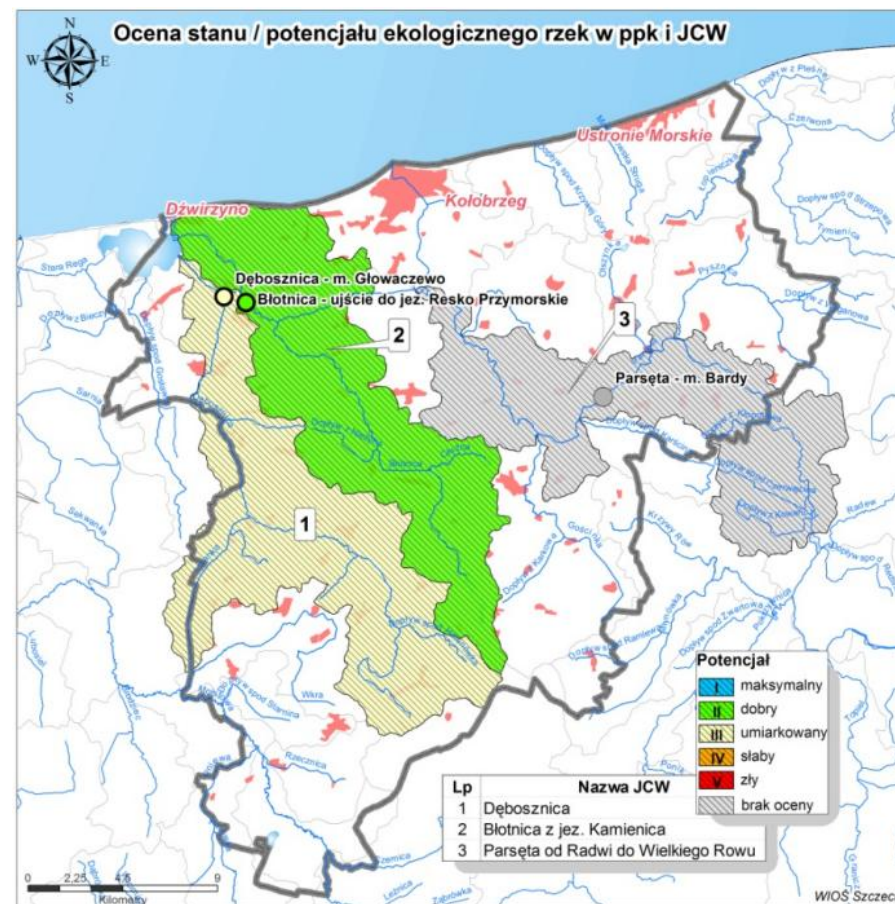
Ryc. 10. Ocena elementów biologicznych rzek na terenie powiatu kołobrzесьkiego

Źródło: WIOŚ Szczecin

Ryc. 11. Ocena elementów fizykochemicznych rzek na terenie powiatu kołobrzegskiego
Źródło: WIOŚ Szczecin

Ryc. 12. Ocena potencjału ekologicznego rzek na terenie powiatu kołobrzegskiego
Źródło: WIOŚ Szczecin

Źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych (także podziemnych) dzieli się na punktowe (np. wyloty ścieków), liniowe (np. drogi – spływ zanieczyszczeń), obszarowe (np. rolnictwo – nawożenie, środki ochrony roślin).

W przypadku wód powierzchniowych na terenie Gminy Kołobrzeg główną przyczyną zanieczyszczeń jest eutrofizacja, która jest efektem spływających zanieczyszczeń obszarowych związanych z rolniczym wykorzystaniem zlewni tych jezior oraz słabą naturalną odpornością na czynniki degradacyjne. W rolnictwie do źródeł zanieczyszczeń obszarowych wód należy zaliczyć środki chemiczne (nawozy sztuczne, środki ochrony roślin) oraz rolnicze wykorzystanie ścieków. Rozmiar zagrożeń dla środowiska wodnego spowodowany spływami powierzchniowymi z pól zależy od fizjografii zlewni oraz sposobu ich zagospodarowania. Większość powierzchni Gminy Kołobrzeg to głównie pola uprawne poddawane intensywnym zabiegom agrotechnicznym. Przy braku barier biogeochemicznych w postaci zieleni redukującej zanieczyszczenia, tereny rolne mogą stanowić zagrożenie dla środowiska wodnego.

Ponadto bezpośrednio do wód powierzchniowych, lub pośrednio poprzez odprowadzanie do gruntu, odprowadzane są wody opadowe i roztopowe. Wody opadowe i roztopowe mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Spływające zanieczyszczenia z dróg i placów mogą stanowić znaczne zagrożenie dla jakości wód i gleb. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych są separatory i inne filtry oraz osadniki.

Na terenie Gminy Kołobrzeg na obszarach nie objętych kanalizacją, ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone na oczyszczalnię komunalną. Stan techniczny szamb nie jest znany. Można zakładać, że część z nich może stanowić zagrożenie dla środowiska gruntowo – wodnego.

4.6. KLIMAT

Obszar Gminy Kołobrzeg leży w nadmorskim regionie klimatycznym, który wąskim pasem, o szerokości nie przekraczającej zwykle 35 km ciągnie się wzdłuż linii wybrzeża Bałtyku. W strefie tej występuje klimat bałtycki, którego zasadnicze cechy wynikają z bliskości morza. Klimat kształtuje się przede wszystkim pod wpływem mas powietrza napływających z sektora zachodniego (NW, W, SW). Dominacja wiatrów z tego kierunku jest szczególnie wyraźna w miesiącach letnich (czerwiec-wrzesień).

Na tle pozostałej części Polski północno-zachodniej strefa wybrzeża w obrębie, której leży obszar Gminy Kołobrzeg, wyróżnia się dużą ilością dni ciepłych (dni z pogodami ciepłymi). Średnia temperatura lipca wynosi około 17°C, stycznia około -1°C, a średnia roczna 7,5-8,0°C. Bliskość morza sprawia, że dobowe i roczne amplitudy temperatury powietrza są mniejsze niż w głębi lądu. Amplituda roku nie przekracza 19°C i należy do najniższych w kraju. Sąsiedztwo morza sprawia również, że wiosna jest na obszarze gminy wyraźnie chłodniejsza, a jesień cieplejsza niż w głębi lądu. Średnie temperatury okresu jesiennego (wrzesień-listopad) są o ponad 2°C wyższe od średnich okresu wiosennego (marzec-maj).

Gmina Kołobrzeg może znaleźć się z strefie, w której mogą wystąpić negatywne skutki wynikające ze zmian klimatu. Według strategicznego planu adaptacji dla sektorów

i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020³, do najważniejszych negatywnych skutków zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne).

Zagrożeń klimatycznych nie można rozpatrywać w skali lokalnej, a raczej na poziomie stref, czy regionów. Mimo to można stwierdzić, że w najbliższych latach na obszarze Gminy Kołobrzeg, jak i całego kraju można spodziewać się wzrostu okresów upalnych, spadek liczby dni z okresami mroźnymi. W konsekwencji na terenie Gminy można spodziewać się wzrostu częstotliwości opadów ulewnych.

Na terenie Gminy Kołobrzeg w przeciągu ostatnich 12 lat zanotowano przejście trąby powietrznej, w dniu 2 września 2010 roku.

Ryc. 13. Występowanie trąb powietrznych w Polsce w okresie 1998 – 2010

Źródło: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

W przypadku obszaru Gminy, w skali lokalnej można jedynie mówić o zmianach topoklimatu. Obszary miejskie ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są powstawaniem tzw. miejskiej wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł miejskich. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja

³ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, http://www.mos.gov.pl/g2/big/2013_03/e436258f57966ff3703b84123f642e81.pdf

stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. W związku z tym Gmina powinna podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii (rozdział 3.2.1).

4.6.1. Powietrze atmosferyczne

4.6.1.1. Stan czystości powietrza atmosferycznego

Według rocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2011, w strefie zachodniopomorskiej, do której zaliczana jest Gmina Kołobrzeg nie stwierdzono przekroczeń NO₂, SO₂, PM_{2,5}, CO, Pb, kadmu, niklu i benzenu. Tym samym jest to strefa A, czyli strefa gdzie stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednich poziomów dopuszczalnych.

Ze względu na poziom pyłu PM₁₀, benzo(a)pirenu strefę zachodniopomorską zaliczono do strefy C, czyli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji.

Klasyfikacja stref ze względu na ochroną roślin okazała się bardzo korzystna dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na SO₂ i NO_x, ponieważ uzyskała klasę A. Natomiast w przypadku ozonu strefa ta otrzymała klasę D2.

4.6.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

Na terenie Gminy Kołobrzeg najistotniejsze zanieczyszczenia pochodzą z emisji energetycznych z gospodarstw domowych korzystających z tradycyjnych źródeł energii, z zakładów produkcyjnych i obiektów komunalnych. Uciążliwość jednakże charakteryzuje się wahaniami sezonowymi. W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla w paleniskach domowych, ponieważ większość mieszkań w Gminie ogrzewana jest nadal paliwami stałymi, głównie węglem kamiennym i drewnem. Stopniowo modernizuje się kotłownie obiektów publicznych, placówek oświatowych na takie, które wykorzystują olej opałowy, jednak ich ilość jest znikoma.

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego w Gminie ma również emisja ze źródeł mobilnych. Dotyczy to bezpośredniego otoczenia dróg, zwłaszcza na terenie zawartej zabudowy miejscowości.

Uciążliwe mogą być także emisje odorów z gospodarstw rolnych czy oczyszczalni ścieków.

Na terenie Gminy Kołobrzeg działają zakłady wprowadzające gazy lub pyły do powietrza, których wykaz przedstawiono w tabeli.

Tabela 24. Zakłady korzystające ze środowiska – emitujące substancje do powietrza

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu	typ obiektu	nazwa paliwa
1	Kombinat Budowlany Kołobrzeg Sp. Z o.o.	ul. Bezpraw1, 78-100 Kołobrzeg	kotłownia	olej lekki
2	Urząd Gminy Kołobrzeg	ul. Trzebiatowska 48a 78-100 Kołobrzeg	kotłownie	gaz ziemny zaazotowany
3	Przedsiębiorstwo Obrotu Hurtowego „WOD BUD” Spółka Komandytowa Anatol Lachowicz	ul. Jałowcowa 16, 78-132 Grzybowo	kotłownia	gaz ziemny wysokometanowy
4	„SPOŁEM” WSP w Opolu Ośrodek Wypoczynkowo- Leczniczy w Dźwirzynie	ul. Wyzwolenia 42, 78-131 Dźwirzyno	kotłownia	gaz ziemny zaazotowany
5	Chrześcijańska Służba Charytatywna	ul. Bociania 4 78-105 Kołobrzeg	-	gaz ziemny wysokometanowy
6	GEOVITA Sp. z o.o. w Warszawie, Centrum Zdrowia, Urody i Rekreacji GEOVITA w Dźwirzynie	ul. Wyzwolenia 27, 78-131 Dźwirzyno	kotłownia	gaz ziemny zaazotowany
7	„CD” Spółka Akcyjna OWR „Bryza” w Dźwirzynie	ul. Piastowska 4-6, 78-131 Dźwirzyno	kotłownia	gaz ziemny zaazotowany
8	BARKAS Spółka Jawna, E. Świderek, G. Świderek, A. Skorupińska	ul. Obrotu 3A, 78-100 Kołobrzeg	kotłownia	drewno, gaz ziemny zaazotowany
9	Przedsiębiorstwo Przetwórstwa Artykułów Spożywczych „Zgoda” Sp. z o.o.	ul. Stary Borek 19 Kołobrzeg	kotłownia	węgiel kamienny
10	„Jaro-Pol” J. i R. Buraczek Spółka Jawna, Gmina Wiejska	ul. Rycerska 232 Zieleniewo 78-100 Kołobrzeg	kotłownia	gaz ziemny zaazotowany, olej lekki
11	Gminny Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji w Dźwirzynie	ul. Wyzwolenia 28, 78-131 Dźwirzyno	kotłownie	gaz ziemny zaazotowany
12	Krzysztof Łabędź, Gospodarstwo Rolno- Ogrodniczo-Przetwórcze	ul. Szeroka 26, 78-132 Korzystno	kotłownia	gaz ziemny zaazotowany
13	Hotel Senator Spółka Akcyjna	ul. Wyzwolenia 35, 78-131 Dźwirzyno	kotłownia	gaz ziemny zaazotowany
14	Niepubliczny Zakład opieki Zdrowotnej „M-P-DENT” S.C. Małgorzata i Paweł Barańczuk	ul. Kopernika 8 /1, 78-200 Białogard	kotłownia	gaz ziemny wysokometanowy
15	Zakład Przetwórstwa Drewna, Bogusław Zuziak	ul. Stary Borek 5A 78-132 Grzybowo	kotłownia	drewno
16	Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Dźwirzyno	78-131 Dźwirzyno,	-	gaz ziemny zaazotowany
17	Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie PP Dźwirzyno	ul. Wyzwolenia 34, 78-131 Dźwirzyno	-	gaz ziemny zaazotowany
18	Przedsiębiorstwo Produkcji Farmaceutycznej Hasco-Lek Spółka Akcyjna	ul. Wyzwolenia 17, 78-131 Dźwirzyno	kotłownia	gaz ziemny zaazotowany

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – na podstawie wnoszonych opłat za korzystanie ze środowiska (2012)

4.6.2. Klimat akustyczny

Postępująca urbanizacja i rozwój komunikacji drogowej powodują, że z każdym dniem zwiększają się uciążliwości wynikające ze stałego narastania hałasu. Mają one wpływ na stan psychiczny i zdrowie człowieka.

Zagrożenie hałasem i wibracjami charakteryzuje się mnogością źródeł i powszechnością występowania. Najbardziej uciążliwymi emitorami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny środowiska, są: trasy komunikacyjne (pojazdy samochodowe, motocykle, ciągniki, pociągi), zakłady produkcyjne, place budowy oraz miejsca publiczne takie jak: centra handlowe, deptaki, skwery oraz inne miejsca zbiorowego nagromadzenia ludności.

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się poziom równoważny dźwięku (L_{Aeq}), który jest uśrednionym poziomem dźwięku w funkcji czasu. Poziom ten mierzony jest w decybelach. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu. Na terenach zabudowy zagrodowej dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej wynosi wzdłuż dróg 65 dB (w porze nocnej 56 dB), a od pozostałych obiektów w porze dziennej 61 dB, a w porze nocnej 56 dB.

Klimat akustyczny na tym terenie, w największym stopniu, kształtują źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego. Układ drogowy w Gminie tworzą: droga krajowa, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe i drogi gminne.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi na serwisie GDDKiA w Szczecinie na terenie Gminy Kołobrzeg badano natężenie ruchu na drodze krajowej nr 11.

Badania natężenia ruchu przeprowadzone były także na drogach wojewódzkich.

Wyniki wspomnianych badań (dla drogi krajowej i dróg wojewódzkich przedstawione zostały na kolejnej tabeli)

Tabela 25. Analiza natężenia ruchu na drodze krajowej nr 11 na odcinkach przebiegających przez teren Gminy Kołobrzeg

nr drogi	nazwa odcinka	rodzaj pojazdów								
		pojazdy silnikowe ogółem	motocykle	samoch. osob. mikrobusy	lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	samoch. ciężarowe		autobusy	ciągniki rolnicze	rowery
						bez. przycz.	z przycz.			
11	Kołobrzeg - Mścice	7 528	38	6 228	845	163	145	92	17	66

Źródło: Generalny Pomiar Ruchu, 2010, serwis GDDKiA

Tabela 26. Analiza natężenia ruchu na drogach wojewódzkich na odcinkach przebiegających przez teren Gminy Kołobrzeg

nr drogi	nazwa odcinka	rodzaj pojazdów							
		pojazdy silnikowe ogółem	motocykle	samoch. osob. mikrobusy	lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	samoch. ciężarowe		autobusy	ciągniki rolnicze
						bez. przycz.	z przycz.		
102	Granica powiatu – Roścęcino	3 881	47	3 271	318	82	70	89	4
	Roścęcino – Kołobrzeg	10 528	95	8 653	1 053	337	158	211	21
162	Roścęcino – Gościno	4 425	40	3 797	261	93	137	88	9
163	Kołobrzeg – Dygowo	4 960	45	4 385	332	69	40	84	5

Źródło: pomiar ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 roku, serwis GDDiK

Dla dróg gminnych nie prowadzi się żadnych badań monitoringowych.

Głównym powodem uciążliwej emisji hałasu, ogólnie, obok stosunkowo wysokiego natężenia ruchu pojazdów, jest wysoki udział w potoku ruchu pojazdów ciężkich, który w szczególności negatywnie oddziałuje na terenach zwartej zabudowy.

Gmina Kołobrzeg z racji bezpośredniego sąsiedztwa miasta Kołobrzeg jest narażona na duży ruch tranzytowy, szczególnie w okresie letnim. Dotyczy to zarówno dróg o charakterze krajowym i wojewódzkim, jak również dróg lokalnych.

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

4.6.3. Promieniowanie elektromagnetyczne

Do promieniowania niejonizującego możemy zaliczyć promieniowanie radiowe, mikrofalowe, podczerwone, a także światło widzialne. Znaczące oddziaływanie na środowisko pól elektromagnetycznych występuje:

- w paśmie 50 Hz od urządzeń i sieci energetycznych; źródłem największych oddziaływań mogących powodować przekroczenia poziomów dopuszczalnych są napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV, 220 kV i 400 kV oraz związane z nimi stacje elektroenergetyczne,
- w paśmie od 300 MHz do 40 000 MHz od urządzeń radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych. Największy udział w emisji mają stacje bazowe telefonii komórkowej ze swoimi antenami sektorowymi i antenami radiolinii (antena sektorowa służy do komunikacji z telefonem komórkowym, natomiast antena radiolinii służy do komunikacji między stacjami bazowymi). Istniejące sieci telefonii komórkowej wykorzystują następujące zakresy częstotliwości: ok. 900 MHz (sieć GSM 900), około 1 800 MHz (sieć GSM 1800) oraz ok. 2 100 MHz (sieć UMTS).
- w paśmie 50 Hz od urządzeń elektrycznych pracujących w zakładach pracy i gospodarstwach domowych. Większość urządzeń jest zasilana z sieci energetycznej. W tej kategorii występuje lawinowy wzrost liczby źródeł, a ewidencja ich nie jest możliwa.

Brak jest wiarygodnych informacji na temat oddziaływania na zdrowie i środowisko przy ekspozycjach długoletnich na promieniowanie elektromagnetyczne.

W krajowych przepisach dopuszcza się występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1 kV/m m. in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych. Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii. Trzeba też wziąć pod uwagę, że napowietrzne linie elektroenergetyczne, zarówno wysokiego, jak i średniego napięcia, mogą oddziaływać niekorzystnie na ptaki, które rozbijają się o linie, a także wpływać niekorzystnie na krajobraz.

Linie 110 kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza tutaj 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią 220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m. Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego pod linią 400 kV, na wysokości 1,8 m od powierzchni ziemi, wynoszą 10 kV/m.

Objektami, o istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska, oddziaływaniu mogą być także stacje bazowe telefonii komórkowych, anteny nadawcze. Wpływ stacji bazowych telefonii komórkowej na zdrowie i samopoczucie człowieka nie jest jeszcze dokładnie rozpoznany, jednak traktuje się je jako obiekty potencjalnie niebezpieczne. W praktyce, w otoczeniu anten stacji bazowych GSM, znajdujących się w miastach, pola o wartościach wyższych od dopuszczalnych w praktyce występują w odległości do 25 metrów od anten na wysokości zainstalowania tych anten. Ponieważ anteny są instalowane na dachach wysokich budynków lub na specjalnie stawianych wieżach, prawdopodobnie nie stwarzają one zagrożenia dla mieszkańców. Mogą jednak stanowić zagrożenie dla ptaków oraz wpływać niekorzystnie na krajobraz. Według analizy rozkładu pól elektromagnetycznych, obszar przekroczeń dopuszczalnego poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego o gęstości mocy $0,1 \text{ W/m}^2$ (szkodliwego dla zdrowia ludzi), występować będzie na znacznych wysokościach: powyżej 20 m n.p.t. i maksymalnym zasięgu do 71 m od anten (łącznie dla wszystkich stacji bazowych), a więc w miejscach niedostępnych dla przebywania tam ludzi.

Ze względu na rozwój energii odnawialnej na terenie Gminy należy również zwrócić uwagę, po uruchomieniu siłowni wiatrowych na poziomy emitowanych przez nie pól elektromagnetycznych.

Aby ograniczyć uciążliwość promieniowania elektromagnetycznego koniecznym jest podejmowanie niezbędnych działań polegających na analizie wpływu na środowisko nowych obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne (na etapie wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i pozwoleń na budowę). Inwestorzy są zobowiązani do wykonywania pomiarów kontrolnych promieniowania przenikającego do środowiska w otoczeniu stacji. Pomiarów kontrolnych rzeczywistego rozkładu gęstości mocy promieniowania powinny być przeprowadzane bezpośrednio po pierwszym uruchomieniu instalacji i każdorazowo w razie istotnej zmiany warunków pracy urządzeń mogących mieć wpływ na zmianę poziomów elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego wytwarzanego przez to urządzenia. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.10.2003 r. (Dz. U. Nr 192, poz. 1883).

4.6.4. Poważne awarie przemysłowe (oraz zagrożenia inne)

Poważne awarie obejmują skutki dla środowiska powstałe w wyniku awarii przemysłowych i transportowych z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych. Zapobieganie poważnym awariom w odniesieniu do przemysłu wykorzystującego niebezpieczne substancje chemiczne ma ogromne znaczenie ekonomiczne i decyduje o jego wizerunku i akceptacji w społeczeństwie. W ustawie Prawo ochrony środowiska, określone zostały podstawowe zasady zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, podmioty, których dotyczą wprowadzone przepisy, oraz ich obowiązki

i zadania, a także główne procedury i dokumenty.

W przypadku wystąpienia awarii Gmina Kołobrzeg oraz inne organy administracji mają obowiązek zabezpieczenia środowiska przed awariami. Główne obowiązki administracyjne ciążyą na władzach wojewódzkich i Straży Pożarnej, działania bezpośrednie z pewnością na prowadzących działalność, która może spowodować awarię, w ustawie określonych jako „prowadzący zakład o zwiększonym lub dużym ryzyku”. Na terenie Gminy Kołobrzeg nie funkcjonują jednak zakłady określone jako zakłady o zwiększonym lub dużym ryzyku.

Innym typem zagrożeń na terenie analizowanej jednostki są zagrożenia pochodzące z komunikacji. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Biorąc to pod uwagę, za potencjalne źródło awarii można zatem uznać również ciągi komunikacyjne oraz stacje paliw jako miejsca wypadków drogowych i zagrożeń produktami ropopochodnymi dla gleb i wód. Zagrożenie pożarowe i wybuchowe stanowią zbiorniki paliw płynnych znajdujące się na stacjach paliw zlokalizowanych na terenie Gminy Kołobrzeg.

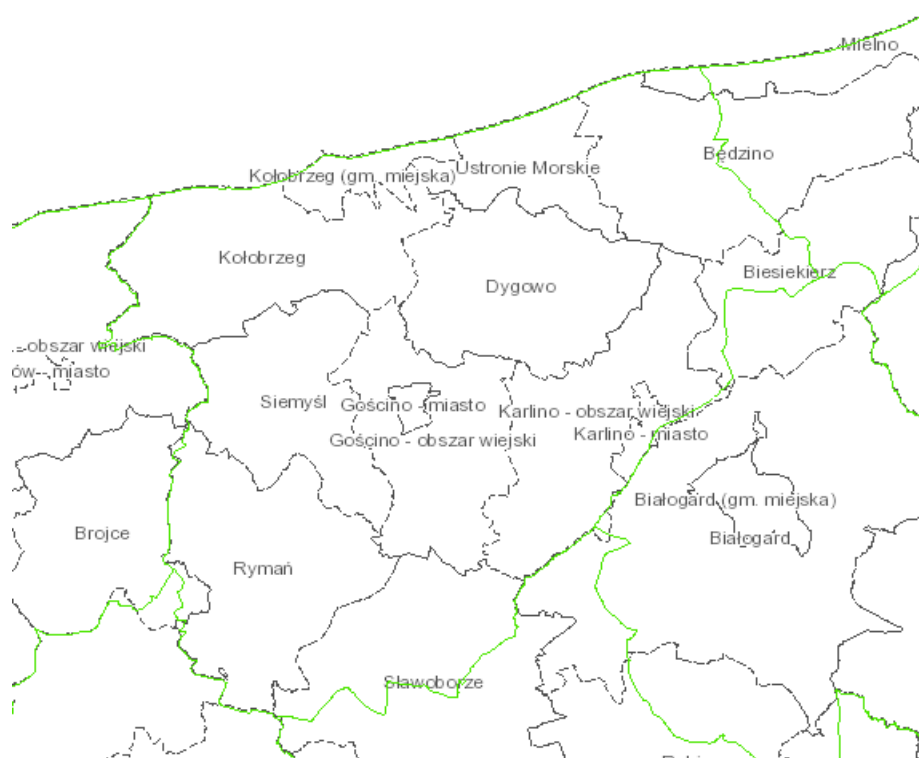
Skutkami zagrożenia pożarowego ze strony awarii na tego typu obiektach to zagrożenie życia i zdrowia, straty w gospodarce. W przypadku wystąpienia pożarów i wybuchów zbiorników niezbędna będzie ewakuacja zamieszkałej w pobliżu ludności oraz nastąpią utrudnienia w ruchu kołowym. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia określa się jako prawdopodobne.

Największym zagrożeniem meteorologicznym jest możliwość występowania gwałtownych zjawisk atmosferycznych takich jak burze, wichury, duże opady śniegu i nawałne deszcze. Mogą one wystąpić na obszarze całej Gminy Kołobrzeg. Skutki to lokalne utrudnienia w przejeździe dróg, uszkodzenia napowietrznych linii energetycznych i telefonicznych, zalanie upraw i podtopienia budynków gospodarskich, uszkodzenia budynków, ofiary śmiertelne ludności. Ryzyko wystąpienia gwałtownych zjawisk atmosferycznych określa się jako prawdopodobne.

4.7. FAUNA I FLORA

Administracyjnie lasy Gminy Kołobrzeg należą do nadleśnictwa Gościno. Nadleśnictwo Gościno swoim zasięgiem obejmuje następujące gminy: Karlino-Miasto, Karlino, Kołobrzeg-Miasto, Kołobrzeg, Będzino, Biesiekierz, Dygowo, Gościno, Rymań, Siemyśl, Sławoborze, Ustronie Morskie, Brojce i Płoty.

Ryc. 14. Zasięg Nadleśnictwa Gościno

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Zasięg terytorialny Nadleśnictwa wynosi 109 260 ha, a ilość kompleksów leśnych wynosi 601. Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa to 24 529 ha, w tym powierzchnia lasów 22 550 ha. Nadleśnictwo podzielone jest na trzy obręby: Obręb Dygowo (10 546 ha), Obręb Gościno (6 473 ha) i Obręb Rymań (7 509 ha). W skład obrębów wchodzi 18 leśnictw i 1 gospodarstwo szkółkarskie.

Najważniejszym gatunkiem lasotwórczym w Nadleśnictwie Gościno jest sosna zajmująca 60,2 % powierzchni. Udział innych gatunków przedstawia się następująco:

- buk – 10,1 %,
- brzoza – 7,8 %,
- olcha – 7,0 %,
- świerk – 6,6 %,
- dąb – 6,4 %,
- jesion – 0,8 %,
- modrzew – 0,4 %,
- grab – 0,3 %,
- pozostałe gatunki 0,4 %.

Ważną rolę ekologiczną w krajobrazie rolniczym oraz funkcję ochronną przed różnymi formami erozji pełnią zadrzewienia. Najczęściej występują w obniżeniach wytopiskowych w obrębie gruntów ornych oraz w obrębie trwałych użytków zielonych. Ze względu na funkcję ochronną należy preferować zadrzewienia na stromych zboczach rynien jeziornych i dolin cieków oraz w szczególności w strefach przybrzeżnych jezior. Spełniają one rolę naturalnego buforu przeciw splywom powierzchniowym z terenów rolnych. Ponadto ogromne znaczenie ochronne i krajobrazotwórcze mają zadrzewienia przydrożne.

4.7.1. Zieleń urządzona

Przez pojęcie zieleni urządzonej należy rozumieć zielen planowaną, której układ, fizjonomia oraz różnorodność są efektem przemyślanych działań człowieka. Formy zieleni urządzonej można traktować jako ekosystemy sztuczne, których przetrwanie często uzależnione jest od ingerencji człowieka. Do form zieleni urządzonej zalicza się: parki, parki podworskie, czy też zespoły parkowo - pałacowe, cmentarze, skwery, zieleńce, kwietniki, aleje i szpalery, klomby, ogródki działkowe, zielen obiektów sportowych, ale także zielone dachy, itp.

Na terenie Gminy Kołobrzeg, znajduje się pięć parków dworskich, których charakterystykę przedstawiono w załączonej tabeli.

Tabela 27. Wykaz parków dworskich w Gminie Kołobrzeg

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Datowanie	Drzewostan
1	Budzistowo	Park pałacowy	II poł. XIX w.	jesion wyniosły - 37 szt., świerk pospolity - 4 szt., kasztanowiec - 1 szt., orzech włoski 1 szt.
2	Budzistowo	Park pałacowy w stylu naturalistycznym	II poł. XIX w.	brak danych
3	Drzonowo	Park dworski w stylu romantycznym	II poł. XIX w.	wiąz polny, jesion wyniosły, olsza czarna, klon zwyczajny i jawor, lipa drobnolistna, dąb bezszypułkowy, buk, kasztanowiec, świerk pospolity, wierzba płacząca, łącznie ok. 2500 drzew pochodzenia rodzimego
4	KądzIELNO	Park pałacowy	II poł. XIX w.	brak danych
5	Zieleniewo	Park dworski	koniec XIX w.	brak danych

Źródło: Ekofizjografia Gminy Kołobrzeg

Natomiast tereny parków, zieleńców i zieleni osiedlowej zajmują łącznie powierzchnię 3,8 ha (dane GUS 2012).

Terenami zieleni urządzonej są także cmentarze. W Gminie wg danych GUS (2012) cmentarze zajmują obszar o powierzchni 8,9 ha.

4.7.2. Fauna

Fauna bezkręgową gminy Kołobrzeg jest zróżnicowana i bogata gatunkowo. Oznaczono 135 taksonów zwierząt bezkręgowych. Większość z nich zaliczyć można do pospolitych na otaczającym terenie i obszarze województwa zachodniopomorskiego.

Waloryzacja przeprowadzona na obszarze gminy Kołobrzeg wykazała co najmniej 178 gatunków kręgowców tu się rozradzających lub prawdopodobnie lęgowych, w tym:

- 17 gatunków ryb,
- 5 gatunków płazów,
- 5 gatunków gadów,
- 121 gatunków ptaków lęgowych oraz 21 gatunków pojawiających się tu okresowo,
- 30 gatunków ssaków.

W Gminie Kołobrzeg dominuje ciepłolubna fauna związana z suchymi łąkami oraz polami uprawnymi. Odmienny skład mają środowiska podmokłych łąk wokół cieków wodnych i jeziora Resko Przymorskie. Fauna tam występująca łączy elementy lądowe i wodne. Fauna hydrofilna lub żyjąca w wodzie związana jest częściowo z podmokłymi łąkami, śródpolnymi oczkami wodnymi oraz rzekami i licznymi rowami melioracyjnymi. Osobną grupę stanowią taksony wilgociolubne, żyjące w zacieleniu, zasiedlające zadrzewienia śródpolne i lasy.

Fauna kręgowców składa się ze 178 gatunków zwierząt kręgowych, wśród których dominują zdecydowanie ptaki, stanowiące niemal 70 % w strukturze fauny. Spośród ryb słodkowodnych wykazano zaledwie 17 gatunków ryb. Płazy i gady to prawie 3 % udziału w strukturze fauny kręgowców.

4.7.3. Przyroda chroniona i jej zasoby

Ustawa z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 r. poz. 627) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie Gminy Kołobrzeg występują zarówno formy wielkoobszarowe takie jak obszar NATURA 2000, obszar chronionego krajobrazu, jak i formy indywidualnej ochrony takie jak pomniki przyrody.

Ponadto przez teren województwa zachodniopomorskiego, w tym przez teren Gminy Kołobrzeg, przebiegają korytarze ekologiczne. Charakteryzują się dużą różnorodnością gatunkową, krajobrazową i siedliskową. Są one także ważnymi ostojami dla gatunków rodzinnych i wędrownych, a zwłaszcza dla gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem.

Na terenie Gminy Kołobrzeg występują dwa główne korytarze ekologiczne:

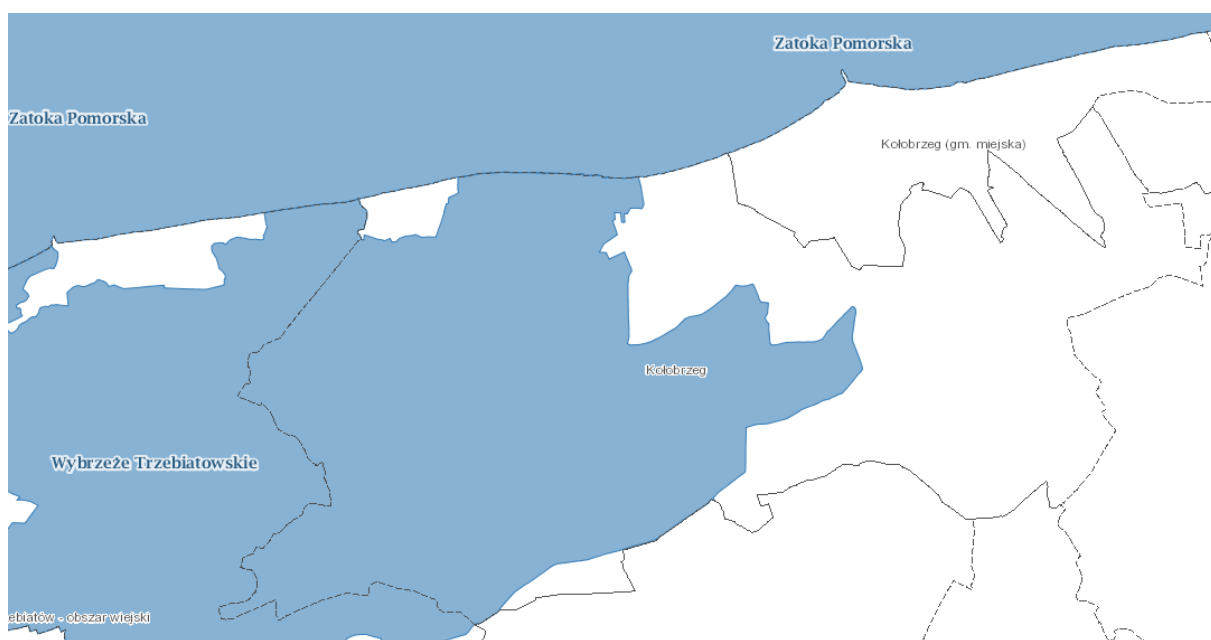
- korytarz o znaczeniu międzynarodowym – Obszar Wybrzeża Bałtyku,
- korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym – rzeka Parsęta.

Korytarze ekologiczne należy uwzględniać w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, np. w opracowaniach ekofizjograficznych, MPZP, mając na uwadze ich specyfikę. Jako akty prawa miejscowego, gwarantują one określone, zgodne z wymogami ochrony środowiska i zasadami zrównoważonego rozwoju, zachowania korytarzy ekologicznych jako ciągłego systemu.

4.7.3.1. Natura 2000

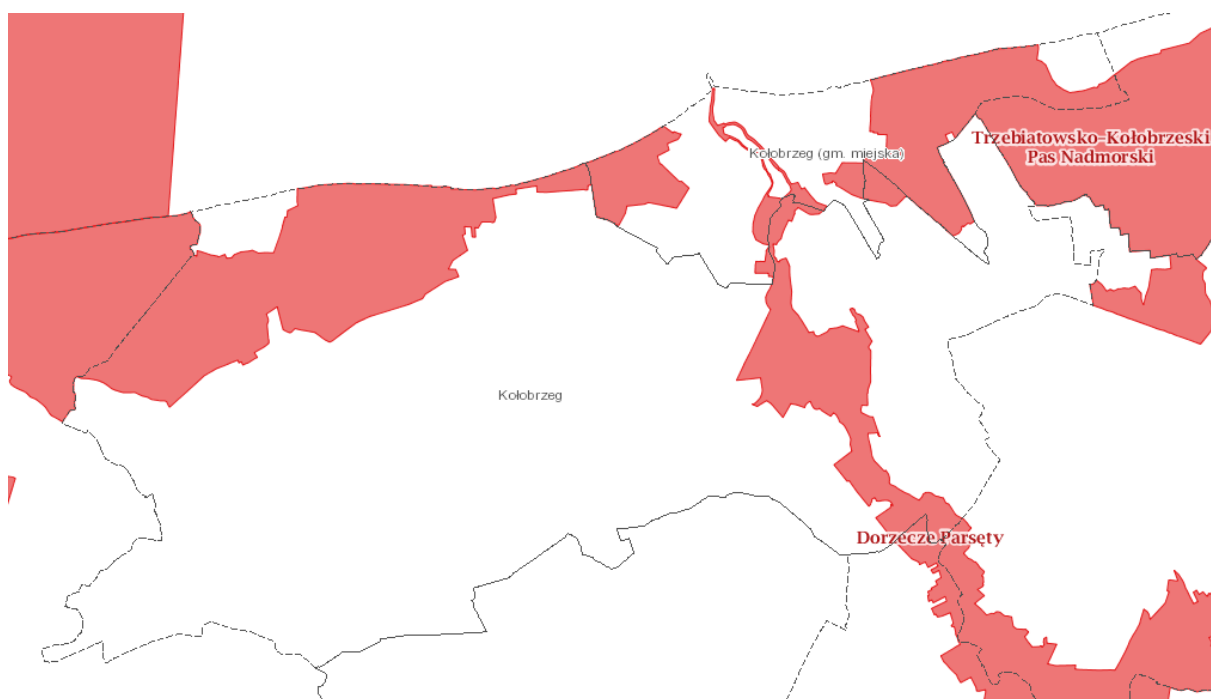
Na terenie Gminy Kołobrzeg najważniejszą pod względem rangi, formą ochrony przyrody jest sieć NATURA 2000. Do wyróżnionych form należą:

- Obszary ptasie: Zatoka Pomorska i Wybrzeże Trzebiatowskie;
- Obszary siedliskowe: Trzebiatowsko – Kołobrzesci Park Nadmorski oraz Dorzecze Parsęty

Ryc. 15. Lokalizacja obszaru NATURA 2000 – ostoje ptasie

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Ryc. 16. Lokalizacja NATURA 2000 – obszary siedliskowe

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Zatoka Pomorska

Obszar obejmuje akwen o dużym zróżnicowaniu dna morskiego (od piaszczystych ławic, po rozległe żwirowiska i gładzowiska). Centralną część Zatoki Pomorskiej zajmuje duże wypłylenie zwane Ławicą Odrzańską. Rozciąga się od zachodnich krańców jeziora Bukowo (Łazy), gdzie obejmuje 15 kilometrowej szerokości pas wód przybrzeżnych Bałtyku po granicę Państwa rozszerzając się tutaj do około 70 km. Obszar stanowi ostoję ptasią. Ptaki

wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20000 osobników, a zimą powyżej 100 000 osobników.

Obszar obejmuje przybrzeżne wody, które omywają nadmorskie plaże. Na całej długości wybrzeża powstały licznie ośrodki wypoczynkowe i bez problemu (szczególnie poza sezonem letnim) można znaleźć miejsca noclegowe i gastronomiczne o dowolnym standardzie.

Podstawowym zagrożeniem dla tego ekosystemu są: zanieczyszczenia wód, spowodowane wielkopowierzchniowymi spływami nutrientów i niesione nurtem rzek wpadających do morza, plany lokowania tu farm elektrowni wiatrowych oraz rybołówstwo z użyciem sieci stawnych i sznurów hakowych, a także nadmierny rozwój turystyki na wybrzeżu.

Wybrzeże Trzebiatowskie

Ostoja położona jest w mezoregionie zwanym Wybrzeżem Trzebiatowskim. Teren rozciąga się między miejscowościami Kamień Pomorski i Dźwirzyno. Ostoję stanowią rozległe łąki, dawniej intensywnie koszone i wypasane, ale od kilkunastu lat prawie nieużytkowane. Na obszarze znajdują się niewielkie kępy śródpolnych lasków, a największy kompleks leśny jest w środkowo-północnej części ostoi. W okolicy rzek Świniec, Niemica i ujście Rygi występują często wiosenne zalewy łąk. Znaczną ich powierzchnię porasta trzcina, a zaniedbany system odwadniający powoduje dłuższe utrzymywanie się rozlewisk. Na terenie ostoi znajdują się dwa jeziora przymorskie. W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 35 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Ostoja została wyznaczona na podstawie znacznej ilości dwóch gatunków migrujących i jednego lęgowego. 14 spośród stwierdzonych tu gatunków zostało zamieszczone na liście zagrożonych ptaków w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Ostoja Trzebiatowska jest jedną z najważniejszych na Pomorzu Zachodnim ostoi dla derkacza. Znajduje się tu również jedna z większych w regionie kolonii śmieszki. W czasie sezonowych migracji można obserwować gatunki spoza Załącznika I Dyrektywy Ptasiej takie jak kormoran, świstun, cyraneczka i czajka.

Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski

Obszar obejmuje zróżnicowany geomorfologicznie fragment wybrzeża Bałtyku od Rewala do miejscowości Gąski, w 2 enklawach rozdzielonych Ustroniem Morskim. Występują tu: brzegi klifowe (erodujące i ustabilizowane), wydmy, mierzeje odcinające lagunowe jeziora przymorskie, płytkie ujścia rzek. Ostoja odznacza się występowaniem siedlisk pozostających w dobrym stanie, będących typowymi biotopami dla pasa nadmorskiego. Od południa obszar ostoi zamknięty jest rozległym, pasmowym obniżeniem Pradoliny Bałtyckiej, wypełnionej pokładami torfów niskich, poprzecinanych siecią kanałów i cieków (m. in. Rega, Stara Rega, Parsęta, Czarwonka). W ich korytach i starorzeczach oraz na brzegach rozwijają się zbiorowiska roślin wodnych z udziałem halofitów. Obszar słonorośli na zapleczu pasa wydmowego na północ od Włodarki należy do najbardziej rozległych ekosystemów tego typu w Polsce.

Obecnie duży procent powierzchni pradoliny nie jest użytkowany rolniczo. W wyniku degradacji urządzeń hydrotechnicznych występują miejscowe zabagnienia terenu i okresowe zalewy, w tym wodami słonawymi

Dorzecze Parsęty

Obszar obejmuje dorzecze rzeki Parsęty. Zajmuje dość znaczną powierzchnię 27 710,4 ha. Leży na wysokości od 0 do 206 m n.p.m. Dolina Parsęty jest szczególnie cenną ostoją ze względu na występowanie tu zróżnicowanych typów siedlisk i znaczne bogactwo świata roślin i zwierząt.

Ostoja jest również szczególnie cenna ze względu na występujące tu gatunki zwierząt. Na szczególną uwagę zasługują najlepsze w Polsce (a może w Europie) warunki dla tarła łososi i troci wędrownej, pstrąga potokowego i lipienia oraz obecność w rzece licznej populacji strzebli potokowej, certy i węgorza pochodzenia naturalnego. Ostoja to miejsce dużych skupisk źródeł wapiennych i nawapiennych na Pomorzu oraz duże zróżnicowanie wielu typów mokradeł. Jest też jedynym na Pomorzu stanowiskiem śledziennicy naprzeciwistnej (występuje w dolinie Dębnicy). Poza tym jest to naturalny korytarz ekologiczny o znaczeniu lokalnym i regionalnym i ważne miejsce wypoczynku i rekreacji.

4.7.3.2. Obszar chronionego krajobrazu

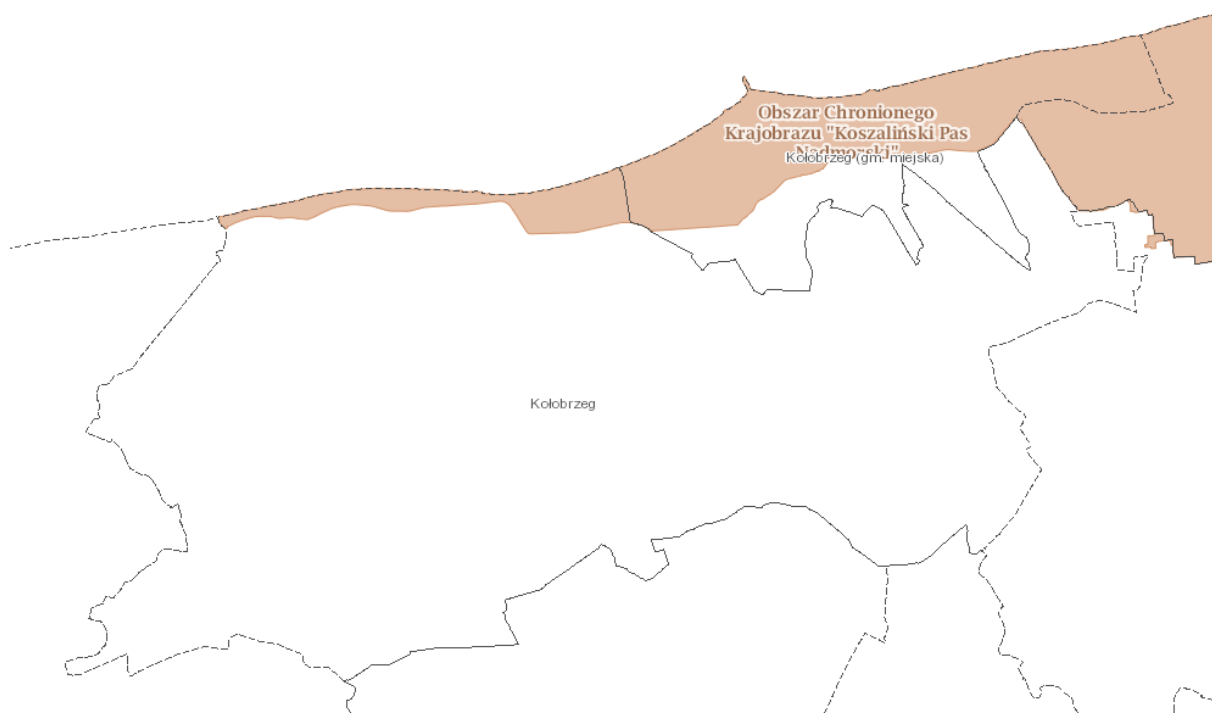
Na terenie Gminy Kołobrzeg znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski. Koszaliński Pas Nadmorski utworzony został Uchwałą Nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. w sprawie stref chronionego krajobrazu (opublikowana w Dz. Urz. WRN w Koszalinie Nr 9, poz. 49 z 1975 r.) Obszarem swym obejmuje powiaty: koszaliński, kołobrzeski i sławieński, gminy: Kołobrzeg, Ustronie Morskie, Będzino, Mielno, Koszalin, Sianów, Darłowo, miasto Koszalin, Manowo, Dygowo. Obejmuje obszar o powierzchni 1 517 ha.

Północną granicę chronionego krajobrazu stanowi wybrzeże Bałtyku. Koszaliński Pas Nadmorski dochodzi do morza nieopodal miejscowości Dźwirzyno biegnie w kierunku wschodnim przez Grzybowo, miasto Kołobrzeg do miejscowości Malechowo (gm. Sianów).

Ustawowo obszar chronionego krajobrazu obejmuje wyróżniające się tereny o różnych typach ekosystemów, w których powinno się zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych.

Koszaliński Pas Nadmorski utworzony został w celu ochrony krajobrazu i naturalnych walorów środowiska przyrodniczego w szczególności pobrzeża Bałtyku wraz z pasem wydym oraz największymi w byłym województwie koszalińskim przymorskimi jeziorami: Jamno, Bukowo, Kopań. Przedmiotem ochrony na chronionym obszarze są przede wszystkim: bioróżnorodność, nadmorskie łąki podmokłe oraz szlaki wędrowne ptaków wróblowatych i drapieżnych.

W okolicy Kołobrzegu niezwykle walory krajobrazowe tworzą wydmy nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną. Na tym obszarze zachowany jest pas drzewiastej i zaroślowej roślinności wydymowej wraz z podmokłymi łąkami i trzcinowiskami na zapleczu wydym wraz z efektownymi frezami i piaszczystymi plażami. Tutaj gniazdują ptaki wróblowate oraz jastrząb gołębiarz, myszołów zwyczajny, zniczek oraz lęgnie się sieweczka obrożna.

Ryc. 17. Lokalizacja obszaru chronionego krajobrazu na terenie Gminy Kołobrzeg

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

4.7.3.4. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody na terenie Gminy Kołobrzeg są pojedyncze drzewa oraz skupiska drzew o szczególnej wartości przyrodniczej i krajobrazowej.

Tabela 28. Ewidencja pomników przyrody na terenie Gminy Kołobrzeg

Miejscowość	Opis obiektu	Uwagi
Korzystno – cmentarz ewangelicki przy kościele	Lipa drobnolistna o obw. 240 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 12/95
Korzystno – cmentarz ewangelicki przy kościele	Modrzew europejski o obw. 235 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 12/95
Korzystno – cmentarz ewangelicki przy kościele	Klon pospolity o obw. 240 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 12/95
Grzybowo – cmentarz ewangelicki	Dąb szypułkowy o obw. 430 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 12/95
Karcino – cmentarz ewangelicki przy kościele	Dąb szypułkowy o obw. 330 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 12/95
Błotnica-Przećmino – cmentarz ewangelicki	Grupa 12 dębów szypułkowych i 12 lip drobnolistnych o obw. 180-230 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 7/92
Grzybowo – cmentarz ewangelicki	Grupa 8 dębów szypułkowych o obw. 240-430 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 7/92
Głowaczewo – cmentarz wojenny	Grupa 43 dębów szypułkowych o obw. 237-252 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 7/92
Karcino – cmentarz ewangelicki przy kościele	Grupa 27 lip drobnolistnych o obw. 220-330 cm i dąb szypułkowy o obw. 330 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 7/92
Dźwirzyno – ul. Wyzwolenia	Grupa 16 dębów szypułkowych o obw. 125-250 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 7/92
Korzystno – cmentarz ewangelicki przy kościele	Lipa drobnolistna o obw. 316 cm, klon pospolity o obw. 230	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 7/92

Miejscowość	Opis obiektu	Uwagi
	cm, sosna smołowa o obw. 183 cm, brzoza brodawkowa o obw. 235 cm	
Nowy Borek – dawny cmentarz ewangelicki	35 okazów bluszczu pospolitego na lipach o obw. 30 cm.	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 7/92

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kołobrzeg (2010)

4.7.3.5. Użytki ekologiczne

Na terenie Gminy na chwilę obecną użytki ekologiczne są w fazie projektowania (Ekofizjografia Gminy Kołobrzeg). Należy je uwzględnić w planowaniu przestrzennym obszaru Gminy, jako obszary cenne ze względu na zachowanie równowagi ekologicznej.

4.7.4. Zagrożenia zasobów przyrodniczych

Na terenie Gminy należałoby aktualizować inwentaryzację przyrodniczą, w celu wyznaczenia obszarów cennych przyrodniczo i uniknięcia zniszczenia siedlisk i stanowisk chronionych gatunków na skutek prowadzenia różnorodnej działalności. Dobrze prowadzona inwentaryzacja jest podstawą dla właściwego rozwoju Gminy, uwzględniającego walory i zasoby przyrodnicze Gminy, przy jednoczesnym ograniczeniu ich zagrożeń.

Układ siedlisk, struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanów sprawia, że ich zagrożenie ze strony czynników biotycznych jest stosunkowo niewielkie. Czynniki mającymi wpływ na zdrowotność lasu są opady, szczególnie w okresie wegetacyjnym – jako czynnik stymulujący wzrost i rozwój drzewostanów oraz szkodliwe działanie grzybów, owadów i ssaków. Okresy suche przyczyniają się do zamierania drzewostanów. W osłabionych fizjologicznie drzewostanach mogą rozwijać się grzyby patogeniczne prowadzące do usychania drzew. Innym czynnikiem zagrażającym terenom leśnym są silne wiatry oraz pożary.

Zagrożenie pożarowe lasów uzależnione jest przede wszystkim od pory roku. Szczególnie duże występuje w okresie wczesnowiosennym przy małej wilgotności ściółki oraz w czasie dłuższych okresach posuchy. Poza tym zagrożenie dla obszarów leśnych stwarza bezpośrednio sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych drogowych oraz penetracja terenów przez ludność. Zagrożenie rozprzestrzeniania się pożarów może spowodować straty w gospodarce leśno - uprawowej i zwierzyny leśnej oraz zagrożenie dla gospodarstw rolnych i ludności zamieszkałej w pobliżu. Ryzyko wystąpienia pożaru na terenach leśnych określa się jako wysoce prawdopodobne.

Należy również zwrócić uwagę na zagrożenia jakie mogą występować względem obszarów prawnie chronionych, a przede wszystkim obszarów NATURA 2000

Podstawowym zagrożeniem dla obszaru Zatoka Pomorska są plany lokowania tu farm elektrowni wiatrowych. Zagrożeniem dla ptaków mogą być również pewne formy rybołówstwa - sieci stawne i sznury hakowe.

Dla obszaru Wybrzeże Trzebiatowskie głównymi zagrożeniami są koszenie trzciny, zarzucanie wypasu, wypalanie, pozyskiwanie ryb, kłusownictwo, wydobywanie torfu, odpady ścieki, elektrownie wiatrowe, kempingi, żeglarstwo, zanieczyszczenia wód, poligony, zasypywanie terenu, odwadnianie, tamy – wały, eutrofizacja, drapieźnictwo, penetrowanie siedlisk przez ludzi i zwierzęta domowe.

W odniesieniu do obszaru Trzebiatowsko – Kołobrzeski Pas Nadmorski podstawowymi zagrożeniami są: presja związana z rozwojem turystyki i rekreacji (niszczenie siedlisk przez zabudowę, niszczenie i wydeptywanie siedlisk przez turystów, zanieczyszczanie i zaśmiecanie), zanieczyszczenie wód., plany zalesień siedlisk halofilnych i nadrzecznych siedlisk okrajkowych, zmiany stosunków wodnych (głównie osuszanie oraz odcięcie od dopływu słonych wód), zmiany w siedliskach związane z pracami zabezpieczającymi wybrzeże (np. czyszczenie plaż, zabezpieczanie klifu). Wyniki prac prowadzonych na etapie sporządzania planu ochrony dla wskazanego obszaru pokazały, że najważniejsze zagrożenia występujące w obrębie ostoi są związane z:

- kwestiami zagospodarowania przestrzennego, a w szczególności planami rozwoju miejscowości nadmorskich, w tym rozbudowy infrastruktury wczasowo - turystycznej, planowanej na obszarze ostoi przyrodniczych (głównie lasów i borów nadmorskich, wydmy szarej i białej, wrzosowisk, jezior przymorskich),
- niszczeniem siedlisk wydmy białej i szarej oraz boru bażynowego przez turystów,
- nieprawidłową gospodarką wodną i wodno - ściekową, obejmującą negatywne oddziaływanie zanieczyszczeń wód ściekami komunalnymi wód jezior przymorskich i Regi,
- tamowaniem dopływu wód morskich do toni Jeziora Liwia Łuża będącego jeziorem przymorskim,
- osuszaniem siedlisk przyrodniczych z roślinnością halofilną występującą w obrębie łąk i pastwisk zlokalizowanych w Pradolinie Pomorskiej,
- gospodarką leśną, tj. zniekształceniem leśnych siedlisk przyrodniczych,
- nieprawidłowościami w gospodarce rybackiej prowadzonej w obrębie jezior przymorskich,
- działalnością niszczącą morza na siedliska przyrodnicze, tj. klify, wydmy białą i szarą,
- metodami zabezpieczenia brzegu morskiego wynikającymi ze stosowania metod, które powodują przekształcenie i ubożenie przyrodniczych siedlisk nadmorskich, np. z aktywnego klifu w martwy klif, z nadmorskich wydm białych i szarych w zarośla obcych gatunków,
- utratą siedlisk bytowania zwierząt gatunków ujętych w załączniku II Dyrektywy.

Do istotnych zagrożeń w Dorzeczu Parsęty należy: zmienianie stosunków wodnych powodujące odwadnianie mokradeł; zaniechanie wypasu oraz zarzucenie koszenia łąk świeżych i łąk podmokłych oraz torfowisk mechowiskowych; kłusownictwo ryb łososiowatych; zalesianie torfowisk i podmokłych łąk; intensyfikacja użytkowania łąk lub zamiana ich w grunty orne; zalewanie łąk i torfowisk - zbiorniki retencyjne; hodowla ryb; nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa oraz gospodarka odpadami - "dzikie wysypiska" śmieci. Obszar podlega działaniom z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Istniejące obiekty i urządzenia związane z ochroną przeciwpowodziową oraz koryto rzeczne wymagają utrzymania ich w sprawności technicznej.

Na obszarze będą prowadzone działania zapewniające swobodny spływ wód i kry. Przy wykonywaniu powyższych zadań zachowana zostanie dbałość o utrzymanie dobrego stanu ekologicznego doliny. Wykonywanie tych prac obejmuje różne fragmenty doliny rzecznej i nie ma istotnego wpływu na całość obszaru Natura 2000.

Negatywnie na stan fauny i flory mogą wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - fragmentacja siedlisk. Fragmentacja polega na rozpadzie zwartego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płatów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu.

Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyśpieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny.

Wszystkie podejmowane działania powinny dążyć do minimalizacji tych procesów. Ważne jest planowanie przestrzenne, rozwój obszarów biologicznie czynnych, łączące racje gospodarcze, potrzeby i możliwości z kwestiami ekologicznymi i możliwościami środowiska. Projektowane inwestycje i działania powinny być połączone z planowaniem sieci ekologicznych, tak by spełniały potrzebę utrzymania „łączności” siedlisk.

Ponadto jak już wspomniano na terenie Gminy Kołobrzeg istnieją sprzyjające warunki do rozwoju instalacji pracujących w oparciu o energię wiatrową i produkujących energię korzystając siły wiatru. Powstawanie tego typu instalacji może stanowić zagrożenie dla istniejącej fauny i flory, w związku z czym zwraca się uwagę na fakt, iż przy planowaniu lokalizacji elektrowni wiatrowych należy zwrócić uwagę na obszary szczególnie cenne przyrodniczo, które powinny zostać wyłączone z możliwej lokalizacji turbin wiatrowych. Jako miejsce lokalizacji elektrowni wiatrowych należałoby także wykluczyć strefy ochrony konserwatorskiej oraz ochrony ekspozycji krajobrazu.

Także wszelkie prace modernizacyjne związane z budynkami np. termomodernizacje, mogą stanowić zagrożenie dla fauny. Prace modernizacyjne, w tym planowane termomodernizacje muszą być prowadzone z uwzględnieniem potencjalnie występujących na terenie obiektów chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym”.

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwe przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

V. ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE

5.1. WPROWADZENIE

We wcześniejszych rozdziałach przeprowadzono analizę stanu środowiska oraz uwarunkowań społeczno - gospodarczych na terenie Gminy Kołobrzeg. Szczegółowo omówiono poszczególne elementy środowiska, towarzyszące im zagrożenia związane m.in. z działalnością człowieka, w tym z funkcjonowaniem różnych obiektów i instalacji. Konsekwencją dokonanej analizy i zidentyfikowanych zagrożeń jest zaproponowanie działań zmierzających do naprawy niekorzystnego stanu środowiska i stworzenie w Gminie warunków do zrównoważonego rozwoju.

W celu realizacji przyjętego założenia konieczne jest zastosowanie głównych zasad polityki ekologicznej w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Wymaga to wyznaczenia:

- celów ekologicznych po osiągnięciu których, ma nastąpić poprawa stanu i jakości

danego elementu środowiska,

- kierunków działań służących do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych (kierunki priorytetowe w ramach celów strategicznych),
- zadań ekologicznych, czyli konkretnych przedsięwzięć prowadzących do realizacji wyznaczonych kierunków działań w ramach danego celu ekologicznego. Poprzez realizację zadań ekologicznych można będzie osiągnąć wymierną poprawę środowiska przyrodniczego, mierzoną za pomocą wskaźników środowiskowych (mierników realizacji).

Cele, zadania, limity i okresy ich uzyskania wynikają przede wszystkim z opracowanych i zatwierdzonych dokumentów, takich jak:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – AKPOŚK 2010,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020z perspektywą do roku 2030,
- Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Powiatowym Programie Ochrony Środowiska - dla powiatu kołobrzесьkiego - na lata 2010 - 2013, z perspektywą 2014 – 2017,
- Dotychczas obowiązującym Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kołobrzeg

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kołobrzeg oparty zostanie więc o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów oraz o postanowienia wynikające z dokumentów planistycznych, koncepcji i innych opracowań lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

Poniżej przedstawiono cele i kierunki działań dla Gminy Kołobrzeg w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa oraz Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego oraz innych dokumentów strategicznych, co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju całego obszaru. Osiągnięcie określonych celów w ramach wyznaczonych kierunków działań, powinno być realizowane za pomocą konkretnych zadań ekologicznych, które określono szczegółowo w harmonogramie realizacyjnym Programu Ochrony Środowiska. Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych właśnie przez Gminę lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Urząd Gminy będzie w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie to bezpośredni współudział, jedynie w konkretnych zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

Nawiązując do Polityki Ekologicznej Państwa, Program Ochrony Środowiska powinien realizować zawarte w niej następujące priorytety ekologiczne:

I. Działania systemowe:

1. **Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych** - kryteria rozwoju zrównoważonego powinny być uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych.

2. **Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska** - tworzenie rozwiązań prawno - ekonomicznych sprzyjających rozwojowi gospodarczemu, kontrola przestrzegania prawa przez podmioty działające na rynku.
  3. **Zarządzanie środowiskowe** - jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie.
  4. **Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska** - podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”.
  5. **Rozwój badań i postęp techniczny** - zwiększenie roli placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska.
  6. **Odpowiedzialność za szkody w środowisku** - stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.
  7. **Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym** - przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.
- II. Ochrona zasobów naturalnych:**
1. **Ochrona przyrody** - zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.
  2. **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów** - racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego, rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
  3. **Racjonalne gospodarowanie zasobami wody** - racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, aby chronić od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie retencji wodnej, skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.
  4. **Ochrona powierzchni ziemi** - rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno - błotnych przez czynniki antropogene, zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.
  5. **Gospodarowanie zasobami geologicznymi** - racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.
- III. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego** - celem działań w obszarze zdrowia środowiskowego jest dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

1. **Jakość powietrza** - dążenie do spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych: Dyrektywy LCP i CAFE.
2. **Ochrona wód** - utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.
3. **Oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych** - dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i pola elektromagnetyczne i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.
4. **Substancje chemiczne w środowisku** - stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

W nawiązaniu do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Gmina powinna dążyć do osiągnięcia wymagań wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2006 Nr 137, poz. 984, z późn. zm.), a także osiągnięcia wydajności oczyszczalni ścieków odpowiadającej ładunkowi zanieczyszczeń biodegradowalnych generowanemu przez aglomerację. POŚ w swoich zapisach zarówno dotyczących analizy stanu aktualnego sieci kanalizacyjnej oraz planów inwestycyjnych w zakresie rozbudowy systemu kanalizacyjnego nawiązuje do KPOŚK i wskazuje, że jest on stopniowo realizowany. Program wskazuje niezbędne przedsięwzięcia w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych, jakie należy zrealizować w aglomeracjach do końca 2015 r. POŚ nawiązuje do tych zapisów.

POŚ dla Gminy Kołobrzeg powinien nawiązywać także do dokumentów opracowywanych chociażby przez Ministerstwo Środowiska dotyczących projektu „Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA”. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:
  - dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,
  - dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
  - ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
  - adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,
  - zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.
2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:
  - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
  - organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.
3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:
  - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,

- zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.
4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:
    - monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie),
    - miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.
  5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:
    - promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
    - budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
  6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:
    - zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
    - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Jako naczelną zasadę ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego, podobnie jak polityki ekologicznej państwa, przyjmuje się sformułowaną w Konstytucji RP zasadę zrównoważonego rozwoju. Wyróżniono cele nadrzędne oraz cele i kierunki działań ochrony środowiska do 2019 roku (gminne założenia powinny opierać się na celach strategicznych wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska) – w poniższym zestawieniu wskazano głównie wytyczne, które bezpośrednio odnoszą się do Gminy Kołobrzeg i sytuacji oraz problemów środowiskowych istniejących na tym terenie, a także odnoszących się do jednostek samorządu terytorialnego:

- I. Cel nadrzędny: Rozwój gospodarczy regionu przy zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych oraz racjonalnej gospodarce zasobami
- II. Cel nadrzędny: Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami
- III. Cel nadrzędny: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych
- IV. Cel nadrzędny: poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżanie hałasu do poziomu obowiązujących standardów
- V. Cel nadrzędny: Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia
- VI. Cel nadrzędny: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi
- VII. Cel nadrzędny: ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych
- VIII. Cel nadrzędny: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa

Zgodnie z zasadą sporządzania strategicznych dokumentacji, Program powinien również nawiązywać do zapisów powiatowego programu ochrony środowiska. Program ten w swoich zapisach powinien zawierać wiele wytycznych, które bezpośrednio powinny się wykorzystać w harmonogramie dla Gminy. Zestawienie dwóch celów strategicznych oraz 12 celów środowiskowych przedstawia się następująco:

Cel strategiczny – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców

- Poprawa gospodarki wodnej,
- Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza,
- Poprawa klimatu akustycznego,
- Ochrona mieszkańców przez oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
-]poprawa gospodarki odpadami,
- Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
- Ochrona strefy brzegowej i zaplecza brzegów Morza Bałtyckiego,
- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacji skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego.

Cel strategiczny – ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych

- Ochrona złóż kopalin,
- Zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno – gospodarczego,
- Ochrona i racjonalne użytkowanie lasów,
- Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

5.2. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOŁOBRZEG

Harmonogram realizacyjny Programu Ochrony Środowiska zakłada realizację działań Gminy, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz planowanymi przez jednostkę inwestycjami.

Obowiązki samorządu gminnego wynikają bezpośrednio z następujących ustaw:

- ustawy o samorządzie gminnym,
- ustawy Prawo ochrony środowiska,
- ustawy Prawo Wodne,
- ustawy o odpadach,
- ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- ustawy o ochronie przyrody.

Przy sporządzaniu celów strategicznych w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska dla Gminy Kołobrzeg opierano się na zapisach wspomnianych ustaw, jednak w większości do harmonogramu wprowadzono zaplanowane przez Gminę inwestycje i przedsięwzięcia. Zapisane w harmonogramie realizacyjnym działania wynikające bezpośrednio z ustaw, to zadania, na które w szczególności organy Gminy powinny zwrócić

uwagę, ze względu na problemy w danym zakresie bądź niedociągnięcia administracyjne lub finansowe.

Głównymi celami strategicznymi dla Gminy Kołobrzeg, w nawiązaniu do prowadzonej obecnie polityki zrównoważonego rozwoju (obowiązującego dotąd Programu Ochrony Środowiska) są następujące kierunki:

1. **Cel ekologiczny: poprawa jakości dróg gminnych poprzez ich modernizację.**
2. **Cel ekologiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody.**
3. **Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych.**
4. **Cel ekologiczny: zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią.**
5. **Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów i odorów.**
6. **Cel ekologiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.**
7. **Cel ekologiczny: ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym.**
8. **Cel ekologiczny: racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.**
9. **Cel ekologiczny: upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej.**
10. **Cel ekologiczny: minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego.**
11. **Cel ekologiczny: rozwój gospodarki odpadami.**

Najważniejszymi kwestiami dla Gminy Kołobrzeg w ramach prowadzonych działań są inwestycje w zakresie, drogownictwa w odniesieniu do dróg gminnych oraz wszelkie inne działania, już pozainwestycyjne, związane są z prowadzeniem rejestrów, ewidencji, kontrolami oraz prowadzeniem postępowań administracyjnych i edukacją ekologiczną.

Wyznaczone cele ekologiczne, a w ich ramach kierunki działań (wymienione w tabeli harmonogramu), jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Kołobrzeg, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych zadań ekologicznych na przestrzeni kilkunastu lat. Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na tym terenie, przewidywanych kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji (w dziedzinie ochrony środowiska), które przekazane zostały przez Urząd Gminy oraz instytucje i podmioty zajmujące się ochroną środowiska w całym regionie.

Cele strategiczne i kierunki działań określono jako obowiązujące w czasie krótkoterminowego i długoterminowego harmonogramu Programu Ochrony Środowiska (od roku 2013 do roku 2016, wraz z perspektywą na lata 2017 - 2020).

Z uwagi na szeroki zakres przedsięwzięć koniecznych do osiągnięcia wyznaczonych celów, spośród wszystkich zadań ekologicznych wybrano pewną grupę zadań, którą należy realizować w pierwszej kolejności. Ich zestawienie stanowi krótkookresowy harmonogram (4 – letni, w latach 2013 - 2016) i są to przede wszystkim konkretne inwestycje infrastrukturalne.

Część pozostałych zadań ekologicznych będzie realizowana w okresie długoterminowym (8 – letnim, do roku 2020), w ramach długookresowego harmonogramu

znajdują się zadania wymagające kontynuacji, np. edukacja ekologiczna, szkolenia, kontrole, monitoring, itd.).

W ramach wyznaczonego harmonogramu realizacyjnego, zadania podzielono na zadania własne Urzędu Gminy (zadania Gminy) i zadania koordynowane (wspólne z innymi jednostkami oraz innymi podmiotami zajmującymi się działaniami proekologicznymi oraz infrastrukturą zapewniającą ochronę środowiska). W harmonogramie nie zamieszczano zadań, jakie prowadzone są na terenie Gminy, tylko i wyłącznie przez inne niż Gmina organy ochrony środowiska i instytucje, takie jak np. Powiat, WIOŚ, RZGW, Lasy Państwowe, RDOŚ.

Zadania własne Gminy to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy. Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie Gminy, ale podległych bezpośrednio organom powiatowym, wojewódzkim, bądź centralnym.

Należy zaznaczyć, że szeroko pojęta ochrona środowiska oraz działania mające prowadzić do zrównoważonego rozwoju nie są tylko zadaniami realizowanymi na poziomie lokalnym, przez samorząd gminny. Działania Gminy Kołobrzeg są ukierunkowane poprzez działania prowadzone na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz regionalnym przez takie jednostki i instytucje, jak: Ministerstwo Środowiska, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Marszałka, Wojewodę i Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych (Nadleśnictwa, Leśnictwa), Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodki Edukacji Ekologicznej, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Państwową Straż Pożarną, Inspekcję Ruchu Drogowego, zarządców dróg wszystkich kategorii, organy nadzoru budowlanego, inspekcję sanitarną, zarządzający składowiskami instalacjami, starostwo powiatowe, podmioty gospodarcze, czy też właściciele gruntów.

Proces zarządzania środowiskiem w postaci planowania konkretnych inwestycji spoczywa niewątpliwie głównie na władzach samorządowych. Mając na uwadze spójność koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz samorządowych i rządowych, a także współpracę z pozostałymi partnerami, zarządzanie środowiskiem Gminy Kołobrzeg przy pomocy Programu Ochrony Środowiska wymagać będzie ustalenia roli i zakresu działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, struktury organizacji Programu oraz systemu monitoringu.

Władze Gminy pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze i kontrolne. Pożądane jest, aby władze Gminy pełniły również funkcje wspierające dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz funkcje kreujące działania ukierunkowane na poprawę środowiska przyrodniczego.

Do podstawowych instrumentów prawnych odnoszących się do zagadnień ochrony środowiska należą: standardy i normy środowiskowe, pozwolenia i odpowiedzialność administracyjna, karna i cywilna. Głównymi instrumentami finansowymi są opłaty ekologiczne, kary, fundusze celowe, ulgi podatkowe. Wśród instrumentów o charakterze społecznym wyróżnia się dostęp do informacji, komunikację społeczną, edukację i promocję ekologiczną.

VI. HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2013	2014	2015	2016	2017-2020		
	Źródła finansowania						
Cel ekologiczny: poprawa jakości dróg gminnych poprzez ich modernizację							
Modernizacja dróg gminnych poprzez ich modernizację oraz ciągła kontrola stanu jakości nawierzchni dróg.	brak szczegółowych danych kosztowych, środki własne Gminy					zadanie ciągłe	Gmina
Cel ekologiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody							
Ustanawianie (wraz z opracowaniem dokumentacji) nowych form ochrony przyrody (np. pomników przyrody), planów ochrony oraz ich wdrażanie	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	organizacje społeczne, stowarzyszenia
	środki własne jednostek realizujących						
Utrzymanie zieleni w Gminie.	brak szczegółowych danych kosztowych					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Tworzenie i realizacja kompleksowych i długoterminowych planów zalesiania terenów z niskimi klasami gleb, obszarów zagrożonych erozją gleb (uwzględnianie zalesień w MPZP).	brak danych kosztowych					zadanie ciągłe	Gmina, ODR
	środki własne jednostek realizujących						
Kontrola wydawania pozwoleń na wycinkę drzew przez mieszkańców (wizja lokalna).	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Realizacja Programu opieki nad zwierzętami, w tym wydatki związane z bezdomnymi zwierzętami.	brak szczegółowych danych kosztowych					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych							
Utrzymanie czystości w Gminie.	brak szczegółowych danych kosztowych					corocznie	Gmina
	środki własne Gminy						
Ochrona gleb najlepszych kompleksów w MPZP przed zabudowaniem.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Stopniowe opracowywanie MPZP, zgodnie z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prowadzeniem procedury strategicznej oceny oddziaływania projektów MPZP.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Cel ekologiczny: zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią							

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2013	2014	2015	2016	2017-2020		
	Źródła finansowania						
Edukacja ekologiczna rolników w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.	brak szczegółowych danych kosztowych środki własne jednostek realizujących					zadanie ciągłe	Gmina (szkolenia), sołtysi
Dofinansowanie zadań związanych z budową i konserwacją urządzeń melioracyjnych i drenarskich	brak szczegółowych danych kosztowych środki własne Gminy, jednostek realizujących					2014 / zadanie ciągłe	Gmina, Powiat, ZMiUW, właściciele gruntów
Ochrona terenów zalewowych przed wprowadzeniem zabudowy, uwzględnianie terenów zalewowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (uwzględniając zapisy Opracowań ekofizjograficznych, uregulowań RZGW).	koszty administracyjne środki własne Gminy					zadanie ciągłe	Gmina
Realizacja planu ochrony przed powodzią w przypadku jej wystąpienia. Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za stan infrastruktury przeciwpowodziowej.	brak szczegółowych danych kosztowych środki własne jednostek realizujących					w razie potrzeb	Gmina, ZMiUW, RZGW, UW, Powiat
Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów							
Wprowadzanie energii odnawialnej na terenie Gminy (promocja kolektorów słonecznych, biomasy, elektrowni wiatrowych).	koszty administracyjne Gmina, przedsiębiorcy, organizacje					zadanie ciągłe	Gmina, inwestorzy
Modernizacja drogi krajowej	brak szczegółowych danych kosztowych Środki własne GDDKiA					zadanie ciągłe	GDDKiA
Przebudowa dróg wojewódzkich przebiegający przez teren Gminy	środki własne jednostek realizujących					zadanie ciągłe	ZDW
Przebudowa dróg powiatowych	środki własne jednostek realizujących					zadanie ciągłe	ZDP
Modernizacje dróg gminnych.	brak danych kosztowych Środki własne Gminy, kredyty, RPO, WFOŚiGW, PROW					zadanie ciągłe	Gmina
Dotowanie działań związanych z usuwaniem azbestu.	brak danych kosztowych Środki własne Gminy, WFOŚiGW					corocznie / do 2032	Gmina
Cel ekologiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska							
Modernizacja i budowa dróg (budowa obwodnic, optymalizacja przebiegu tras komunikacyjnych oraz optymalizacja płynności ruchu, tworzenie zabezpieczeń akustycznych).	zgodnie z założeniami poszczególnych zarządców dróg						
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów akustycznych	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2013	2014	2015	2016	2017-2020		
	Źródła finansowania						
w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	środki własne Gminy						
Cel ekologiczny: ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym							
Lokalizowanie emitorów pól elektromagnetycznych w nawiązaniu do obszarów zabudowy mieszkaniowej.	koszty administracyjne środki własne jednostek realizujących					zadanie ciągłe	Gmina
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów emisji pól elektromagnetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	koszty administracyjne środki własne Gminy					zadanie ciągłe	Gmina
Cel ekologiczny: racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych							
Zmniejszenie strat energii, poprawy parametrów energetycznych budynków, podnoszenie sprawności wytwarzania energii.	brak danych kosztowych ze względu na szeroki zakres zadań w ramach działalności różnych operatorów sieci infrastruktury środki własne jednostki realizującej, dotacje, kredyty					zadanie ciągłe	przedsiębiorstwa, operatorzy sieci
Cel ekologiczny: upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej							
Realizacja szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe dla pracowników Urzędu Gminy, rolników, mieszkańców (w zakresie: gospodarki wodnej, ściekowej, gospodarki odpadami, nawożenia, unieszkodliwiania azbestu itp.).	brak szczegółowych danych kosztowych środki własne Gminy, ODR, środki WFOŚiGW					zadanie ciągłe	Gmina, Nadleśnictwa, ODR, organizacje
Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez konkursy, festyny, pikniki o tematyce ekologicznej.	brak szczegółowych danych kosztowych środki własne Gminy, Powiatu, środki zewnętrzne, WFOŚiGW					zadanie ciągłe	Gmina, Powiat, Nadleśnictwa, szkoły
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska oraz opracowywanie raportów z realizacji POŚ (co 2 lata).	b.d.				b.d.	co 4 lata	Gmina
Informowanie mieszkańców o prowadzonych postępowaniach, wydawanych decyzjach, prowadzonych inwestycjach, opracowywanych planach i programach oraz jakości środowiska na terenie Gminy (BIP, tablica ogłoszeń, lokalna prasa itd.).	koszty administracyjne środki własne Gminy					zadanie ciągłe	Gmina
Cel ekologiczny: minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego							
Współpraca z powiatem w ramach realizacji planów zarządzania kryzysowego w związku z wystąpieniem powodzi (w razie	koszty zależne od podjętych działań środki własne jednostki realizującej					w razie potrzeb	Gmina, Powiat, KPPSP

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2013	2014	2015	2016	2017-2020		
potrzeb).	Źródła finansowania						
Uwzględnianie zagadnień zagrożenia poważnymi awariami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanych decyzjach.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Cel ekologiczny: <i>rozwój gospodarki odpadami</i>							
Zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi będą wynikać z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Określone przez ustawę obowiązki Gminy będą stopniowo i zgodnie z obowiązującymi terminami realizowane przez Gminę Kołobrzeg.							

VII. KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

7.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Edukacja ekologiczna znalazła stosowną rangę zarówno w Konstytucji RP jak i sektorowych uregulowaniach prawnych, przede wszystkim w ustawach: Prawo ochrony środowiska, o ochronie przyrody i w ustawie o systemie oświaty. Istotne znaczenie dla edukacji ekologicznej wynika również z podpisanych przez Polskę dokumentów międzynarodowych przede wszystkim Agendy 21.

Podstawowym celem edukacji ekologicznej jest upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej. Ważnym celem jest również kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa sprawami środowiska, rozpatrując jego walory w ramach ekonomii, ekologii i wartości społecznych. Ponadto należy umożliwić każdemu człowiekowi zdobywanie wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska i zachęcać mieszkańców do angażowania się w sprawy ochrony środowiska i właściwego korzystania z jego zasobów.

7.2. POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Edukacja ekologiczna jest koncepcją kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem „**myśleć globalnie, działać lokalnie**”. Ważnym elementem jest łączenie wiedzy przyrodniczej z humanistyczną oraz działaniami praktycznymi.

Potrzeba wdrożenia ekorozwoju, m. in. poprzez edukację ekologiczną, pojmowanego jako całościowy harmonijny działań człowieka, korzystającego z zasobów środowiska przyrodniczego w sposób racjonalny, odpowiedzialny oraz gwarantujący ich zachowanie dla przyszłych pokoleń jest obecnie sprawą pilną, godną stawiania jej ponad wszelkimi podziałami. Dlatego też edukacyjne działania proekologiczne powinny integrować całe społeczeństwo.

Obejmuje ona uwzględnianie, we wszystkich działaniach, tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska. Zagadnienia szeroko pojętej ekologii, powinny docierać do wszystkich grup społecznych i wiekowych. W związku z tym ważne jest znalezienie odpowiednich środków przekazu tak, aby w jak najprostszym i najskuteczniejszym sposobie przekazywać informację ekologiczną.

Niewiele osób rozumie, jaki wpływ na stan i jakość środowiska mają zachowania poszczególnych osób, rodzin i grup społecznych, jak również ich przyzwyczajenia, styl życia, sposoby wypoczynku lub odżywiania. Dlatego też edukacja ekologiczna, wspomagająca zrozumienie zależności między człowiekiem, jego wytworami i przyrodą, obejmować musi wszystkich ludzi bez wyjątku, w pierwszej kolejności najmłodszych, którzy mogą skutecznie przekazywać osobom starszym wzorce zachowań proekologicznych. Jedynie wspólny wysiłek wszystkich ludzi razem i każdego z osobna, podejmowany codziennie, w każdym miejscu: w domu, w pracy, podczas wypoczynku, jest w stanie zahamować degradację środowiska, wpłynąć na poprawę jakości naszego życia i zdrowia oraz zapewnić perspektywę godziwego życia przyszłym pokoleniom.

Przewidziany do realizacji program edukacji ekologicznej powinien zawierać następujące zagadnienia:

- potrzebę edukacji ekologicznej,
- uwzględnianie we wszystkich działaniach tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska,
- znalezienie i zróżnicowanie form i treści przekazu, aby w najprostszym i najskuteczniejszym sposobie przekazywać informację ekologiczną,
- podział mieszkańców na grupy, do których trafiać będą odpowiednio przygotowane formy edukacyjne (np. pracowników samorządowych, dziennikarzy i nauczycieli, dzieci i młodzież, dorosłych mieszkańców oraz przedsiębiorców).

Należy równocześnie wyznaczyć cele i efekty, jakie ma przynieść prowadzona akcja edukacyjno - informacyjna. Właściwie opracowany program edukacji ekologicznej powinien również uwzględniać nakłady finansowe oraz możliwości finansowania zadań edukacyjnych przewidzianych harmonogramem programu. Istotna jest również spójność tego programu z założeniami programów edukacyjnych wyższych szczebli (powiatowym i wojewódzkim).

Gmina Kołobrzeg aktywnie działa w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców, przede wszystkim prowadząc wymierne akcje ekologiczne. Zdecydowanie najważniejszą akcją ekologiczną prowadzoną na terenie Gminy w ostatnim czasie była akcja informacyjna nt. nowego systemu gospodarki odpadami.

Edukacja ekologiczna prowadzona jest także w szkołach. Prowadzi się zajęcia oraz organizuje konkursy mające na celu informowanie dzieci i młodzieży o aktualnych problemach związanych z ochroną środowiska.

Podczas różnych konkursów i akcji ekologicznych warto jest pogłębiać znajomość problemów środowiskowych związanych z odpadami komunalnymi, pokazać korzyści płynące ze zbiórki makulatury oraz innych surowców wtórnych, kształcić umiejętności ograniczenia ilości odpadów wytwarzanych w domu oraz aktywnego udziału w działaniach na rzecz środowiska. Działacze zajmujący się tematyką ochrony środowiska powinni również zwrócić uwagę na problem spalania odpadów w gospodarstwach domowych. Uświadamiając szkodliwość, jaka wynika z wprowadzania do atmosfery substancji pochodzących ze spalania w nieprzystosowanych do tego urządzeniach, mogą doprowadzić do mierzalnej poprawy faktycznego stanu środowiska przyrodniczego w skali regionu.

Akcje ekologiczne powinny być prowadzone cyklicznie oraz angażować coraz więcej mieszkańców. Aby propagować postawy ekologiczne należy informować społeczeństwo np. za pomocą rozdawania ulotek informacyjnych, bądź poprzez udostępnianie informacji w Internecie. W dobie informatyzacji społeczeństwa, ekologiczny serwis internetowy byłby bardziej przystępny, na przykład dla młodzieży. Serwis ten mógłby zawierać informacje przydatne dla mieszkańców Gminy i regionu w zakresie obowiązków mieszkańców, odnośnie gospodarki odpadami i prawidłowego gospodarowania nimi.

Ważne jest także aby Gmina działała wspólnie z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej. Współpraca pozwala na osiągnięcie szerszych celów, pozyskanie większych środków finansowych na inwestycje.

VIII. SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI

KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE PROGRAMY PROMUJĄCE ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY, INTEGRACJĘ I WSPÓŁPRACĘ MIĘDZYNARODOWĄ

Po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej pojawiły się nowe możliwości i szanse na lepszy rozwój gospodarczy zgodny z ideą ekorozwoju. Uzyskanie funduszy pochodzących ze źródeł unijnych bądź innych organizacji międzynarodowych jest obecnie możliwe poprzez przystępowanie zainteresowanych stron do konkretnych programów i projektów. W obecnych warunkach gospodarczych kraju, są to często jedyne źródła finansowania i realizacji inwestycji. Bardzo ważnym jest, aby władze lokalne podejmowały próby uzyskania tych funduszy, a tym samym wykorzystały szansę na rozwój zrównoważony swojego regionu i polepszenie w nim warunków życia ludności.

Aktualne Programy, dotyczące działań w zakresie ochrony oraz kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, dzięki którym możliwe jest uzyskanie środków na konkretne projekty rozwojowe, obowiązują do końca 2013 roku. **W chwili obecnej trwają prace nad nowymi zasadami gospodarowania unijnymi dotacjami, w związku z zatwierdzeniem przez Parlament Europejski nowego budżetu unijnego.** Według nowych założeń Polska otrzyma **72,9 mld euro na realizację polityki spójności, m. in. na następujące dziedziny:**

- **innowacje,**
- **przedsiębiorczość,**
- **autostrady i drogi ekspresowe,**
- **badania i rozwój,**
- **zieloną energię,**
- **transport przyjazny środowisku,**
- **społeczeństwo informacyjne,**
- **włączenie społeczne, edukację, rynek pracy.**

Od roku 2014 wdrożone zostaną nowe programy zarządzane odpowiednio przez:

- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego:
  - programy w dziedzinie środowiska, transportu, energetyki,
  - program dotyczący innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze strefą przedsiębiorstw,
  - rozwój kapitału ludzkiego,
  - program dotyczący rozwoju cyfrowego,
  - program dla Polski Wschodniej,
  - programy dotyczące współpracy terytorialnej (EWT),
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:
  - program dotyczący rozwoju obszarów wiejskich,
  - program dotyczący rozwoju obszarów morskich i rybackich,
- Zarządy Województw:
  - 16 programów regionalnych.

Najwięcej inwestycji z zakresu ochrony środowiska będzie dotowanych zapewne z największego ze wszystkich programów operacyjnych – PO Infrastruktura i Środowisko (PO IŚ).

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (2014 - 2020)⁴

Głównym celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Źródłem finansowania projektów są środki Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Cel główny programu zostanie oparty na równowadze oraz wzajemnym uzupełnianiu się działań w trzech podstawowych obszarach:

1. czystej i efektywnej energii, w tym efektywności energetycznej, ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, rozwoju energii ze źródeł odnawialnych oraz integracji i poprawy funkcjonowania europejskiego rynku energii;
2. adaptacji do zmian klimatu oraz efektywnego korzystania z zasobów, wzmocnieniu odporności systemów gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększeniu możliwości zapobiegania klęskom żywiołowym i reagowania na nie;
3. konkurencyjności, w tym wnoszeniu istotnego wkładu w utrzymanie przez UE prowadzenia na światowym rynku technologii przyjaznych środowisku, zapewniając jednocześnie efektywne korzystanie z zasobów i usuwając przeszkody w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych, co zwiększa konkurencyjność polskiej gospodarki i gospodarki całej UE

Do głównych priorytetów POLiŚ zalicza się:

- I. Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej
- II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu
- III. Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej
- IV. Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej
- V. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego
- VI. Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego
- VII. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.

Z nowymi programami będzie można zapoznać się po ich wdrożeniu na stronach funduszy europejskich oraz poszczególnych jednostek odpowiadających za zarządzanie programami.

Realizacja założeń i celów wymienionych w Programie Ochrony Środowiska wymaga znacznych nakładów finansowych. Zdając sobie z tego sprawę należy dążyć do zwiększania wpływów do budżetu Gminy. Innym źródłem finansowania zadań w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodno - ściekowej i szeroko rozumianej ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego na terenie Gminy powinny być także Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy FOŚiGW, Wojewódzki FOŚiGW). Od 1 stycznia 2010 r. został zlikwidowany gminny fundusz ochrony środowiska i gospodarki

⁴ na podstawie www.pois.gov.pl, stan na dzień 10.12.2013 r.

wodnej. Środki funduszy gminnych przejęli wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast. Przychody z tytułu opłat i kar stanowią nadal dochody budżetu Gminy.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oferuje możliwość dofinansowania szerokiej gamy projektów w ramach różnych programów priorytetowych ogłaszanych często jako konkursy. Jest on także podmiotem, który koordynuje dofinansowanie z innych instrumentów finansowych. NFOŚiGW co roku ogłasza listę programów priorytetowych na rok kolejny. Poniżej przedstawione została lista priorytetowych programów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na 2014 rok.

1. **Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi**
  - Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach
  - Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych
2. **Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi**
  - Racjonalna gospodarka odpadami
  - Ochrona powierzchni ziemi
  - Geologia i geozagrożenia
  - Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin
3. **Ochrona atmosfery**
  - Poprawa jakości powietrza
  - Poprawa efektywności energetycznej
  - Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii
  - System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme)
4. **Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów**
  - Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo
5. **Międzynarodowe**
  - Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ekologicznej państwa
  - Zadania wskazane przez ustawodawcę
  - Wspieranie działalności monitoringu środowiska
  - Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków
  - Edukacja ekologiczna
  - Współfinansowanie Life+
  - SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW
  - Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki
  - Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych.

Natomiast **Zachodniopomorski Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie** na liście programów priorytetowych na rok 2014 umieścił następujące zadania priorytetowe:

- Ochrona czystości wód i gospodarka wodna,
- Gospodarka odpadami, ochrona powierzchni ziemi i wdrażanie czystych technologii,
- Ochrona czystości powietrza, w tym OZE i ochrona przed hałasem,
- Ochrona przyrody,
- Edukacja ekologiczna,
- Zapobieganie poważnym awariom, przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska,

- Monitoring środowiska i inne działania.

Jednostki samorządowe, a także osoby prawne i fizyczne mogą korzystać także z dotacji i preferencyjnych kredytów, oferowanych oraz finansowanych ze środków Banku Ochrony Środowiska. Udziela on następujących kredytów proekologicznych:

- Kredyt Dom EnergoOszczędny,
- Słoneczny EkoKredyt,
- Kredyt z Dobrą Energią,
- Kredyty z dopłatami NFOŚiGW,
- Kredyty na urządzenia i wyroby służące ochronie środowiska,
- Kredyt EkoMontaż,
- Kredyty na zaopatrzenie wsi w wodę,
- Kredyt EnergoOszczędny,
- Kredyt EkoOszczędny,
- Ekologiczne kredyty hipoteczne,
- Kredyt z Klimatem,
- Kredyty we współpracy z WFOSiGW,
- Kredyt EKOodnowa dla firm (ze środków Banku KfW),
- Kredyty z linii kredytowej NIB.

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

IX. STRATEGIA I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

9.1. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Warunkiem realizacji Programu Ochrony Środowiska jest ustalenie systemu zarządzania tym Programem. Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

W odniesieniu do gminnego Programu Ochrony Środowiska jednostką, na której spoczywać będą główne zadania zarządzania tym Programem będzie Gmina Kołobrzeg, jednak całościowe zarządzanie środowiskiem w Gminie będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla gminnego są jeszcze szczeble powiatowy i wojewódzki, obejmujące działania podejmowane w skali powiatu i województwa, a także szczeble jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska. Na każdą z tych jednostek nałożone są różne (czasami zbieżne) obowiązki.

Na innych zasadach odbywa się zarządzanie w stosunku do podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. Kierują się one głównie rachunkiem (efektami) ekonomicznym i zasadami konkurencji rynkowej, choć powszechne stają się także

uwzględnianie głosu opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzane środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizację stosowanych technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stałą kontrolę zanieczyszczeń.

Instytucje działające w ramach administracji, a odpowiedzialne za wykonanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń i instalacji ochrony środowiska.

Instrumenty służące do zarządzania Programem Ochrony Środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych (np. Prawo ochrony środowiska, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach itp.) i można je podzielić na instrumenty prawne, finansowe, społeczne oraz strukturalne.

9.1.1. Instrumenty prawne

Do instrumentów prawnych zaliczamy:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
- decyzje związane z gospodarką odpadami,
- koncesje geologiczne wydawane na rozpoznanie i eksploatację surowców mineralnych,
- raporty oddziaływania na środowisko planowanych czy istniejących inwestycji,
- uchwały zatwierdzające plany zagospodarowania przestrzennego,
- decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego lub warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć,
- strategiczne oceny oddziaływania inwestycji oraz opracowywanych planów i programów na środowiska.

Szczególnym instrumentem prawnym jest od niedawna monitoring, czyli kontrola jakości stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiska. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących, czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym.

9.1.2. Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych zaliczamy:

- opłaty za korzystanie ze środowiska – za emisje zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych.

9.1.3. Instrumenty społeczne

Uzgodnienia ze społeczeństwem poprzez udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i uchwalaniu dokumentacji są ważnym elementem skutecznego zarządzania, opartego o zasady zrównoważonego rozwoju i uwzględnianie racji społecznych. Można je podzielić na:

1. Narzędzia dla usprawnienia współpracy i budowania partnerstwa tzw. „uczenie się poprzez działanie”. Można w nich wyróżnić dwie kategorie dotyczące:
  - działań samorządów (doksztalcanie profesjonalne i system szkoleń, interdyscyplinarny model pracy, współpraca i partnerstwo w systemach sieciowych),
  - powiązań między władzami samorządowymi a społeczeństwem (udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez system konsultacji i debat publicznych, wprowadzenie mechanizmów, tzw. budowania świadomości – kampanie edukacyjne).
2. Narzędzia dla formułowania, integrowania i wdrożenia polityk środowiskowych:
  - środowiskowe porozumienia, karty, deklaracje, statuty,
  - strategie i plany działań,
  - systemy zarządzania środowiskiem,
  - ocena wpływu na środowisko (udział społeczeństwa w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko),
  - ocena strategii środowiskowych.
3. Narzędzia włączające mechanizmy rynkowe w realizację zrównoważonego rozwoju:
  - opłaty, podatki, grzywny (na rzecz środowiska),
  - regulacje cenowe,
  - regulacje użytkowania, oceny inwestycji,
  - środowiskowe zalecenia dla budżetowania,
  - kryteria środowiskowe w procedurach przetargowych.
4. Narzędzia dla pomiaru, oceny i monitorowania skutków zrównoważonego rozwoju:
  - wskaźniki równowagi środowiskowej,
  - ustalenie wyraźnych celów operacyjnych,
  - monitorowanie skuteczności procesów zarządzania.

Kolejnym, bardzo istotnym elementem instrumentów społecznych jest edukacja ekologiczna. Pod tym pojęciem należy rozumieć różnorodne działania, które zmierzają do kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków. Podstawą jest tu rzetelne i ciągle przekazywanie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz komunikowanie się władz samorządów lokalnych ze społeczeństwem na drodze podejmowanych działań inwestycyjnych.

Ważna dla ochrony środowiska jest również współpraca pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi. Wzajemne relacje powinny opierać się na partnerstwie, które będą prowadziły do wspólnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Pozarządowe organizacje ekologiczne mogą zajmować się zarówno działaniami planistycznymi (opracowywać operaty ochrony przyrody dla Nadleśnictw), prowadzić konstruktywne, fachowe programy ochrony różnych gatunków czy typów siedlisk, realizować prośrodowiskowe inwestycje (np. związane z alternatywnymi źródłami energii), itp. Tradycyjną rolą organizacji jest też prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska i monitoringu i włączanie się do strategicznych ocen oddziaływania inwestycji i projektów na środowisko.

Niezbędne jest, aby prowadzona komunikacja społeczna objęła swym zasięgiem wszystkie grupy społeczeństwa. Bardzo ważną sprawą jest właściwe, rzetelne i odpowiednio wcześniejsze informowanie tych mieszkańców, których planowane inwestycje będą dotyczyły w sposób bezpośredni. Podmioty zajmujące się rozwojem lokalnym oraz podmioty gospodarcze nie mogą dopuścić do zaistnienia sytuacji, kiedy to mieszkańcy dowiadują się o planowanych zamierzeniach z „innych” źródeł np. prasy. W takim przypadku wielokrotnie zajmą oni postawę negatywną w stosunku do planowanej inwestycji.

Edukacja i informacja z komunikacją są ze sobą ściśle powiązane, bowiem dobra i właściwa informacja potęguje proces edukacji.

9.1.4. Instrumenty strukturalne

Do instrumentów strukturalnych należą wszelkie programy strategiczne np. strategie rozwoju, plany rozwoju lokalnego wraz z programami sektorowymi, a także program ochrony środowiska, i to one wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego, infrastrukturalnego i ochrony środowiska. Nadrzędnym dokumentem powinna być Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy, którą Gmina Kołobrzeg już posiada (Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kołobrzeg). Dokument ten jest bazą dla opracowania programów sektorowych np. dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, przemysłu, ochrony zdrowia, turystyki, ochrony środowiska itp.

W programach tych powinny być uwzględnione z jednej strony kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej wytyczone pewne ramy tego rozwoju, warunkowane troską o stan środowiska. Oznacza to, że ochrona środowiska na terenie Gminy wymaga podejmowania pewnych działań w określonych dziedzinach gospodarki, jak i codziennego życia jego mieszkańców.

Każda Gmina decyduje o kształtowaniu swojej przestrzeni geograficznej, sposobie zarządzania środowiskiem i tworzeniem lepszego modelu życia swoich mieszkańców.

Program Ochrony Środowiska jest jednym z elementów prowadzenia ekorozwoju gminy, który powinien nawiązywać do:

- Polityki Ekologicznej Polski,
- programów ekologicznych wyższego szczebla,
- lokalnych wartości zasobów i zagrożenia środowiskowego,
- lokalnej świadomości, chęci i możliwości działania.

Lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne.

Podstawowe założenie ekorozwoju wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu gminnego i mieszkańców Gminy (wspomniane wcześniej rozmowy z mieszkańcami i edukacja ekologiczna). Właśnie w Gminie, wspólny interes jest szczególnie ważny i musi uwzględniać potrzeby wszystkich mieszkańców. Jest to model życia, w którym ludzie starają się żyć w zgodzie z przyrodą i mieć wpływ na otaczającą ich rzeczywistość społeczną i gospodarczą.

Dobre warunki środowiskowe wpływają na rozwój gospodarczy Gminy i poprawę warunków zdrowotnych. Drogą ich osiągnięcia powinien być program ekorozwoju Gminy, którego częścią jest aktualizowany Program Ochrony Środowiska oraz przestrzeganie jego założeń.

9.2. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

9.2.1. Zasady monitoringu

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Z tego względu ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie, którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania oraz będą mogły być dokonane modyfikacje Programu.

Monitoring powinien być sprawowany w następujących zakresach:

- monitoring środowiska,
- monitoring programu,
- monitoring odczuć społecznych.

Monitoring środowiska

System kontroli środowiska, jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska i może być traktowany jako podstawa do oceny całej polityki ochrony środowiska. Jest jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie, których tworzona jest nowa polityka. Mierniki efektów ekologicznych są w znacznym stopniu dostępne jako wielkości mierzone w ramach istniejących systemów kontroli i monitoringu. Pomiarów poziomów emisji i immisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, są wykonywane w ramach działalności np. WIOŚ, PIG, a przyrost obszarów aktywnych przyrodniczo (lasów,

łąk, terenów parkowych, form ochrony przyrody) znany jest instytucjom takim jak np. Urząd Gminy, RDLP, RDOŚ i innym.

Monitoring Programu

Najważniejszym wskaźnikiem jest monitorowanie realizacji poszczególnych zadań. Rada Gminy będzie oceniała, co dwa lata stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w Programie. Okresowa ocena realizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w harmonogramie POŚ i analiza wyników tej oceny będą stanowiły wkład dla listy przedsięwzięć, obejmujących kolejne okresy realizacji zadań. Cykl ten będzie się powtarzał, co każde dwa lata, co zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny. Powodem mogą być np. brak czasu, środków finansowych, zasobów ludzkich lub też zmiana kolejności przewidzianych w Programie zadań priorytetowych.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie do końca 2016 roku). Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie Prawo ochrony środowiska, a dotyczących okresu, na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

Na poniższym schemacie przedstawiono harmonogram monitoringu realizacji Programu.

Tabela 29. Harmonogram monitoringu i sprawozdań z Programu

Monitoring	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Monitoring stanu środowiska								
Mierniki efektywności Programu								
Ocena realizacji listy przedsięwzięć		za lata 2011-2012		za lata 2013-2014		za lata 2015-2016		za lata 2017-2018
Raporty z realizacji Programu								
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska								

Monitoring odczuć społecznych

Monitoring odczuć społecznych jest sprawowany na podstawie badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów Programu, między innymi przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do organów kontrolnych w stosunku na naruszania norm środowiskowych.

9.2.2. Monitorowanie założonych efektów ekologicznych

W ocenie postępu wdrażania Programu Ochrony Środowiska oraz jego faktycznego wpływu na środowisko pomocna jest analiza i monitorowanie założonych efektów ekologicznych. Powinno być ono realizowane przy pomocy wskaźników (mierników) stanu środowiska i zmian presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej.

Poniżej zaproponowano najistotniejsze wskaźniki, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i może być modyfikowana:

1. **Zasoby przyrodnicze:**

- % powierzchni Gminy objętej prawną ochroną przyrody
- powierzchnia obszaru NATURA 2000
- liczba pomników przyrody
- powierzchnia OCHK
- powierzchnia użytków ekologicznych
- % powierzchni Gminy objęty użytkami leśnymi
- roczna powierzchnia nasadzeń / zalesień
- ilość wykonanych działań pielęgnacyjnych parków

2. **Powierzchnia ziemi:**

- powierzchnia terenów zrekultywowanych
- powierzchnia gruntów ornych
- udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych
- udział poszczególnych klas bonitacyjnych gleb (grunty orne)
- powierzchnia gleb ochronnych
- powierzchnia gleb wymagająca wapnowania

3. **Wody powierzchniowe i podziemne:**

- jakość cieków wodnych
- jakość wód w zbiornikach wodnych
- przekraczane wskaźniki w wodach powierzchniowych
- jakość wód podziemnych
- przekraczane wskaźniki
- liczba ujęć wody komunalnych
- wydajność ujęć wody
- długość sieci wodociągowej
- liczba przyłączy wodociagowych
- procent mieszkańców objętych siecią wodociagową
- długość zlikwidowanej sieci z materiałów azbestowych
- udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków
- długość sieci kanalizacyjnej
- długość sieci kanalizacji deszczowej
- liczba przyłączy kanalizacyjnych
- liczba szamb
- liczba przydomowych oczyszczalni ścieków
- ilość odprowadzonych ścieków
- ilość wytworzonych osadów ściekowych, w tym wykorzystanych
- ilość ładunków zanieczyszczeń w ściekach dopływających do oczyszczalni

- ilość ładunków zanieczyszczeń w ściekach odpływających z oczyszczalni
- powierzchnia gruntów zmeliorowanych
- ilość zmodernizowanych urządzeń wodnych
- 4. **Powietrze atmosferyczne:**
  - roczna emisja zanieczyszczeń z zakładów produkcyjnych / transportu
  - ilość zakładów przekraczających dopuszczalne poziomy emisji
  - jakość powietrza w strefie
  - przekraczane wskaźniki jakości powietrza
  - ilość przeprowadzonych termomodernizacji
  - ilość funkcjonujących kotłowni zbiorczych
  - ilość instalacji działających w oparciu o energię odnawialną
  - moc instalacji działających w oparciu o energię odnawialną, ilość budynków objętych energią odnawialną
  - ilość usuniętego azbestu
- 5. **Hałas:**
  - ilość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na trasach komunikacyjnych
  - wielkość zanotowanych przekroczeń
  - miejsca notowanych przekroczeń
- 6. **Pola elektromagnetyczne:**
  - ilość emitorów pól elektromagnetycznych: liniowych, punktowych
  - wielkość zanotowanej emisji
- 7. **Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych:**
  - ilość zużytej wody na 1 mieszkańca na rok, na 1 korzystającego na rok
  - zużycie energii, na 1 mieszkańca na rok
  - liczba instalacji działających w oparciu o energię odnawialną
- 8. **Edukacja ekologiczna:**
  - liczba projektów zrealizowanych na rzecz ochrony środowiska
  - ilość zebranych odpadów podczas akcji ekologicznych
  - ilość ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych
- 9. **Poważne awarie:**
  - ilość sytuacji awaryjnych
  - ilość wyemitowanych substancji niebezpiecznych
  - ilość zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii
  - długość przesyłowych rurociągów.

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne:

Stan prawny na grudzień 2013 r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego Programu, należy zaliczyć:

- ustawa z dn. 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.),
- ustawa z dn. 10.01.2012 r. Prawo Wodne (Dz. U. 2012, poz. 145 ze zm.),
- ustawa z dn. 06.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 Nr 0 poz. 627 ze zm.),
- ustawa z dn. 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminie (Dz. U. 2012 r. poz. 391 ze zm.),
- ustawa z dn. 07.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 29.03.2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2007, Nr 61 poz. 417 ze zm.) ,
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 08.04.2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpielii (Dz. U. 2011 r., Nr 86 poz. 478),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 24.08.2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 r., poz. 1031),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 22.12.2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. 2004 r. Nr 283 poz. 2841),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 24.07.2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2006 r. Nr 137 poz. 984),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 23.07.2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008 r. Nr 143 poz. 896),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 14.06.2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007 r. Nr 120 poz. 826 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.10.2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2003 r. Nr 192 poz. 1883),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.12.2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. 2003 r. Nr 5 poz. 58),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 27.10.2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. 2008 r. Nr 198 poz. 1226).

Literatura i wybrane dokumenty programowe:

- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, grudzień 2002 r.,
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych - AKPOŚK 2010,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Programie ochrony środowiska dla powiatu kołobrzесьkiego na lata 2010 - 2013, z perspektywą na lata 2014 – 2017,
- Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kołobrzeg na lata 2009 – 2012, z perspektywą na lata 2013 – 2016 (2010 r.),
- Waloryzacja przyrodnicza Gminy Kołobrzeg,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- Budżet Gminy Kołobrzeg,
- raporty o stanie środowiska województwa zachodniopomorskiego, WIOŚ Szczecin,
- standardowe formularze danych dot. obszarów NATURA 2000.

Dostępne strony internetowe:

www.sejm.gov.pl	www.gios.gov.pl
www.stat.gov.pl	www.wios.szczecin.pl
www.natura2000.gdos.gov.pl	www.nfosigw.gov.pl
www.wfos.szczecin.pl	www.geoportal.gov.pl/
www.spdpsh.pgi.gov.pl/PSHv7/	www.gddkia.gov.pl/

Materiały w posiadaniu Urzędu Gminy w Kołobrzegu:

- decyzje,
- pozwolenia,
- umowy,
- raporty i sprawozdania ilościowe,
- opracowania,
- statystyki,
- uchwały.

Materiały przekazane przez instytucje:

- Urząd Marszałkowski w Szczecinie,
- Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu,
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Szczecinie,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Kołobrzegu,

- Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Kołobrzegu.

SPIS TABEL

Tabela 1. Analiza wieloletnia liczby ludności Gminy Kołobrzeg	11
Tabela 2. Analiza wieloletnia liczby ludności Gminy Kołobrzeg	12
Tabela 3. Ruch naturalny ludności w Gminie Kołobrzeg	13
Tabela 4. Użytkowanie ziemi w Gminie Kołobrzeg (stan na 08.02.2013.r.)	13
Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD (2012)	15
Tabela 6. Produkcja rolnicza na terenie Gminy Kołobrzeg	16
Tabela 7. Hodowla zwierząt na terenie Gminy Kołobrzeg	16
Tabela 8. Zestawienie ilości gospodarstw rolnych	17
Tabela 9. Dane dotyczące wodociągów na terenie Gminy Kołobrzeg	19
Tabela 10. Dane dotyczące kanalizacji na terenie Gminy Kołobrzeg	19
Tabela 11. Informacja o ładunku zanieczyszczeń w ściekach w oczyszczalni ścieków w Korzyścienku k. Kołobrzegu(2012 r.)	22
Tabela 12. Wykaz anten nadawczych na terenie Gminy Kołobrzeg	27
Tabela 13. Dane dotyczące sieci gazowej na terenie Gminy Kołobrzeg	28
Tabela 14. Wykaz dróg krajowych na terenie Gminy Kołobrzeg	29
Tabela 15. Wykaz dróg wojewódzkich na terenie Gminy Kołobrzeg	30
Tabela 16. Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Kołobrzeg	30
Tabela 17. Wykaz przedsiębiorców wpisanych do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy	32
Tabela 18. Wykaz złóż na terenie Gminy Kołobrzeg	37
Tabela 19. Jakość wody w ujęciu Bogucino – Rościęcino (stan na 13 września 2013 r.)	43
Tabela 20. Wykaz cieków na terenie Gminy Kołobrzeg	46
Tabela 21. Wykaz powierzchni zmeliorowanych w Gminie	47
Tabela 22. Wykaz urządzeń wodnych na terenie Gminy	47
Tabela 23. Ewidencja wałów przeciwpowodziowych na terenie Gminy	51
Tabela 24. Zakłady korzystające ze środowiska – emitujące substancje do powietrza	58
Tabela 25. Analiza natężenia ruchu na drodze krajowej nr 11 na odcinkach przebiegających przez teren Gminy Kołobrzeg	60
Tabela 26. Analiza natężenia ruchu na drogach wojewódzkich na odcinkach przebiegających przez teren Gminy Kołobrzeg	60
Tabela 27. Wykaz parków dworskich w Gminie Kołobrzeg	65
Tabela 28. Ewidencja pomników przyrody na terenie Gminy Kołobrzeg	70
Tabela 29. Harmonogram monitoringu i sprawozdań z Programu	95

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Gminy Kołobrzeg na tle kraju	9
Ryc. 2. Położenie Gminy Kołobrzeg na tle gmin powiatu kołobrzieskiego	9
Ryc. 3. Położenie Gminy Kołobrzeg na tle na tle podziału fizyczno - geograficznego Polski	10
Ryc. 4. Strefy możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych	25
Ryc. 5. Położenie Gminy Kołobrzeg na tle prowincji i okręgów geotermalnych Polski	26
Ryc. 6. Rozmieszczenie anten nadawczych telefonii komórkowej w regionie Gminy Kołobrzeg	27
Ryc. 7. Położenie Gminy Kołobrzeg na tle GZWP	41
Ryc. 8. Położenie Gminy Kołobrzeg na tle jednolitych części wód powierzchniowych oraz obszarów zagrożonych podtopieniami	50

Ryc. 9. Lokalizacja punktów pomiarowo – kontrolnych na terenie powiatu kołobrzесьkiego	53
Ryc. 10. Ocena elementów biologicznych rzek na terenie powiatu kołobrzесьkiego	53
Ryc. 11. Ocena elementów fizykochemicznych rzek na terenie powiatu kołobrzесьkiego	54
Ryc. 12. Ocena potencjału ekologicznego rzek na terenie powiatu kołobrzесьkiego	54
Ryc. 13. Występowanie trąb powietrznych w Polsce w okresie 1998 – 2010.....	56
Ryc. 14. Zasięg Nadleśnictwa Gościno	64
Ryc. 15. Lokalizacja obszaru NATURA 2000 – ostoje ptasie	67
Ryc. 16. Lokalizacja NATURA 2000 – obszary siedliskowe	67
Ryc. 17. Lokalizacja obszaru chronionego krajobrazu na terenie Gminy Kołobrzeg	70

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Kołobrzeg na przestrzeni lat 2004 - 2012.....	12
Wykres 2. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Kołobrzeg (powierzchnia w %).....	14

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 17 ust. 1, 2 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późniejszymi zmianami), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminny program ochrony środowiska. Program ten powinien być aktualizowany co 4 lata.

Wykonanie projektu aktualizacji Programu ochrony środowiska, powierzono firmie zewnętrznej. Dokument udostępniono do wglądu publicznego informując mieszkańców o możliwości wniesienia uwag, wniosków, spostrzeżeń.

Projekt aktualizacji Programu Ochrony Środowiska uzyskał pozytywne opinie następujących jednostek opiniujących:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie nr WOOŚ-OSZP.410.230.2013.AM z dnia 19 grudnia 2013 r.,
- Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie nr NZNS.7040.3.85.2013 z dnia 23 grudnia 2013 r.,
- Zarządu Powiatu w Kołobrzegu – uchwała Nr 321/2013 z dnia 6 grudnia 2013 r.

W związku z opracowaniem przedmiotowego projektu, po uzyskaniu opinii organów opiniujących, zgodnie z art. 18 ustawy – Prawo ochrony środowiska, podjęcie uchwały staje się konieczne i w pełni uzasadnione.